

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1245, Budapest 5. Pf. 1036

Telefon: (06-1) 472-8865, **Fax:** (06-1) 472-8860

Ügyszám: Vj/151/2009.

Iktatószám: Vj/151-260 /2009.

Nyilvános változat!

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa az Ormai és Társai CMS Cameron McKenna LLP Ügyvédi Iroda által képviselt **Magyar Kábelkommunikációs Szövetség** (Budapest) és az Ö. G. elnök által képviselt **Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség** (Budapest) eljárás alá vontak ellen versenykorlátozó megállapodás gyanúja tárgyában folytatott versenyfelügyeleti eljárásban megtartott nyilvános tárgyalást követően meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy

- I. a Magyar Kábelkommunikációs Szövetség a tagjai által a műsorszolgáltatókkal kötendő műsorterjesztési szerződések alapjául szolgáló mintaszerződésekkel kapcsolatos döntésével 2006 és 2009 között megsértette a Tpvt. 11. § (1) bekezdését, különösen annak (2) bekezdése a) pontját, valamint az EUMSz. 101. cikkét, különösen annak (1) bekezdése a) pontját, mivel azok
 - versenykorlátozó hatás kifejtésére alkalmas kizárólagos kedvezményeket és
 - a szövetségeken kívüli műsorterjesztőkkel szemben alkalmazott árak versenykorlátozó célú közvetett rögzítéséteredményező kikötéseket tartalmaztak; továbbá
- II. a Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség a tagjai által a műsorszolgáltatókkal kötendő műsorterjesztési szerződések alapjául szolgáló mintaszerződésekkel kapcsolatos döntésével 2005 és 2009 között megsértette a Tpvt. 11. § (1) bekezdését, különösen annak (2) bekezdése a) pontját, valamint az EUMSz. 101. cikkét, különösen annak (1) bekezdése a) pontját, mivel azok
 - versenykorlátozó hatás kifejtésére alkalmas kizárólagos kedvezményeket és
 - a szövetségeken kívüli műsorterjesztőkkel szemben alkalmazott árak versenykorlátozó célú közvetett rögzítéséteredményező kikötéseket tartalmaztak.

Az eljáró versenytanács a Magyar Kábelkommunikációs Szövetséget 8.000.000 Ft (nyolcmillió forint), a Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetséget pedig 3.000.000 Ft (hárommillió forint) összegű bírság megfizetésére kötelezi, amelyet a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételei számlája javára kötelesek megfizetni.

Ha a kötelezett a bírságfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótlékot köteles fizetni. A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított harminc napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsánál benyújtott vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart, mely kérelmet az ügyfél a keresetlevelében terjesztheti elő.

I n d o k o l á s

I.

Az eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2009. december 7-én kelt Vj/151/2009. sz. végzésével versenyfelügyeleti eljárást indított a Magyar Kábelkommunikációs Szövetség (a továbbiakban: MKSZ), valamint a Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség (a továbbiakban: MKHSZ) ellen gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt, miután észlelte, hogy az MKSZ és az MKHSZ által kialakított mintaszerződések és tagfelvételi gyakorlat valószínűsíthetően sérti a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 11. §-ának rendelkezéseit, illetve alkalmas lehet az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikk (1) bekezdésének – jelenleg az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSz.) 101. cikkének – megsértésére is.
2. A GVH rendelkezésére álló információk szerint az MKSZ és az MKHSZ egyes műsorszolgáltatókkal letárgyalt mintaszerződésekben tagjaiknak olyan előnyt kötnek ki, amelyből tagjaikon kívül mindenki mást kizárnak, tagságukat ugyanakkor diszkriminatív módon válogatják meg. Emellett a szóban forgó mintaszerződések esetenként olyan kitételeket is tartalmaznak, amelyek egységes elosztási feltételek alkalmazását írják elő a különböző platformok és műsorterjesztési módok vonatkozásában a műsorszolgáltatók számára.
3. 2011. február 3-án kelt, Vj/151-206/2009. sz. végzésével a GVH az eljárást a különböző platformok közötti egységes műsorelosztási feltételekre vonatkozó része tekintetében megszüntette, mivel a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a jogsértést, azaz a kifogásolt kikötések felek szubjektív akaratától független célját, versenykorlátozásra való

alkalmasságát nem lehetett megállapítani, s az eljárás további folytatásától sem volt eredmény várható.

2013. augusztus 7-én kelt, Vj/151-253/2009. sz. végzésével a GVH az eljárást a tagfelvételi gyakorlat vonatkozásában, illetve a szövetségi tagok által a műsorszolgáltatókkal kötendő műsorterjesztési szerződések alapjául szolgáló mintaszerződésekkel kapcsolatos összehangolt magatartást illetően is megszüntette, mivel a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem volt bizonyítható a jogsértés, és az eljárás folytatásától sem volt várható e tekintetben eredmény.

II.

Az eljárás alá vontak

II.1. Magyar Kábelkommunikációs Szövetség (MKSZ)

- Az MKSZ 1994 márciusában jött létre mint a kábeltelevíziós technológiát alkalmazó hírközlési szolgáltatók egyesületi formában működő országos érdekvédelmi szervezete. Az MKSZ – 2010. április 19-től hatályos alapszabályának¹ II.1. pontja szerint – alapvető feladatának a jogi, gazdasági környezet, illetve a szabályozás kialakításában való érdemi közreműködést, a fair és jogszerű szolgáltatói magatartás fenntartását, az etikai normák betartását és betartatását, a szakmai-etikai önszabályozás kialakítását tekinti.
- Az MKSZ tagjainak és az általuk lefedett összes háztartásnak (előfizetőnek) a számát az eljárással érintett időszakban az alábbi táblázat tartalmazza.²

	2005	2006	2007	2008	2009
Taglétszám	249 (243)	262 (245)	261 (260)	224 (223)	192 (186)
Előfizetőszám	1.156.835	1.193.361	1.316.296	1.169.659	1.668.895

- A vizsgált időszakban az MKSZ tagjai voltak többek között a UPC Magyarország Kft., a Tarr Kft., a PR-Telecom Zrt., a Parisat Kft., a TV Network Nyrt., a Zelka Zrt., a Rubicom Távközlési Zrt., az Invitel Zrt., illetve 2009-től a Magyar Telekom Nyrt., a Fibernet Kommunikációs Zrt., az Antenna Hungária Zrt. és a Vidanet Kábeltelevíziós Zrt. is (utóbbiak korábban az MKHSZ tagjai voltak).
- Az MKSZ adatszolgáltatása szerint a vizsgált időszakban a tagdíjakból és egyéb bevételekből származó éves nettó árbevétele az alábbiak szerint alakult.³

¹ Vj/151-182/2009.

² A feltüntetett taglétszám magában foglalja a szavazati joggal rendelkező tagokat és az ideiglenes tagokat is (zárójelben a szavazati joggal rendelkező tagok száma). Az előfizetőszám jellemzően a decemberi záró létszámot mutatja, kivéve a 2007. évet, ahol csak a májusi adat áll rendelkezésre. A 2009. év tekintetében a táblázatban szereplő érték nem tartalmazza a Vidanet Kábeltelevíziós Szolgáltató Zrt., az Antenna Hungária Zrt., a HB Agora Kft. és a Molnár Elektronikai Kft. adatát, akiknek ideiglenes tagkénti felvételére 2009 decemberében került sor.

³ Vj/151-182/2009.

(ezer Ft)	2005	2006	2007	2008	2009
Tagdíjbevétel	39.034	43.186	42.265	45.396	46.382
Egyéb bevétel	26.526	41.187	53.948	36.461	40.025
Összesen	65.550	84.373	96.213	81.857	86.407

9. Az MKSZ alaptevékenységéből származó 2012. évi bevétele 64.089.000 Ft volt, vállalkozási tevékenységből származó bevétele pedig 46.697.000 Ft.⁴

II.2. Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség (MKHSZ)

10. Az MKHSZ 1989 decemberében alakult, a magyar jog hatálya alá tartozó, műsorterjesztést végző elektronikus szolgáltatók országos érdekvédelmi szervezeteként. Az MKHSZ alapvető feladata a 2010. január 7-től hatályos alapszabály⁵ értelmében ugyancsak az érdekvédelmi feladatok ellátása a tagok számára a szakmai, jogi, gazdasági környezet, illetve az ezekre vonatkozó szabályozás kialakításában, továbbá az etikus és jogszerű szolgáltatói magatartás fenntartása.
11. Az MKHSZ tagjainak és az általuk lefedett összes háztartásnak (előfizetőnek) a vizsgált időszakbeli számát az alábbi táblázat tartalmazza.⁶

	2005	2006	2007	2008	2009
Taglétszám	223 (87)	220 (86)	201 (78)	190 (73)	172 (64)
Előfizetős szám	962.746	1.001.454	902.804	936.425	878.743

12. A vizsgált időszakban az MKHSZ tagjai voltak többek között a Digi Távközlési és Szolgáltató Kft., HD Platform Kft., Pázmány Kábel Kft., Tarr Kft., illetve 2009-ig a Magyar Telekom Nyrt., a Fibernet Kommunikációs Zrt., az Antenna Hungária Zrt. és a Vidanet Kábeltelevíziós Zrt. is (utóbbiak ekkor átléptek az MKSZ-be).
13. Az MKHSZ adatszolgáltatása szerint a vizsgált időszakban bevételei az alábbiak szerint alakultak.⁷

⁴ Vj/151-243/2009.

⁵ Vj/151-188/2009.

⁶ A feltüntetett taglétszám magában foglalja a vállalkozói és a nem vállalkozói tagokat is (zárójelben a szavazati joggal rendelkező tagok száma).

⁷ Vj/151-188/2009.

(ezer Ft)	2005	2006	2007	2008	2009
Értékesítés nettó árbevétele	19.403	31.777	34.393	38.115	42.544
Tagdíjak	33.719	45.325	45.306	43.938	45.321
Pénzügyi műveletek bevételei	384	465	322	888	459
Egyéb illetve rendkívüli bevételek	742	229	0	0	153
Összesen	54.248	77.796	80.021	82.941	88.477

14. Az MKHSZ alaptevékenységéből származó 2012. évi bevétele 9.841.000 Ft volt, vállalkozási tevékenységből származó bevétele pedig 384.000 Ft.⁸

III.

A vizsgált magatartás gazdasági és jogi környezete

III.1. Televíziós műsorszolgáltatás

15. A televíziós műsorszolgáltatási tevékenység lényege az audiovizuális tartalmak (műsorok, filmek, vetélkedők, sportesemények stb.) szerkesztése, műsorfolyammá alakítása, amely a fogyasztók (nézők) szemében egy adott csatorna képében jelenik meg.
16. A hazai műsorszolgáltatási piac az utóbbi években jelentős változásokon ment keresztül: emelkedett a piacon jelenlévő csatornák száma, számos új, magyar nyelvű, tematikus csatorna jelent meg, melyek népszerűsége, nézettsége folyamatosan nőtt, bár a vizsgált időszakban még messze elmaradt a két országos kereskedelmi csatorna (RTL Klub, TV2), a közszolgálati adók és a Viasat3 mutatóitól.
17. A televíziós csatornák alapvetően két forrásból finanszírozhatják működésüket, a műsorterjesztőktől (közvetve az előfizetőktől) kapott műsordíjából, valamint a reklámbevételekből. Az ÁV-2/2007. számú média ágazati vizsgálat és a GVH által lefolytatott versenyfelügyeleti eljárások⁹ tapasztalatai azt mutatják, hogy a műsorszolgáltatók számára egyre inkább előtérbe kerül a műsordíjak szerepe.
18. Az alkalmazott felhasználási díjak mértéke csatornánként igen eltérő lehet: míg a közszolgálati csatornák és a földfelszíni országos kereskedelmi csatornák jellemzően díjmentesek, addig az ún. tematikus csatornák díjai néhány forinttól több száz forintig terjedhetnek. A csatornák lefedettsége, az általuk elért háztartások száma attól függ, hogy mely műsorterjesztő vállalkozások kínálatában és azok mely csomagjában szerepelnek, ami a műsordíj-bevételek mellett a hirdetési bevételek mértékét is befolyásolja.

⁸ Vj/151-247/2009.

⁹ Ld. pl. Vj-141/2008.

19. Ennek megfelelően a műsorszolgáltatók célja, hogy a lehető legtöbb háztartásban elérhetőek legyenek, azaz hogy minél több műsorterjesztő kínálatába bekerüljenek. Alkupoziójukat alapvetően az általuk előállított műsor nézettsége, illetve a műsor karaktere határozza meg. A magasabb nézettségű, vagyis az előfizetők által egyértelműen igényelt csatornákat a műsorterjesztők nem nélkülözhetik csomagjaikból. Az alacsonyabb nézettségű műsorok esetében a műsorterjesztők számára általában már nem feltétlenül egy-egy műsor, hanem az egyes tematikus kategóriák jelenléte fontos, azaz hogy egy adott „zsáner” megfelelően képviseltetve legyen.
20. A műsorterjesztők műsorszolgáltatókkal szembeni alkupozióját ezzel szemben leginkább a tényleges előfizetős számuk befolyásolja. A műsorszolgáltatók a legnagyobb műsorterjesztőkkel való szerződést éppen ezért gyakran nélkülözhetetlennek értékelik a gazdaságos működéshez szükséges előfizetős szám eléréséhez.
21. Ahogyan az a Vj-66/2011. sz. ügyben is megállapításra került, a közepes és a nagy nézettségű csatornák tehát terjesztői szempontból inkább tekinthetők ún. „must have” csatornáknak, mint egymás helyettesítőinek, azaz a műsorterjesztők racionális, üzletileg indokolható döntés alapján nem hagyhatják ki azokat kínálatukból, mert nem értékesíthető olyan programcsomag, amelyben ezek a csatornák ne szerepelnének. Ezt támasztja alá magas (65-75% közötti) lefedettségük is, ami arra utal, hogy ezek a csatornák szinte minden, többcsatornás hozzáférési móddal rendelkező előfizetőnél együttesen megtalálhatók. Részben ez az oka e csatornák magas nézettségének is, ami pedig a legtöbb műsorterjesztő számára kizárja, hogy az egyik nézett csatornát (pl. műsordíjának emelkedése esetén) egy másik, hasonlóan nagy nézettségű csatorna terjesztésének megkezdésével váltson ki (hiszen a hasonló nézettségű csatornák „must have” jellegük miatt már korábban is benne voltak a kínálatában).
22. A kisebb nézettségű csatornák között a helyettesítés sokkal inkább lehetséges, mivel nagyszámú hasonló nézettségű és tematikájú / célcsoportú csatorna működik, melyekhez a nézők kevésbé ragaszkodnak. Ezek lefedettsége is alacsonyabb (30-50%), tehát számos terjesztő kínálatában nincsenek jelen, vagy csak a prémium csomagban. Egy csatorna kiváltása tehát megtörténhet egy korábban nem terjesztett csatornával, vagy egy csatorna áthelyezésével a prémium csomagból az olcsóbb, több fogyasztót elérő alap / családi csomagba. Ebben a nézettségi kategóriában van jelentősége a csatornák zsánerének a helyettesítés szempontjából. A műsorterjesztők többségében ugyanis zsáneren belül próbálják elsősorban megoldani egy csatorna kiváltását, a hasonló nézettségű és műsordíjú, korábban nem terjesztett csatornák valamelyikével, a helyettesítés azonban nem csak zsáneren belül lehetséges. A zsáner alapú szegmensekre is igaz továbbá, hogy a benne lévő csatornák között egyszerre van helyettesítő és kiegészítő viszony, mivel a terjesztők jellemzően több csatornát igyekeznek egy zsáneren belül is kínálatukban tudni.

III.2. Műsorterjesztés

23. A műsorszolgáltatók által előállított tartalom műsorterjesztés útján jut el a nézőkhöz. Ez többféle módon is megvalósulhat. Egyik formája a földfelszíni műsorszórás, amelyre a vizsgált időszakban alapvetően analóg technológiával került sor, ingyenesen elérhetővé téve a fogyasztók számára az m1, RTL Klub, TV2 műsorát. Emellett 2008 decemberétől megkezdődött a digitális platformon történő terjesztés, eleinte ingyenes formában, mindössze néhány csatornát kínálva, később szélesebb kínálattal, ellenszolgáltatás fejében is.
24. Magyarországon azonban elsődlegesen a sokcsatornás vételi mód tekinthető elterjedtnek, azon belül a kábeles, (kódolt) műholdas és IP-alapú műsorelosztás. Az egyes technológiák előfizetőinek vizsgált időszakbeli alakulását mutatja az alábbi táblázat.¹⁰

	2005	2006	2007	2008	2009
IPTV	0	500	9.235	28.496	40.481
Előfizetéses műhold	171.054	320.639	473.966	544.103	620.281
Kábeltelevízió	2.164.407	2.158.721	2.454.272	2.376.020	2.440.697
Egyéb előfizetéses	85.000	65.000	40.155	38.359	37.000
Összesen	2.420.461	2.544.860	2.977.628	2.986.978	3.138.459

25. A táblázat adatai alapján látható, hogy a vizsgált időszakban a kábeltelevíziós technológia messze piacvezető volt. Ezt az előfizetéses műholdas elérési mód követte, mely a vizsgált időszakban jelentős növekedést produkált, elsősorban a DigiTV, a T-Home SAT TV és a HelloHD megjelenésének köszönhetően, ezek azonban vélhetően inkább a kábelhálózatok által le nem fedett területeken hódíthattak, tekintve, hogy a kábeltelevíziós előfizetőszámok alakulását érdemben nem befolyásolták negatív irányban.
26. A műsorterjesztők jelentős része – ideértve az önállóan is jelentős alkupozícióval rendelkező legnagyobb szolgáltatókat is – csatlakozott valamelyik kábeltelevíziós szövetséghez. A két szövetség – tagjaik által képviselt előfizetőszám alapján mért – súlyát szemlélteti az alábbi táblázat.

	2005	2006	2007	2008	2009
MKSZ	48%	47%	44%	39%	53%
MKHSZ	40%	39%	30%	31%	28%
Szövetségek együtt	88%	86%	75%	71%	81%

27. A kábelszolgáltatók között – a történelmileg kialakult piacszerkezet okán – megtalálható néhány nagy előfizetői bázissal rendelkező szolgáltató, több közepes méretű szolgáltató és számos kisebb vállalkozás. Összességében a kábeltelevíziós műsorelosztók száma több

¹⁰ Vj/151-207/2009.

száz, közülük a vizsgált időszakban a legnagyobbak a UPC Magyarország Kft., a T-Kábel Magyarország Kft., a Fibernet Zrt. és a Digi Kft. voltak.

28. A kábeltelevíziós hálózatok kiépítése jelentős beruházási költségeket feltételez, melynek megtérülése a később az adott területen elérhető előfizetők számának, a nekik kínálható szolgáltatások (televízió, internet, telefon) igénybevételének a függvénye. A hálózatépítés a sűrűbben lakott, lakótelepi jellegű környezetben fajlagosan olcsóbb, míg a ritkábban lakott, családi házas területeken drágább. A viszonylag magas belépési költségek okán a párhuzamos kábeltelevíziós hálózatok kiépítése nem jellemző, arra leginkább sűrűn lakott városi környezetben kerül sor. Éppen ezért a kábelhálózatok közötti verseny is jobbra az ilyen területekre koncentrálódik, ugyanakkor a kábeles platformnak a fentiekben bemutatottak értelmében az egyéb technológiák, így különösen a kódolt műholdas elérés, az IPTV és a sokcsatornás, előfizetéses földfelszíni terjesztés is egyre fokozódó kihívást támaszt.
29. A GVH a '90-es és 2000-es években számos versenyfelügyeleti eljárást folytatott kábeltelevíziós szolgáltatókkal szemben, gazdasági erőfölénnyel való visszaélés gyanúja tárgyában,¹¹ illetve több, a kábeltelevíziós piacot (is) érintő összefonódás hatásait vizsgálta.¹² Ezen eljárásokban a vizsgálat tárgyára tekintettel szükséges volt az érintett piac meghatározása, amelyre az adott esetben elérhető technológiák és a hálózatos iparágakra jellemző földrajzi korlátok figyelembevételével került sor. Ennek megfelelően a GVH általában a sokcsatornás, előfizetéses műsorterjesztési szolgáltatásokat tekintette egyazon érintett árupiacra tartozóknak, mivel az ingyenesen fogható analóg földfelszíni műsorvételi mód a kínálat szűkössége (mindössze három televíziós csatorna), a szabadon fogható műholdas szolgáltatás pedig a magyar nyelvű adások korlátozott elérhetősége és a kezdeti beruházások által képviselt váltási költségek miatt nem minősültek a kábeltelevíziós szolgáltatás ésszerű helyettesítőinek. Az érintett piac földrajzi dimenziója a kábelhálózatok lefedettségéhez igazodóan – jellemzően települési szinten – került meghatározásra.
30. Az évek múltával a sokcsatornás vételi módok elérhetősége az új platformok (digitális földfelszíni műsorszórás, IPTV szolgáltatás) megjelenésének, új piaci szereplők belépésének (különösen pl. a DigiTV a műholdas piacra) köszönhetően bővült, ez azonban nem feltétlenül kérdőjelezi meg a kábeltelevíziós szolgáltatók piaci erejét, gazdasági erőfölényes helyzetét – annak eldöntése ugyanakkor csak esetről esetre, az adott piac viszonyainak és szereplőinek fényében lehetséges. A kábelszolgáltatók piaci erejének fenntartásához – amint az az ÁV-2/2007. sz. média ágazati vizsgálat összefoglaló tanulmányában is megállapításra került¹³ – hozzájárulhat helyzeti előnyük (mint a piacon már jelen lévő, ún. inkumbens vállalkozások eleve sok előfizetővel rendelkeznek), továbbá a kábeles technológia „triple-play” képessége, azaz azon jellegzetessége, hogy egyazon hálózaton többféle szolgáltatás (televízió, internet, telefon) biztosítására is képes, mire figyelemmel a GVH arra a következtetésre jutott, hogy egy kábelhálózat legközelebbi

¹¹ Ld. pl. Vj-12/2000., Vj-27/2000., Vj-37/2000., Vj-5/2001., Vj-10/2001., Vj-20/2001., Vj-11/2002., Vj-18/2002., Vj-27/2002., Vj-14/2003., Vj-17/2003., Vj-22/2003., Vj-13/2004., Vj-31/2004., Vj-50/2004., Vj-3/2005., Vj-5/2005., Vj-37/2005., Vj-2/2006., Vj-4/2006., Vj-15/2006., Vj-27/2008., Vj-88/2008., Vj-119/2008.

¹² Ld. pl. Vj-71/2000., Vj-72/2000., Vj-73/2000., Vj-74/2000., Vj-24/2001., Vj-158/2008., Vj-117/2010., Vj-118/2010., Vj-80/2011.

¹³ Ld. a Jelentés az ÁV-2/2007. sz. ágazati vizsgálatról című dokumentum 4.2.4. alfejezetét.

helyettesítőjének, azaz a legérdeimibb versenynyomás kifejtésére alkalmas platformnak egy párhuzamos kábelhálózat tekinthető.¹⁴ Ennek ellenére a kábelhálózat létesítésével kapcsolatos költségek (az építéssel összefüggő kiadásokon túl ideértve a munkálatok időigényét, a tevékenység végzésének üzleti kockázatát) továbbra is jelentősek lehetnek, minek következtében az átfedő kábelhálózatok aránya hazánkban viszonylag alacsony (a vizsgálati jelentés szerint vélhetően 10% alatti, bár egyes piaci szereplők az arányt akár 20-25%-ra teszik).

31. A vizsgálat által beszerzett információk szerint a jelen eljárásban vizsgált tagfelvételi gyakorlattal érintett kábelszolgáltatók közül az Optanet Kft., a Gyopárosi KTV Kft., az I-Nett Kft., a QPS Kft., a Nyírbátori Közművelődési és Idegenforgalmi Kft., a Balmaz Intercom Kft. és a KalocsaKom Kft. részben olyan területeken nyújt szolgáltatást, ahol rajta kívül az MKSZ-hez vagy az MKHSZ-hez csatlakozott másik kábelszolgáltató is jelen van, míg az Antenna Stúdió Bt. és a Vésztő Önkormányzat Városüzemeltetési Iroda kizárólag olyan településeken tevékenykedik, ahol nincs párhuzamos kábelhálózat.¹⁵

IV.

A vizsgált magatartás: a mintaszerződések kedvezményekkel kapcsolatos kikötései

IV.1. A mintaszerződések kialakításának folyamata, a szövetségek közreműködése

IV.1.1. MKSZ

32. Az MKSZ alapszabálya a szakmai érdekképviselési és tagi érdekvédelmi tevékenységek között nevesíti a külföldi műholdas, illetőleg hazai műsorszolgáltató szervezetekkel folytatandó tárgyalásokon való részvételt,¹⁶ illetve a tartalomszolgáltatókkal (műsorszolgáltatók, adatbázis forgalmazók, internet szolgáltatók, mobil szolgáltatók stb.) való kapcsolattartást és együttműködést.¹⁷ Az alapszabály 2008. január 1-jétől hatályos változata a mintaszabályzatok, mintaszerződések kidolgozását és a minták tagok részére való biztosítását az elnökség feladatkörébe utalja, e rendelkezés ugyanakkor az MKSZ nyilatkozata¹⁸ szerint nem a műsorterjesztési szerződésekre, hanem az egyedi előfizetői szerződések és kapcsolódó szabályzatok mintáira vonatkozik.
33. Az MKSZ nyilatkozata¹⁹ szerint a műsorszolgáltatók által készített műsorszerveződések az MKSZ műsortartalom, jogi tartalom stb. szempontból véleményezi, mely alapján a műsorszolgáltató vagy módosítja az ajánlatát, vagy változatlanul hagyja. A szerződések véleményezése és a módosítási javaslatok kidolgozása az MKSZ-en belül előre meghatározott és rögzített fórumrendszerhez nem kötődik, arra a tagoknak kötetlen formában (e-mail, telefon) van lehetőségük, emellett az elnökségi ülésen jelen lévő

¹⁴ Ld. Vj-80/2011.

¹⁵ Részletesebben ld. a Vj/151-223/2009. sz. előzetes álláspont 2. sz. mellékletét.

¹⁶ 2004. szeptember 29. és 2007. december 31. között hatályos változat, Vj/151-182/2009., 1/a/1. – 1/a/4. melléklet

¹⁷ 2008. január 1-től hatályos változat, Vj/151-182/2009., 1/a/5. – 1/a/10. melléklet

¹⁸ Vj/151-229/2009.

¹⁹ Vj/151-182/2009.

(Felügyelő Biztosság tagjai, Etikai Bizottság tagjai, tagozati képviselők) is adhatnak véleményt. A tisztségviselőkhöz a tagoktól beérkező információk alapján, illetve az elnökségi ülésen résztvevőkkel való tanácskozást követően általában az elnök ismerteti a műsorszolgáltatókkal a szerződésre vonatkozó szövetségi álláspontot. Amennyiben további személyes megbeszélésekre is sor kerül, úgy az MKSZ részéről több személy jár el a tárgyalások során. Az egyeztetések lezárultával az MKSZ a szerződési javaslatot azzal teszi közzé a tagok felé, hogy azok a további szerződéses tárgyalásokat (különös figyelemmel a díjakra és más, számukra fontos feltételekre) saját hatáskörben tudják folytatni.²⁰

34. Az MKSZ közreműködésével létrejött, általa véleményezett mintaszerződéseket a rendelkezésre álló információk alapján szinte valamennyi esetben ellenjegyezte a szövetség elnöke. Az erre vonatkozó bizonyítékok közül számos esetben a még kitöltetlen, „blanketta” szerződésben szerepel az „Ellenjegyezte” szöveg, és alatta az MKSZ megnevezése és/vagy az elnök neve, esetenként aláírása is,²¹ míg más műsorszolgáltatók mintaszerződéseiben vagy az azok alapján megkötött egyedi szerződésekben minden oldalon megtalálható a szövetség elnökének szignója.²² Emellett vagy ezek helyett egyes minta- vagy egyedi szerződésekben magukból a szerződéses rendelkezésekből lehet következtetni az ellenjegyzés, jóváhagyás tényére, mivel számos szerződésben szerepel olyan kitétel, amely szerint a szerződést – annak tartalmára vonatkozó egyetértése bizonyítékául – a szövetség ellenjegyezi.^{23 24}
35. A műsorszolgáltatók és műsorterjesztők közötti kapcsolattartás mindkét fél számára fontos és jelentős gazdasági értéket képvisel,²⁵ ugyanakkor a piaci szereplők számára tekintettel (több száz műsorterjesztő és közel száz műsorszolgáltató) ez folyamatos terheket is ró a felekre. Az MKSZ szerepe a folyamatban ezen terhek csökkentése, minimalizálása, amit a tagok által befizetett tagdíjakból finanszíroz. Ennek keretében az MKSZ – a műsorterjesztők részéről felmerült igényeket kielégítve, saját költségén és az érintett tagok

²⁰ Ezzel összhangban az MKSZ 2007. szeptember 24-i közgyűlésének jegyzőkönyve szerint F. I. alelnök ismertette a műsorszolgáltatókkal folytatott tárgyalások állását. Ennek keretében felhívta a figyelmet arra, hogy „a műsorszolgáltatói szerződések letárgyalásánál ugyan az MKSZ lát el feladatokat, és megkísérli egyrészt a szerződészövegek jogszerűségét megalapozottabbá tenni, másrészt a díjak kapcsán a műsorszolgáltatókat az ár-érték arányra figyelemmel önkorlátozásra bírni. Az MKSZ általi tárgyalást követően ugyanakkor minden egyes tag saját felelősségébe tartozik saját tevékenysége keretén belül ezen tárgyalások befejezése, tehát minden esetben a tagon múlik az, hogy mi lesz a végleges műsorszolgáltatói díj, illetve a szerződés végleges tartalma. Ezt a tagok vagy önmagukban, egyesével, vagy több tag összefogása útján tudják megvalósítani.” (Vj/151-182/2009.)

²¹ Viasat World Ltd, Viasat Broadcasting UK Ltd, Sanoma Digital Media Zrt., Echo Hungaria Tv Zrt., HírTV Zrt., Világ-Kép Kft., TV Paprika Műsorszolgáltató Zrt., Filmmúzeum Zrt., Eurosport Sales Organisation, Zonemedia Broadcasting Ltd

²² Spektrum TV Zrt., Comedy Central Magyarország Zrt., Z+ Zrt., MTV Networks Magyarország Zrt.

²³ Magyar ATV Zrt., Viasat Broadcasting UK Ltd, ArtNexus, Világ-Kép Kft., IKO Kábeltévé Kft., Humor1 Műsorszolgáltató Zrt., IKO Cable s.r.o., Chello CEE s.r.o., Chello CEE Műsorkészítő Zrt.

²⁴ A Vital TV Zrt. által benyújtott szerződésekben egyikre sem talált példát az eljáró versenytanács, a többi műsorszolgáltató esetében pedig a szerződések a maguk teljességében nem álltak rendelkezésre.

²⁵ A műsorszolgáltatók vonatkozásában ez pl. az ajánlatok, csatornák megismertetésében, eljuttatásában, a keresleti oldali információk begyűjtésében, a szerződéses tárgyalások lebonyolításában, a különféle jelentések összeállításában, monitorozásában, míg a műsorterjesztők számára az ajánlatok rendszerezett megismerésében, a lehető legkedvezőbb szerződéses feltételek kialakításában, a felmerülő műszaki problémák jelzésében stb. rejlik.

felhatalmazása alapján – megfelelő felkészültségű (műszaki, gazdasági, marketing, jogi) szakemberek bevonásával végzi a szerződéstervezetek véleményezését, tárgyalását (szükség esetén idegen nyelven). Emellett az MKSZ előfizetői létszámjelentési és -küldési rendszert működtet, szakmai rendezvényeket szervez, elősegítve az üzleti partnerek közötti kapcsolatokat.

36. Mindezek a jelentős műsorterjesztői létszámra figyelemmel a műsorszolgáltatók érdekeit is szolgálják, akik az MKSZ szolgáltatásait ingyenesen vehetik igénybe. Ennek ellentételezéseként kéri az MKSZ a műsorszolgáltató partnereket, hogy a tagok számára biztosítsanak díjkedvezményt, legalább a tagságuk fennálltáig. Amennyiben ezt bármely műsorszolgáltató elfogadta, úgy annak szerződésébe bekerült az erre vonatkozó megállapodás, míg mások más formában (pl. pártoló tagként) támogatják az MKSZ munkáját. Az MKSZ szerint az előzőeket igazolja, hogy a műsorszolgáltatók jelentős része már az első szerződéses ajánlatában javaslatot tesz az MKSZ-tagok felé nyújtandó díjkedvezményre, továbbá hogy a szerződések egy részében kifejezett hivatkozás van a díjkedvezménnyel kapcsolatban az MKSZ koordinatív, közreműködő tevékenységére. Amennyiben ugyanakkor valamely műsorszolgáltató nem kíván a szerződésben kedvezményt nyújtani, úgy az az MKSZ nyilatkozata szerint nem kényszeríthető ki sem a szövetség, sem a tag részéről.²⁶ Az alacsonyabb műsordíj a terjesztők számára alacsonyabb költséget eredményez, ami a mai piaci helyzetben érvényesülő versenyárak mellett a piaci szereplők elemi érdeke.²⁷

IV.1.2. MKHSZ

37. Az MKHSZ alapszabálya²⁸ a szövetség céljai között említi a tartalomszolgáltatókkal (műsorszolgáltatók, adatbázis forgalmazók, internet szolgáltatók, mobil szolgáltatók stb.) való kapcsolattartást és együttműködést, illetve megállapodások kidolgozását.
38. Az MKHSZ nyilatkozata alapján a terjesztési szerződések kialakításának folyamatában a műsorszolgáltatók rendszerint először a UPC-vel, T-csoporttal (T-Home, Vidanet), DigiTV-vel, Fibernettel közvetlenül állapodnak meg, ezt követően keresik meg a szövetségeket, felkérve őket a szerződéstervezetek szövegezésében való részvételre. Ennek oka az MKHSZ álláspontja szerint az, hogy a mintegy 400 szervezettel külön-külön történő tárgyalás és megállapodás idő- és kapacitásigénye meghaladja a műsorszolgáltatók rendelkezésére álló kereteket. A tagok számára ezzel párhuzamosan szintén segítséget nyújt a szövetségi közreműködés, tekintettel arra, hogy a legtöbb tag nem rendelkezik kellő szakértelemmel, kapacitással a szerződések áttekintéséhez, (szerzői jogi, médiajogi, polgári jogi stb. szempontú) értelmezéséhez. Ráadásul egy tagnak mintegy 100-120 terjesztési ajánlatot kellene ugyanazon néhány héten belül feldolgoznia. Ennek megfelelően a tagok meghatalmazottjaként az MKHSZ tárgyal a műsorszolgáltatókkal a terjesztési szerződés jogi és technikai feltételeinek kialakításáról. Ha a tárgyalások eredményre vezetnek, kialakul egy konszenzusos szerződéstervezet, amit a műsorszolgáltató küld el a terjesztőknek aláírásra. Ezt a terjesztők saját döntésük alapján rendszerint, de nem minden esetben, elfogadják, ugyanakkor mindkét félnek módja van további alkura, módosításokra.

²⁶ Vj/151-196/2009.

²⁷ Vj/151-229/2009.

²⁸ Vj/151-188/2009.

Amennyiben a szövetség és a műsorszolgáltató közötti egyeztetések eredménytelenül zárulnak, a szövetség erről és a problematikusnak tartott szövegrészekről tájékoztatja a tagokat. A műsorterjesztési szerződés létrejötte és feltételei ez esetben is a tag és a műsorszolgáltató közötti közvetlen tárgyalások, alkuk eredménye.

39. Előadása szerint az MKHSZ árak, díjak tekintetében nem állapodik meg, azokat a műsorszolgáltató egyoldalúan, saját piacpolitikája szerint határozza meg. A szövetség e tekintetben csak konzultál a műsorszolgáltatókkal a piaci viszonyokról, és jelzi, ha valamely árat, csomagképzési feltételt nem tart indokoltnak vagy érvényesíthetőnek.
40. A műsorszolgáltatók ajánlatának feltételeiről a szövetség főtitkára és elnöke tárgyalnak, majd – amennyiben a tárgyalás sikeres – az elnökség jóváhagyásával zárul az MKHSZ közreműködése. A közgyűlésnek, Felügyelő Bizottságnak, Etikai Bizottságnak, illetve a tagoknak e tekintetben feladata, hatásköre nincs, konzultatív szerepet nem játszanak.²⁹
41. Az MKHSZ közreműködésével létrejött, általa véleményezett mintaszerződéseket a rendelkezésre álló információk alapján szinte valamennyi esetben ellenjegyezte a szövetség elnöke. Az erre vonatkozó bizonyítékok közül számos esetben a még kitöltetlen, „blanketta” szerződésben szerepel az „Ellenjegyezte” szöveg, és alatta az MKHSZ megnevezése és/vagy az elnök neve, esetenként aláírása is.³⁰ Emellett vagy ehelyett egyes minta- vagy egyedi szerződésekben magukból a szerződéses rendelkezésekből lehet következtetni az ellenjegyzés, jóváhagyás tényére, mivel számos szerződésben szerepel olyan kitétel, amely szerint a szerződést – annak tartalmára vonatkozó egyetértése bizonyítékaul – a szövetség ellenjegyezi.^{31 32}

IV.1.3. A műsorszolgáltatók nyilatkozatai

42. A műsorszolgáltatók egybehangzó nyilatkozatai³³ szerint a szerződéskötési folyamat során a kiemelt partnerekkel egyedi tárgyalásokra kerül sor, egyéb esetekben a szövetségek képviselőivel folytatnak tárgyalásokat. A műsorterjesztési szerződések hosszabb távra (tipikusan 2-3 éves időtartamra) szólnak, előre meghatározott műsordíjakkal, melyek jellemzően csomag- és/vagy penetráció-függőek (tehát annak fényében különbözhetnek, hogy az adott műsorterjesztő melyik programcsomagjában helyezi el őket, milyen előfizetői elérést biztosítanak), illetve esetenként több műsor egyidejű elosztása esetén is kedvezményesek lehetnek. A műsorszolgáltatók szerint évek óta bevett gyakorlat továbbá, hogy a szövetségek tagjai árkedvezményben részesülnek, mely a mintaszerződésekben is

²⁹ Vj/151-188/2009.

³⁰ Viasat World Ltd, Viasat Broadcasting UK Ltd, Sanoma Digital Media Zrt., Echo Hungaria Tv Zrt., Vital TV Zrt., HírTV Zrt., Világ-Kép Kft., TV Paprika Műsorszolgáltató Zrt., Filmmúzeum Zrt., Eurosport Sales Organisation, Zonemedia Broadcasting Ltd, Comedy Central Magyarország Zrt., Z+ Zrt., MTV Networks Magyarország Zrt.

³¹ Magyar ATV Zrt., Viasat World Ltd, Viasat Broadcasting UK Ltd, Sanoma Digital Media Zrt., Echo Hungaria Tv Zrt., ArtNexus, Világ-Kép Kft., IKO Kábeltévé Kft., Humor1 Műsorszolgáltató Zrt., IKO Cable s.r.o., Chello CEE s.r.o., Chello CEE Műsorkészítő Zrt., Zonemedia Broadcasting Ltd, Comedy Central Magyarország Zrt., Z+ Zrt., MTV Networks Magyarország Zrt.

³² A Spektrum TV Zrt. által benyújtott szerződésekben egyikre sem talált példát az eljáró versenytanács, a többi műsorszolgáltató esetében pedig a szerződések a maguk teljességében nem álltak rendelkezésre.

³³ Ld. pl. Vj/151-060/2009., Vj/151-087/2009., Vj/151-090/2009., Vj/151-107/2009., Vj/151-108/2009., Vj/151-109/2009., Vj/151-110/2009., Vj/151-111/2009., Vj/151-137/2009., Vj/151-152/2009., Vj/151-161/2009., Vj/151-167/2009., Vj/151-170/2009., Vj/151-171/2009.

megjelenik. Egyes műsorszolgáltatók ugyanakkor kiemelték, a kikötések értelmezésük szerint nem feltétlenül jelentik azt, hogy ugyanezen kedvezményeket a szövetségeken kívüli műsorterjesztők felé ne alkalmazhatnák.³⁴

IV.2. A vizsgált kikötések

43. Az előzőekben részletezetteknek megfelelően a szövetségek által ellenjegyzett mintaszerződések tartalmazzák a műsorszolgáltató által a szövetségi tagoknak biztosított kedvezményes díjakat. Emellett a szerződések gyakran nevesítik a szövetségi tagságra tekintettel nyújtott kedvezmény %-os mértékét, illetve megadják a kedvezmények viszonyítási alapjául szolgáló díjmértékeket. Ez utóbbi a szerződések konkrét megfogalmazásától függően lehet az ún. „magyarországi alap felhasználási díj”, vagy az adott szövetségen kívüli műsorterjesztők által fizetendő díj vagy a bármely szövetségen kívüli műsorterjesztők által fizetendő díj. A szerződések egyes esetekben azt is tartalmazzák, hogy a szövetségi tagság megszűnése esetén a fizetendő díj megegyezik az alap felhasználási díjjal, illetőleg a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők felé érvényesített díjjal.
44. Bár a szövetségi mintaszerződések a tagságra nézve nem kötelező erejűek, azaz azoktól a műsorelosztó és a műsorszolgáltató közös megegyezéssel eltérhet, a rendelkezésre álló kétoldalú megállapodások többségében a mintaszerződésbeli kikötések változatlanul szerepelnek, kivéve a legnagyobb műsorterjesztőkkel (UPC, Digi, Magyar Telekom stb.) kötött szerződéseket, amelyek jellemzően egyedi megállapodások eredményeként jönnek létre, és ezért tipikusan szerkezetükben, szövegezésükben is különbözőek.
45. A rendelkezésre álló szerződések zöme a 2008-2009-2010-2011 időszakból való, azonban számos korábban (2006-2007-ben), illetőleg később (2012-ben) is érvényes szerződés is található a dokumentumok között.

IV.2.1. MKSZ

46. Az ATV Zrt. 2008-2010 és 2011-2012 időszakban érvényes mintaszerződése szerint [ÜZLETI TITOK].³⁵
47. A Viasat World Ltd. 2008-2010-es, 2007-2009-es és 2010-2012-es mintaszerződéseiben [ÜZLETI TITOK].³⁶
48. A Viasat Broadcasting UK Ltd. 2009-2010-es és 2008-2010-es mintaszerződéseiben [ÜZLETI TITOK].³⁷
49. A Sanoma Digital Media Zrt. 2009-2011-es mintaszerződése szerint [ÜZLETI TITOK].³⁸

³⁴ Ld. pl. Vj/151-107/2009., Vj/151-108/2009., Vj/151-109/2009., Vj/151-110/2009., Vj/151-111/2009., Vj/151-137/2009., Vj/151-152/2009., j/151-161/2009., Vj/151-167/2009., Vj/151-170/2009.

³⁵ Vj/151-094/2009., Vj/151-196/2009.

³⁶ Vj/151-154/2009., Vj/151-196/2009.

³⁷ Vj/151-153/2009., Vj/151-196/2009.

³⁸ Vj/151-104/2009., Vj/151-196/2009.

50. Az Echo Hungária TV Zrt. 2008-2012-es mintaszerződése szerint [ÜZLETI TITOK].³⁹
51. A Vital TV Zrt. 2008-2010-es mintaszerződése szerint [ÜZLETI TITOK].⁴⁰
52. A HírTV Zrt. 2006-2008-as és 2009-2011-es mintaszerződése szerint [ÜZLETI TITOK].⁴¹
53. A Mezzo, továbbá a Luxe TV, MCM Pop, Chasse et Peche csatornákat képviselő ArtNexus Kft. 2008-2010, illetve 2009-2010 között érvényes mintaszerződése értelmében [ÜZLETI TITOK].⁴²
54. A National Geographic Channel, Nat Geo Wild, Nat Geo Music, Baby Tv csatornák tekintetében a Világ-Kép Kft. (illetve adott esetben az NGC-UK Partnership, a Fox International Channels Italy srl, a Baby Network Ltd.) 2007-2009., 2009-2010. és 2009-2011. évi mintaszerződéseiben [ÜZLETI TITOK].⁴³
55. Az IKO Kábeltévé Kft., a Humor 1 Műsorszolgáltató Zrt. és az IKO Cable s.r.o. Cool, DoQ, Film+, Film+2, Fishing & Hunting, Poén, Prime, Reflektor, Sorozat+, Sport Klub, Sport Klub+ csatornákra vonatkozó, 2008-2010 és 2010-2012 között érvényes mintaszerződéseinek értelmében [ÜZLETI TITOK].⁴⁴
56. A TV Paprika Műsorszolgáltató Zrt. 2008-2009-es TV Paprika, illetve TV Deko csatornákra vonatkozó mintaszerződéseinek szerint [ÜZLETI TITOK].⁴⁵
57. A Filmmúzeum Zrt. 2006-2008-as mintaszerződése [ÜZLETI TITOK].⁴⁶
58. A Spektrum TV Zrt. 2008-tól érvényes mintaszerződésében [ÜZLETI TITOK].⁴⁷
59. A Minimax csatornát illetően a Chello CEE s.r.o 2007-2008. évi mintaszerződésében [ÜZLETI TITOK].⁴⁸
60. A Chello CEE Műsorkészítő Zrt. Sport1 és Sport2 csatornákra vonatkozó, 2009-től, illetve 2010-től hatályos mintaszerződéseinek [ÜZLETI TITOK].⁴⁹
61. Az MGM Central Europe LP 2010-2012-es mintaszerződése értelmében [ÜZLETI TITOK].⁵⁰

³⁹ Vj/151-087/2009., Vj/151-196/2009.

⁴⁰ Vj/151-087/2009., Vj/151-196/2009.

⁴¹ Vj/151-081/2009., Vj/151-196/2009.

⁴² Vj/151-090/2009., Vj/151-196/2009.

⁴³ Vj/151-103/2009., Vj/151-196/2009.

⁴⁴ Vj/151-191/2009., Vj/151-192/2009., Vj/151-193/2009., Vj/151-196/2009.

⁴⁵ Vj/151-107/2009.

⁴⁶ Vj/151-108/2009.

⁴⁷ Vj/151-109/2009.

⁴⁸ Vj/151-110/2009.

⁴⁹ Vj/151-111/2009.

⁵⁰ Vj/151-196/2009.

62. Az AXN Europe Ltd Animax csatornára vonatkozó 2009-2011. évi mintaszerződésében [ÜZLETI TITOK].⁵¹
63. A Mega Max Media sro (Bebe TV) 2008-2010-es mintaszerződésében foglaltak szerint [ÜZLETI TITOK].⁵²
64. A Da Vinci Channel / Da Vinci Learning csatornákat illetően a Da Vinci Media GmbH / Nagy Kanyar Kft. 2008-2010-es mintaszerződése értelmében [ÜZLETI TITOK].⁵³
65. A Discovery csatornákat (Discovery Channel, Science, World, Travel & Living, Investigation, Animal Planet) képviselő Discovery Communications Europe Ltd / Discovery Hungary Kft. 2009-2012-es mintaszerződésében [ÜZLETI TITOK].⁵⁴
66. A Sailing Channel SpA 2009-2011. évi mintaszerződésének [ÜZLETI TITOK].⁵⁵
67. Az Eurosportot képviselő Eurosport Sales Organisation 2002-2012 között érvényes mintaszerződéseiben [ÜZLETI TITOK].⁵⁶
68. A Fem3 csatorna vonatkozásában az SBS Broadcasting Networks Ltd 2010-2012-es mintaszerződése szerint [ÜZLETI TITOK].⁵⁷
69. Az SPI International Magyarország Kft. (Filmbox) 2008-2010-es mintaszerződése értelmében [ÜZLETI TITOK].⁵⁸
70. A Hálózatos Televíziók Rt. 2010-es mintaszerződésében [ÜZLETI TITOK].⁵⁹
71. A Sapphire Media International BV (Hustler csatorna) 2010-2012. évi mintaszerződése szerint [ÜZLETI TITOK].⁶⁰
72. Az SC Tematic Cable Srl (Musicmax / Musicmix, Nóta TV, Peca-Vadász TV) 2010-2012-es mintaszerződése szerint [ÜZLETI TITOK].⁶¹
73. Az Ozon TV, Life Network csatornák tekintetében az Origo Média és Kommunikációs Zrt. 2010-2012-es mintaszerződése [ÜZLETI TITOK].⁶²

⁵¹ Vj/151-196/2009.

⁵² Vj/151-196/2009.

⁵³ Vj/151-196/2009.

⁵⁴ Vj/151-196/2009.

⁵⁵ Vj/151-196/2009.

⁵⁶ Vj/151-196/2009., Vj/151-152/2009.

⁵⁷ Vj/151-196/2009.

⁵⁸ Vj/151-196/2009.

⁵⁹ Vj/151-196/2009.

⁶⁰ Vj/151-196/2009.

⁶¹ Vj/151-196/2009.

⁶² Vj/151-196/2009.

74. A The History Channel UK / AETN UK 2008-2010-es, a The History Channel / History, Crime, Investigation csatornákra vonatkozó mintaszerződésében foglaltak szerint [ÜZLETI TITOK].⁶³
75. A Travel Channel International Ltd 2009-2010. évi mintaszerződéseiben [ÜZLETI TITOK].⁶⁴
76. A Cartoon Network / TCM, CNN, Boomerang csatornák vonatkozásában a Turner Broadcasting System Europe Ltd 2008-2010. évi mintaszerződése szerint [ÜZLETI TITOK].⁶⁵
77. A Domino TV és a Meteo TV Zrt. MKSZ-es mintaszerződéseiről nem állt rendelkezésre információ.
78. A Chello Zone Ltd (Extreme Sports, Zone Europe, Zone Club, Zone Reality, Zone Romantica) csatolt mintaszerződéseiben [ÜZLETI TITOK].⁶⁶
79. A JimJam csatorna helyi képviselője, a Chello Central Europe Zrt. által benyújtott legutóbbi mintaszerződésben [ÜZLETI TITOK].⁶⁷
80. A Z+ Zrt., az MTV Networks Magyarország Zrt. és a Comedy Central Magyarország Zrt. 2008-2010 közötti mintaszerződése [ÜZLETI TITOK].⁶⁸
81. Az előzőek alapján megállapítható, hogy az MKSZ által ellenjegyzett mintaszerződések többségében szerepeltek a vizsgált kikötések, harmincnyolc műsorszolgáltató közül mindössze tizenkettő nem alkalmazta azokat. Tizenkét műsorszolgáltató szerződéseiben a szövetségi kedvezmény a magyarországi alap felhasználói díjhoz képest került meghatározásra, ebből azonban tíz esetben történik utalás arra, hogy a szövetségi tagság megszűnése automatikusan az alap felhasználói díj fizetését vonja maga után, vagy arra, hogy a kedvezményes díjat a műsorszolgáltató nem szövetségi tagok felé nem alkalmazza. Hét műsorszolgáltató szerződésében a kedvezmény az MKSZ-tagokon kívüli szervezetekkel szemben alkalmazott díjakhoz képest került megállapításra, egy esetben pedig az olyan szolgáltatók felé alkalmazott tarifákhoz viszonyítva, akik egyik szövetségnek sem tagjai. Hat esetben a kedvezmény mértéke, viszonyítási alapja nincs meghatározva, ugyanakkor ezen belül négy műsorszolgáltató szerződésében szerepel arra vonatkozó utalás, hogy a kedvezmény csak szövetségi tagok számára érhető el.

IV.2.2. MKHSZ

82. Az ATV Zrt. 2008-2010 és 2011-2012 közötti mintaszerződése értelmében [ÜZLETI TITOK].⁶⁹

⁶³ Vj/151-196/2009.

⁶⁴ Vj/151-196/2009.

⁶⁵ Vj/151-196/2009.

⁶⁶ Vj/151-161/2009.

⁶⁷ Vj/151-170/2009.

⁶⁸ Vj/151-137/2009.

⁶⁹ Vj/151-094/2009., Vj/151-188/2009.

83. Viasat World Ltd Viasat History, Explorer, Nature, Spice csatornákra vonatkozó 2008-2010, 2007-2009 és 2011-2012 mintaszerződéseai szerint [ÜZLETI TITOK].⁷⁰
84. A Viasat 3 és a TV6 csatornákat illetően a Viasat Broadcasting UK Ltd 2008-2010, 2009-2010 között, illetve 2007.12.17. / 2009.02.25. után érvényes mintaszerződéseai szerint [ÜZLETI TITOK].⁷¹
85. A Sanoma Digital Media Zrt. (Story 4 csatorna) 2005.10.06. után, illetve 2009-2011-ben érvényes mintaszerződéseai [ÜZLETI TITOK].⁷²
86. Az Echo Hungária TV Zrt. 2008 után illetve 2009-2012 között hatályos mintaszerződéseai értelmében [ÜZLETI TITOK].⁷³
87. A Vital TV Zrt. által benyújtott mintaszerződésben [ÜZLETI TITOK].⁷⁴
88. HírTV Zrt. 2006-2011 között érvényes illetve 2009.04.09. utáni mintaszerződésének [ÜZLETI TITOK].⁷⁵
89. A Mezzo, illetve Luxe TV, MCM Pop, Chasse et Peche csatornákat képviselő ArtNexus Kft. 2009-2011-es mintaszerződése értelmében [ÜZLETI TITOK].⁷⁶
90. A National Geographic Channel, Nat Geo Wild, Nat Geo Music, Baby Tv csatornák tekintetében a Világ-Kép Kft. (illetve adott esetben az NGC-UK Partnership, a Fox International Channels Italy srl, a Baby Network Ltd.) 2007-2009., 2009-2010. és 2009-2011. évi, illetve 2008.09.12. / 2009.05.19. utáni mintaszerződéseiben [ÜZLETI TITOK].⁷⁷
91. Az IKO Kábeltévé Kft., a Humor 1 Műsorszolgáltató Zrt. és az IKO Cable s.r.o. – mint a Cool, DoQ, Film+, Film+2, Fishing & Hunting, Poén, Prime, Reflektor, Sorozat+, Sport Klub, Sport Klub+ csatornák műsorszolgáltatói – 2005. évi, 2008-2010 közötti, illetve 2009.12.17. utáni mintaszerződésében [ÜZLETI TITOK].⁷⁸
92. A TV Paprika Műsorszolgáltató Zrt. TV Paprika és TV Deko csatornákra vonatkozó 2005. évi, 2006-2008-as, 2007-2008-as, 2007-2009-es mintaszerződéseai szerint [ÜZLETI TITOK]. A 2009-től, 2010-től érvényes szerződésekben [ÜZLETI TITOK].⁷⁹

⁷⁰ Vj/151-154/2009., Vj/151-188/2009.

⁷¹ Vj/151-153/2009., Vj/151-188/2009.

⁷² Vj/151-104/2009., Vj/151-188/2009.

⁷³ Vj/151-087/2009., Vj/151-188/2009.

⁷⁴ Vj/151-087/2009.

⁷⁵ Vj/151-081/2009., Vj/151-188/2009.

⁷⁶ Vj/151-090/2009.

⁷⁷ Vj/151-103/2009., Vj/151-188/2009.

⁷⁸ Vj/151-191/2009., Vj/151-192/2009., Vj/151-193/2009., Vj/151-188/2009.

⁷⁹ Vj/151-107/2009., Vj/151-188/2009.

93. A Filmmúzeum Zrt. 2006. február után, illetve 2007-2008-ban érvényes mintaszerződése [ÜZLETI TITOK]. 2009-től, 2010-től a szerződésekben [ÜZLETI TITOK].⁸⁰
94. A Spektrum TV Zrt. 2006-tól alkalmazott mintaszerződése [ÜZLETI TITOK].⁸¹
95. A Chello CEE s.r.o Minimax csatornára vonatkozó 2007-2008-as mintaszerződésében [ÜZLETI TITOK].⁸²
96. A Chello CEE Műsorkészítő Zrt. (Sport1, Sport2 csatornák) 2005., 2006., 2007. évi mintaszerződése szerint [ÜZLETI TITOK]. 2009-2010-től [ÜZLETI TITOK].⁸³
97. Az MGM Central Europe LP 2010.06.16. után irányadó mintaszerződésének [ÜZLETI TITOK].⁸⁴
98. A Da Vinci Channel / Da Vinci Learning csatornákat illetően a Da Vinci Media GmbH / Nagy Kanyar Kft. 2008.06.27. után érvényes mintaszerződéseinek értelmében [ÜZLETI TITOK].⁸⁵
99. A Discovery Communications Europe Ltd / Discovery Hungary Kft. Discovery csatornákra (Discovery Channel, Science, World, Travel & Living, Investigation, Animal Planet) vonatkozó, 2008.09.26. utáni mintaszerződése [ÜZLETI TITOK].⁸⁶
100. Az Eurosportot képviselő Eurosport Sales Organisation 2002-2012 között érvényes mintaszerződéseiben [ÜZLETI TITOK].⁸⁷
101. A Filmbox csatornát képviselő SPI International Magyarország Kft. mintaszerződése 2008.12.02. után [ÜZLETI TITOK].⁸⁸
102. A Sapphire Media International BV (Hustler csatorna) 2009.07.30. után alkalmazott mintaszerződése szerint [ÜZLETI TITOK].⁸⁹
103. Az SC Tematic Cable Srl csatornáira (Musicmax / Musicmix, Nóta TV, Peca-Vadász TV) vonatkozó, 2009.11. hó után érvényes mintaszerződés értelmében [ÜZLETI TITOK].⁹⁰

⁸⁰ Vj/151-108/2009., Vj/151-188/2009.

⁸¹ Vj/151-109/2009.

⁸² Vj/151-110/2009.

⁸³ Vj/151-111/2009.

⁸⁴ Vj/151-188/2009.

⁸⁵ Vj/151-188/2009.

⁸⁶ Vj/151-188/2009.

⁸⁷ Vj/151-196/2009., Vj/151-152/2009.

⁸⁸ Vj/151-188/2009.

⁸⁹ Vj/151-188/2009.

⁹⁰ Vj/151-188/2009.

104. A The History Channel UK / AETN UK 2010.06.23. utáni, a The History Channel / History, Crime, Investigation csatornákra vonatkozó mintaszerződésében foglaltak szerint [ÜZLETI TITOK].⁹¹
105. A Travel Channel International Ltd 2005.05.26. után érvényes mintaszerződése [ÜZLETI TITOK].⁹²
106. A Cartoon Network / TCM, CNN, Boomerang csatornákat illetően a Turner Broadcasting System Europe Ltd 2010.02.15. után alkalmazott mintaszerződése [ÜZLETI TITOK].⁹³
107. A Domino TV 2007.12.11. után érvényes mintaszerződése szerint [ÜZLETI TITOK].⁹⁴
108. A Jim-Jam csatornára vonatkozóan a Zonemedia Broadcasting Ltd 2009.11.04. utáni mintaszerződése [ÜZLETI TITOK]. A JimJam csatorna jelenlegi helyi képviselője, a Chello Central Europe Zrt. által benyújtott legutóbbi mintaszerződésben [ÜZLETI TITOK].⁹⁵
109. A Meteo TV Zrt. 2010.06.16. után alkalmazott mintaszerződése értelmében [ÜZLETI TITOK].⁹⁶
110. A Chello Zone Ltd (Extreme Sports, Zone Europe, Zone Club, Zone Reality, Zone Romantica) csatolt mintaszerződéseiben [ÜZLETI TITOK].⁹⁷
111. A Z+ Zrt., az MTV Networks Magyarország Zrt. és a Comedy Central Magyarország Zrt. 2008-2010 közötti mintaszerződéseiről [ÜZLETI TITOK].⁹⁸
112. Az AXN Europe Ltd, a Mega Max Media sro, a Sailing Channel SpA, az SBS Broadcasting Networks Ltd, a Hálózatos Televíziók Rt. és az Origo Média és Kommunikációs Zrt. MKHSZ-es mintaszerződéseiről nem állt rendelkezésre információ.
113. A fentiek alapján az MKHSZ esetében hasonló megállapítások tehetők, azaz a rendelkezésre álló mintaszerződések többségében szintén szerepeltek a vizsgált kikötések, harmincnégy műsorszolgáltató közül mindössze hat nem alkalmazta azokat. Huszonegy műsorszolgáltató szerződéseiben a szövetségi kedvezmény a magyarországi alap felhasználói díjhoz képest került meghatározásra, ebből azonban tizenkilenc esetben történik utalás arra, hogy a szövetségi tagság megszűnése automatikusan az alap felhasználói díj fizetését vonja maga után vagy arra, hogy a kedvezményes díjat a műsorszolgáltató nem szövetségi tagok felé nem alkalmazza. Egy műsorszolgáltató szerződésében a kedvezmény a sem az MKHSZ-ben, sem az MKSZ-ben vagy más kábeltelevíziós érdekvédelmi szervezetben tagsággal nem rendelkező szervezetekkel szemben alkalmazott díjakhoz képest került megállapításra. Hat esetben a kedvezmény

⁹¹ Vj/151-188/2009.

⁹² Vj/151-188/2009.

⁹³ Vj/151-188/2009.

⁹⁴ Vj/151-188/2009.

⁹⁵ Vj/151-170/2009., Vj/151-188/2009.

⁹⁶ Vj/151-188/2009.

⁹⁷ Vj/151-161/2009.

⁹⁸ Vj/151-137/2009.

mértéke, viszonyítási alapja nincs meghatározva, ugyanakkor ezen belül két műsorszolgáltató szerződésében szerepel arra vonatkozó utalás, hogy a kedvezmény csak szövetségi tagok számára érhető el.

IV.3. A kikötések alkalmazása a gyakorlatban

114. A szerződéses kikötések alkalmazását, gyakorlati érvényesülését a szövetségek – nyilatkozatuk szerint – nem képesek ellenőrizni, sem a betartását kikényszeríteni.
115. Az MKSZ előadta, semmilyen eszköz nem áll rendelkezésére a műsorszolgáltatók és a műsorterjesztő tagok közti szerződésekben foglalt feltételek érvényre juttatása érdekében, különös figyelemmel arra, hogy a szövetség előtt nem ismert a tagok és a műsorszolgáltatók által aláírt végleges szerződés tartalma. Ennek megfelelően az MKSZ a szerződések betartását nem ellenőrzi, sem a tagok, sem a műsorszolgáltatók szempontjából, s azokról nyilvántartást sem vezet.⁹⁹
116. Ezzel egybehangzóan az MKHSZ is úgy nyilatkozott, hogy semmilyen eszközzel nem rendelkezik az egyes műsorterjesztési szerződések betartásának nyomon követésére, ellenőrzésére. Valójában arra vonatkozó adatokkal sem rendelkezik, hogy mely tag milyen tartalommal kötött szerződést.¹⁰⁰
117. A fentieknek megfelelően a kikötések gyakorlati alkalmazása, a szövetségi tagokkal és a szövetségeken kívüliekkel szemben alkalmazott díjak mértéke a műsorszolgáltatók nyilatkozatai, beadványai alapján térképezhető fel részleteiben.¹⁰¹
118. A HírTV mindkét szövetséggel kötött mintaszerződésében szerepel, hogy [ÜZLETI TITOK]. Nyilatkozata szerint a szövetségen kívüli műsorelosztókkal [ÜZLETI TITOK]. Ezt az általa becsatolt műsordíj-táblázat adatai is alátámasztják.¹⁰²
119. Az Echo TV és a Vital TV esetében a műsorszolgáltató nyilatkozata¹⁰³ szerint a nem szövetségi tagok ugyanolyan „elbírálás alá” esnek, mint a szövetségi tagok, velük is sor kerülhet a szövetségi mintaszerződésekkel azonos tartalmú műsorterjesztési szerződés megkötésére, a szövetségre vonatkozó passzusok törlését követően. A műsordíjakra vonatkozó kimutatás szerint a szövetségen kívüli műsorelosztók [ÜZLETI TITOK].
120. Az ArtNexus Kft. által képviselt csatornák (pl. TV5 Monde, Arte, BBC World, Mezzo, Fashion TV, Chasse et Peches tb.) esetében a nem szövetségi tagoknál is a szövetségi szerződések kerülnek alkalmazásra, a szövetségi árakkal.¹⁰⁴ Hasonlóképpen nyilatkozott az ATV Zrt.¹⁰⁵ is. Ezen nyilatkozatokat a csatolt műsordíj-táblázatok adatai is alátámasztják.

⁹⁹ Vj/151-182/2009.

¹⁰⁰ Vj/151-188/2009.

¹⁰¹ Egyes műsorszolgáltatók ugyanakkor ismertették, hogy nem feltétlenül van információjuk arról, egy kábelszolgáltató szövetségi tag-e vagy sem (ld. pl. [ÜZLETI TITOK], Vj/151-190/2009.).

¹⁰² Vj/151-060/2009.

¹⁰³ Vj/151-087/2009.

¹⁰⁴ Vj/151-090/2009.

¹⁰⁵ Vj/151-094/2009.

121. A Világ-Kép Kft. beadványa¹⁰⁶ szerint a National Geographic csatorna terjesztéséért [ÜZLETI TITOK]. (A vállalkozás által képviselt többi csatornára vonatkozóan [ÜZLETI TITOK].)
122. A Sanoma Digital Media Zrt., a StoryTV műsorszolgáltatója előadta,¹⁰⁷ hogy a gyakorlatban a nem szövetségi tagokkal kötött szerződésai [ÜZLETI TITOK]. A ténylegesen alkalmazott műsordíjakat tartalmazó táblázat adatai szerint [ÜZLETI TITOK].
123. A TV Paprika Zrt., a Filmmúzeum Műsorszolgáltató Zrt., a Spektrum TV Zrt., a Chello Central Europe S.r.o. és a Chello Central Europe Műsorkészítő Zrt. nyilatkozataik¹⁰⁸ szerint nem tesznek disztinkciót a műsorelosztók között annak függvényében, hogy tagjai-e bármely szövetségnek; azonos műsorelosztási díjért és azonos feltételekkel kínálják csatornáikat a szövetségen kívüli műsorelosztók részére (ugyanakkor a Chello Central Europe S.r.o. korábban a szövetségen kívüli műsorterjesztők felé 10%-kal magasabb díjakat alkalmazott). Ezt egyes általuk becsatolt szerződések¹⁰⁹ is alátámasztják, illetve ennek az alkalmazott műsordíjak sem mondanak ellent, bár az egyes csatornák kimutatásban szereplő díjai műsorelosztónként jelentős változatosságot mutatnak.
124. A Z+ Zrt. és az MTV Networks Magyarország Zrt. beadványukban¹¹⁰ akként nyilatkoztak, hogy a megállapodások megkötése során [ÜZLETI TITOK]. Ennek igazolására csatoltak néhány ilyen szerződést.
125. Az Eurosport SA előadta,¹¹¹ hogy nem tapasztalt olyan törekvést a szövetségek részéről, melynek értelmében a szövetségi kedvezménnyel azonos mértékű kedvezményt ne alkalmazhatná más szolgáltatókkal szemben, ugyanakkor a nem szövetségi tagokkal kötött szerződésai nem a mintaszerződéseken alapulnak, noha tartalmukat tekintve érdemben nem különböznek jelentős mértékben. A csatolt műsordíj-táblázat alapján megállapítható, hogy [ÜZLETI TITOK].
126. A Viasat Broadcasting UK Ltd. (Viasat3, TV6) és a Viasat World Ltd. (Viasat Explorer, Viasat Nature, Viasat History, Spice) nyilatkozataik¹¹² szerint [ÜZLETI TITOK]. A szerződéses feltételek tárgyalása során álláspontjuk szerint [ÜZLETI TITOK]. A csatolt műsordíj-táblázat adatai szerint a nem szövetségi tag kábelszolgáltatókkal szemben [ÜZLETI TITOK].
127. A Zonemedia Broadcasting Ltd. és a JimJam CEE Ltd. (a Chello Central Europe Zrt.-vel közösen benyújtott) válaszaikban¹¹³ akként nyilatkoztak, hogy nem tesznek különbséget a műsorelosztók között a szövetségi tagság mentén, a nem szövetségi tagokat ebből fakadóan hátrány nem érheti. Velük ugyanakkor nem szövetségi mintaszerződést kötnek, hanem a

¹⁰⁶ Vj/151-103/2009.

¹⁰⁷ Vj/151-104/2009.

¹⁰⁸ Vj/151-107/2009., Vj/151-108/2009., Vj/151-109/2009., Vj/151-110/2009., Vj/151-111/2009.

¹⁰⁹ Pl. [ÜZLETI TITOK]

¹¹⁰ Vj/151-137/2009.

¹¹¹ Vj/151-152/2009.

¹¹² Vj/151-153/2009., Vj/151-154/2009.

¹¹³ Vj/151-161/2009., Vj/151-170/2009.

saját általános szerződési feltételeiket alkalmazzák, esetenként pedig a partner szerződéses feltételeihez igazodnak.

128. A The Walt Disney Company Limited előadta,¹¹⁴ hogy bár rendelkezik egy szerződéses mintával, ami a tárgyalások kiindulópontját képezi, jellemzően minden egyes kábelszolgáltatóval egyenként állapodik meg az árakban, továbbítási feltételekben és egyéb szerződéses kikötésekben. Az általa csatolt műsordíj-kimutatás szerint a nem szövetségi tagok felé [ÜZLETI TITOK].
129. A Humor1 TV Műsorszolgáltató Zrt. (Cool, Reflektor, Poén, Sorozat, Muzsika TV), az IKO Kábeltévé Kft. (Sport Klub, DoQ, Fishing & Hunting) és az IKO Cable S.r.o. (Film+, Film+ 2) adatszolgáltatásaikban¹¹⁵ akként nyilatkoztak, hogy [ÜZLETI TITOK]. A becsatolt szerződésekből megállapíthatóan [ÜZLETI TITOK]¹¹⁶ [ÜZLETI TITOK]¹¹⁷ [ÜZLETI TITOK].

IV.4. A kikötések hatása a nem szövetségi tagokra

130. Azon kábelszolgáltatók közül, akik egyik szövetségnek sem tagjai, többen hivatkoztak arra, hogy egyes műsorszolgáltatók részéről a szövetségi tagokhoz képest jelentős mértékű, 10-50% közöttinek becsült felárral szembesülnek,¹¹⁸ mások csak általánosságban utaltak arra, hogy a szövetségi tagság előnye az alacsonyabb műsordíj.¹¹⁹
131. A műsor- és jogdíjak a kábeltelevíziós szolgáltatások összes költségén belül jelentős részt képviselnek; az adatszolgáltatások alapján a költségekhez, illetve a bevételekhez viszonyított arányuk jellemzően 60-80% között, egyes szolgáltatóknál 30-50% között alakult.¹²⁰ A kisebb szolgáltatóknál ez az arány két okból is magasabb, mint egy nagy szolgáltatónál: egyrészt a kisebb szolgáltatók jellemzően magasabb áron kapják meg a műsorokat, mint az egyedi áralkukra is képes, nagyobb előfizetői bázist képviselő társaik, miközben a kisebb szolgáltatóknál – a rendelkezésre álló források szükségessége miatt – vélhetően kisebb a hálózatfejlesztésre, fenntartásra, marketingre stb. fordított kiadások mértéke is.
132. A GVH a vizsgált kikötések szövetségeken kívüli műsorszolgáltatókra gyakorolt hatásának elemzése érdekében számításokat végzett¹²¹ a tekintetben, hogy a kikötések maradéktalan

¹¹⁴ Vj/151-190/2009.

¹¹⁵ Vj/151-191/2009., Vj/151-192/2009., Vj/151-193/2009.

¹¹⁶ Pl. [ÜZLETI TITOK]

¹¹⁷ Pl. [ÜZLETI TITOK]

¹¹⁸ Ld. pl. KalocsaKom Kft. (Vj/151-022/2009.), QPS Kft. (Vj/151-027/2009), Opticon Holding Group Zrt. (Vj/151-029/2009.), Optanet Kft. (Vj/151-030/2009.), Nyírbátori Kulturális és Idegenforgalmi Kft. (Vj/151-031/2009.)

¹¹⁹ Ld. pl. Antenna Stúdió Bt. (Vj/151-023/2009.), I-Nett Kft. (Vj/151-028/2009.), Vésztő Önkormányzat Városüzemeltetési Iroda (Vj/151-034/2009.)

¹²⁰ Ld. Vj/151-023/2009., Vj/151-024/2009., Vj/151-025/2009., Vj/151-030/2009., Vj/151-142/2009., Vj/151-162/2009., Vj/151-163/2009., Vj/151-168/2009., Vj/151-169/2009., Vj/151-176/2009., Vj/151-177/2009., Vj/151-181/2009., Vj/151-185/2009., Vj/151-187/2009.

¹²¹ A számítás módszertanának részletes ismertetését ld. a Vj/151-240/2009. számú kiegészítő előzetes álláspont 21-25. pontjaiban.

alkalmazása esetén, illetve a szövetségen kívüli műsorelosztók felé ténylegesen érvényesített díjak következtében milyen mértékű különbség adódik a szövetségi tagok műsorterjesztési költségeihez képest. Az eljáró versenytanács azon csatornák esetében kalkulált műsordíj-különbséget, ahol annak ténye és mértéke is egyértelmű és/vagy egyszerűen becsülhető volt. E konzervatív feltételezések mellett készült számítások eredménye szerint a kikötések következtében a szövetségi tagok számára elérhető árakhoz képest a szövetségen kívüli terjesztők 2008-ban és 2009-ben átlagosan minimum 3,6-4,2%-kal magasabb terjesztési díjat fizettek, és átlagosan legalább 6,2-7,2%-kal fizettek volna többet, ha a kikötések teljes mértékben érvényesülnek. A terjesztők között azonban jelentős különbségek figyelhetők meg; a tényleges díjkülönbség 0,0% és 8,6% között, míg a potenciális díjkülönbség 4,0% és 8,9% között szóródott.

133. Tekintettel arra, hogy a műsor- és jogdíjak a kábelszolgáltatók költségei között a fentebb írtaknak megfelelően jelentős súlyt képviselnek, a műsorterjesztési költségekben mutatkozó, előző pont szerinti különbségek a műsorelosztók teljes költségét is érzékelhető mértékben befolyásolják. Mivel a legtöbb előfizető által választott alap (ún. basic) csomagra eső összes indokolt költség mértéke nem állt rendelkezésre, az eljáró versenytanács a nettó előfizetési díjat vette e körben figyelembe, ami ismét egy konzervatív becslésre ad lehetőséget, mivel az előfizetési díj egy profitorientált vállalkozás esetében nyilvánvalóan meghaladja a felmerült költségeket. A számítások szerint a vizsgált kikötések által okozott potenciális költségemelkedés átlagosan minimum 3,9-5,2%-os volt (kábelszolgáltatótól függően 2,7% és 8,1% között alakult), míg a tényleges költségemelkedés átlagban legalább 1,6-2,1% körüli értéket mutatott (az egyes műsorterjesztőknél egyedileg 0,0% és 3,7% között mozgott).¹²²
134. Egy újabb szövetség, beszerzési társulás létrehozása a szövetségeken kívüli műsorterjesztők meglátása szerint kudarcra ítélt vállalkozás, de legalábbis jóval kevésbé hatékony megoldás, mivel a „kívül maradtak” (zömmel kisebb, a Gazdasági Versenyképességi Operatív Program 4.2. keretéből támogatást elnyert szolgáltatók) előfizetői nem képviselnek akkora bázist, ami a műsorszolgáltatókkal való tárgyalásokon megfelelő alkupozíciót jelentene számukra. Egyes szolgáltatók szerint történtek már ilyen irányú próbálkozások (pl. TAVOSz), azonban azok sikertelennek bizonyultak.¹²³ Az MKSZ szerint ugyanakkor számos érdekképviseleti szervezet (pl. TÁVOSz, Teleunion Kft., RL Kft., Kábeltelevíziós Beszerzési Szövetkezet, Nemzeti Műsorterjesztő Klaszter) létezik az eljárás alá vont szövetségeken túl is, ami lehetőséget biztosít a szövetségeken kívüli műsorterjesztőknek is a csatlakozásra, érdekérvényesítésre.¹²⁴

¹²² Ugyanezen értékeket a Központi Statisztikai Hivatal Távközlés, internet, kábeltelevízió című kiadványának 2008. és 2009. évi kiadásaiban közzétett átlagos havi kábeltelevíziós előfizetési díjak (2008 végén 3.252 Ft, 2009 végén 3.367 Ft) arányában kifejezve a potenciális költségtöbblet az előfizetési díj legalább 2,4-3,2%-ára, a tényleges költségtöbblet pedig az előfizetési díj minimum 1,4-1,9%-ára rúgott. Ehhez kapcsolódóan megjegyzendő ugyanakkor, hogy a KSH-átlag az alap csomagon túl magában foglalja a jóval több csatornát tartalmazó bővített vagy családi csomagot, illetve a jellemzően az ingyenes (műsordíj nélküli) csatornákból álló információs vagy szociális csomagot is, így az alap csomag műsordíjával való összehasonlításra csak korlátozottan alkalmas.

¹²³ Vj/151-027/2009., Vj/151-029/2009., Vj/151-030/2009., Vj/151-031/2009., Vj/151-034/2009.

¹²⁴ Vj/151-229/2009.

V.

Az eljárás alá vontak álláspontja

V.1. Az MKSZ előadása¹²⁵

135. A műsorterjesztési szerződésekkel kapcsolatban kiemelte, hogy alapvetően a műsorszolgáltatók bocsátják rendelkezésre a saját mintaszerződéseiket mint szerződéses ajánlatot, tehát – a GVH által megfogalmazott vélelemmel szemben – nem az MKSZ-nek vannak mintaszerződésai. A műsorszolgáltatók ezen mintaszerződéseiket azért az MKSZ útján juttatják el a szövetségi tagoknak, illetve az elsődleges egyeztetéseket azért az MKSZ-szel folytatják le, mert így – értelemszerűen – mentesülnek a több száz műsorterjesztővel való egyenkénti kapcsolatfelvétel, egyeztetés és tárgyalás terhe alól, illetve azokat – a végleges szerződések tartalmának kialakításával összefüggésben – jelentősen kisebb időigénnyel folytathatják le, mint az MKSZ közreműködése nélkül. A műsorszolgáltatók és a tagok egybehangzó igénye és elvárása az MKSZ felé, hogy őket a számukra kölcsönösen és egyaránt jelentős időbeli és anyagi ráfordítással járó egyeztetések alól lehetőleg minél nagyobb részben mentesítse.
136. Az MKSZ célja és feladata a műsorszolgáltatók által benyújtott műsorterjesztési szerződések, illetve megállapodások kapcsán az, hogy támogassa a tagok szerződéses tárgyalásait, és biztosítsa a jogi, gazdasági, tartalmi (rész)vizsgálat lehetőségét, melynek szakmai és anyagi feltételei a tagság többségénél nem állnak rendelkezésre, és próbálja csökkenteni a méltánytalan szerződéses feltételeknek a műsorszolgáltatók által a tagokra való kényszerítését. Az MKSZ eljárása ugyanakkor csak részben vezet eredményre, mivel általában csak a jogszabályba ütköző szerződéses feltételek módosítását tudja elérni, a jogszabályba nem ütköző, tehát „érdekkérdésnek” minősülő egyéb esetekben nem feltétlenül jár eredménnyel.
137. Hangsúlyozta továbbá, hogy az MKSZ közreműködése nyomán kialakuló szerződések csak ajánlásnak minősülnek, amiktől a konkrét szerződéskötés kacsán a műsorszolgáltató és a műsorterjesztő eltérhetnek, ami ellen az MKSZ – még tudomásszerzés esetén – sem tud vagy kíván fellépni. Az előzőek fényében a GVH által folytatott eljárást megalapozatlannak és indokolatlannak tartja, figyelemmel arra is, hogy e gyakorlat a GVH előtt korábbi eljárásokból, illetve a 2009. évben lezárult média ágazati vizsgálatból is ismert volt, és soha nem képezte kifogás tárgyát.
138. Az előzetes álláspontra adott észrevételeiben az MKSZ számos eljárási kérdéssel kapcsolatos kifogást fogalmazott meg. Elsőként utalt arra, hogy a jelen eljárásban az ügyintézési határidő 2011. június 7. napján lejárt. Ez önmagában is jogszabálysértő, emellett a szektorra vonatkozó, korábban beszerzett információk már nem feltétlenül szolgálhatnak egy évvel később végzett versenyjogi értékelés alapjául. Ennek relevanciáját mutatja, hogy a Versenytanács az előzetes álláspont elkészítésekor nem vizsgálta az időközben lezajlott piaci fejleményeket, így például több szolgáltató MKHSZ-taggá válását. Továbbá, az eljárás időbeli elhúzódására, a GVH majd' két éves hallgatására tekintettel az MKSZ már alappal bízhatott abban, hogy a tényállás a határozat

¹²⁵ Vj/151-182/2009., Vj/151-196/2009., Vj/151-229/2009., Vj/151-231/2009., Vj/151-246/2009., Vj/151-248/2009.

meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható, illetve hogy további eljárási cselekményektől sem volt eredmény várható (azaz az eljárás megszüntetésre kerül).

139. Az MKSZ kifogásolta továbbá az előzetes álláspont súlyozásbeli aránytalanságait, utalva arra, hogy a jogi értékelés túlnyomó részben az általános jogszabályi hivatkozásokat, illetve esetjogot mutatja be, a tényleges versenyjogi értékelés pedig csak megismétli a korábban számba vett tényeket és megállapításokat, anélkül, hogy a feltételezett versenykorlátozó cél, hatás vagy annak kifejtésére való alkalmasság tekintetében egyáltalán tényleges indokolást tartalmazna. Mindez sérti az MKSZ-nek a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 4. §-ának (1) bekezdésében szabályozott, a tisztességes eljáráshoz való jogát, és nem teszi lehetővé, hogy az MKSZ a védelemhez való jogát megfelelően gyakorolhassa.
140. A megkeresettek általi adatszolgáltatásokban és a vizsgálati jelentésben, illetve az előzetes álláspontban szereplő, üzleti titoknak minősülő információk emellett olyan lényeges állításokat, illetve számításokat érintenek, amelyekre a GVH nagymértékben támaszkodott a vizsgált magatartások versenyjogi értékelése során. Az MKSZ meglátása szerint ez sérti – a fentebb is hivatkozott – tisztességes ügyintézéshez való jogát, és nagymértékben ellehetetleníti az eljárás alá vont(ak) védelemhez való jogának gyakorlását (különösen egy hatásvizsgálat elvégzését).
141. Kifejtette, a GVH által a vizsgálati jelentésben, az előzetes álláspontban és a kiegészítő előzetes álláspontban számba vett bizonyítékok tárgyi pontossága (pl. a vizsgált szerződések száma, a kikötéssel érintett szerződések száma), megbízhatósága (pl. a számítások során az Optanet szövetségen kívüli terjesztőként való figyelembe vétele) és következetessége (a tagfelvétel és a kizárólagosság kapcsolata) több esetben és alapjaiban megkérdőjelezhető. A GVH az MKSZ által előterjesztett érvek és bizonyítékok egy részét elmulasztotta megfelelően vizsgálni, illetve cáfolni.
142. Az MKSZ hangsúlyozta, hogy a jelenleg vizsgált gyakorlatot a versenyhivatal korábban nem kifogásolta. E körben hivatkozott a Vj-141/2008. számú Viasat-ügyre, illetve „A kábeltelevíziós szektort érintő versenyfelügyeleti eljárások tapasztalatai” című 2003-as GVH tanulmányban is ismertetett Vj-40/2002. számú Sport1-ügyre, amelyek a szövetségek jelen eljárásban vizsgált szerepét nem kifogásolták. Kiemelte továbbá, hogy az ÁV-2/2007. számú média ágazati vizsgálatot lezáró, 2009. áprilisi jelentésben a GVH több helyen is megállapította, hogy a műsorterjesztési piac a különböző platformok közötti verseny hatására fejlettnak tekinthető, ahol a verseny valóságos. Helyesen állapította meg továbbá az ágazati vizsgálati jelentés, hogy a szerződéskötési folyamatot nem az egyes kábelszövetségek vagy azok együttesen kezdeményezik a műsorszolgáltatónál, hanem éppen ellenkezőleg: a műsorszolgáltató veszi fel először is a kapcsolatot az eljárás alá vont szövetségekkel és juttatja el részükre szerződéses ajánlatát, illetőleg hogy az eljárás alá vont kábelszövetségek a szerződések egyeztetése során nélkülözhetetlen munkát végeznek, hiszen mindkét szerződő fél számára hatékonysági előnyöket biztosítanak a tranzakciós költségek csökkentése által. Mindezek alapján az MKSZ véleménye szerint különösen váratlan és megalapozatlan, valamint iratellenes is, hogy az ágazati vizsgálati jelentés megállapításaival ellentétben az előzetes álláspont a kifogásolt szerződéskötési folyamatot épp ellenkező irányúként írja le. Emellett az ágazati vizsgálati jelentés több helyen is megemlíti, hogy a vizsgálat a műsorterjesztőkkel kapcsolatban nem tárt fel versenyjogi

jogsértést vagy tényleges versenyproblémákat, így különösen a 160. ponthoz fűzött lábjegyzet szerint „(a) kábelszövetségek által kialakított szerződési minták – hasonlóan a különböző iparági szövetségek a tagok bizonyos kérésekben történő egységes viselkedésére vonatkozó ajánlásaihoz – magukban hordozzák a versenykorlátozó magatartás lehetőségét, azonban a GVH jelen vizsgálat keretében ilyen jellegű tényleges problémát nem azonosított.” Az MKSZ álláspontja szerint érthetetlen, a jogállamisággal és a jogbiztonság alapelvével ellentétes, hogy a 2009 áprilisában kelt ágazati vizsgálati jelentést követően (amely tehát versenyjogi problémákat nem azonosított az érintett piacokon) a GVH mégis szükségét érezte, hogy néhány hónappal később (2009 decemberében) az eljárás alá vontakkal szemben egyedi versenyfelügyeleti eljárást indítson feltételezett piacbefolyásoló magatartásuk miatt. A korábbi ügyek és az ágazati vizsgálat fényében ugyanis sem a szövetség, sem pedig a tagság nem volt abban a helyzetben, hogy a korábbi szerződéskötési gyakorlatát versenyjogi szempontból felülvizsgálja, hiszen nem tudhatta, hogy azt a GVH problémásnak találja, illetve abban a hiszemben lehetett, hogy azt a GVH nem kifogásolja.

143. A vizsgált magatartások kapcsán az MKSZ előjáróban leszögezte, indokoltnak látja, hogy a szövetségi tagok egy csoportja – a nagyobb méretű, jellemzően külföldi háttérű műsorterjesztők – elkülönítésre kerüljenek, különös tekintettel sajátos tárgyalási pozíciójukra, amelyet a műsorszolgáltatókkal szemben élveznek. Ennek megfelelően a nagyobb műsorterjesztők közül az alábbiakat tartja indokoltnak figyelmen kívül hagyni: UPC Kft., Magyar Telekom-csoport, DIGI Kft., Vidanet Zrt., Invitel Zrt., PR-Telekom Zrt., Tarr Kft.
144. A tagfelvételi gyakorlat az MKSZ szerint nem vitathatóan jogszerű volt. Ennek jelentősége abban áll, hogy a tagfelvételi gyakorlat tekintetében a törvénysértés hiánya alapjaiban, pusztán logikai levezetés útján megkérdőjelezi, hogy önmagában a kedvezmények alkalmazása felvethet-e versenyjogi aggályokat. E körben hangsúlyozta, nem is minden nem szövetségi tag kérelmezte felvételét az MKSZ-be, illetve utalt arra, hogy az ún. “kívül maradt” műsorterjesztőknek nem csak az MKSZ vagy az MKHSZ jelenthet(ett) érdekképviselői fórumot, hanem egyéb próbálkozásokra is sor került, illetve egyéb, hatékony alternatívák is elérhetőek (voltak) számukra, az alábbiak szerint:
- 2004-től kezdődően működik a TÁVOSz (Távközlési Országos Szövetség);
 - az MKSZ-ben tagsággal is rendelkező műsorterjesztők egy része a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény szerinti egyesülés formájában szerette volna megvalósítani a műsorbeszerzési tevékenységet, bár végül létrehozásától eltekintettek;
 - a TELEUNION Kft. 2008 őszén került megalapításra, az MKSZ egyes tagjainak részvételével, ugyanakkor más műsorterjesztők számára is nyújt szakmai segítséget;
 - az RL Kft. az ún. központi díjfizetési rendszer üzemeltetését végezte éveken keresztül, 2011-től kezdődően azonban tevékenységét bővítette, mivel – többek között – műsorszerveződések tárgyalásához kért és kapott felhatalmazást;
 - a Kábeltelevíziós Beszerzési Szövetkezet 2011 januárjában alakult, azzal az alapvető céllal, hogy a műsorszolgáltatókkal való tárgyalás útján érdekképviselőt biztosítson a tagok érdekeinek előmozdítása érdekében; végül

- a Nemzeti Műsorterjesztő Klaszter 2012. december 3. napján jött létre alapvetően az MKSZ egyes tagjaiból.
145. A kedvezmény alkalmazása továbbá nem köthető egyértelműen a szövetségi tagsághoz, hiszen vannak olyan nem szövetségi tagok, akikkel kötött szerződésben a műsorszolgáltatók a szövetségi árakat alkalmazták, míg mások akként nyilatkoztak, hogy annak oka, hogy a szövetségen kívüli terjesztők nem kapják meg a szövetségi mintaszerződésekben foglalt árakat, nem a tagság hiánya, hanem egyéb tényezők, pl. az előfizetők száma. Ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy a műsorszolgáltatói nyilatkozatok véleménye szerint megerősítik azt, hogy a szövetségi tárgyalásokból adódó méretgazdaságossági, hatékonysági előnyök jelentkeznek az elért kedvezményekben, amelyek elméletileg a nem ritkán csupán néhány száz előfizetővel bíró terjesztők számára nélkül nem lehetnének reálisan elérhetőek.
146. A vizsgált szerződésekkel kapcsolatos észrevételei körében az MKSZ elsőként kifejtette, hogy a mintaszerződés kifejezés általános használata nem helytálló. Meglátása szerint mintaszerződésnek ugyanis egy olyan blanketta szerződés tekinthető, amelynek a váza tartalmazza a szerződéses rendelkezéseket, azonban az egyedi adatok, specifikációk (így például a szerződő felek megnevezése, mennyiségek, határidők, aláírás dátuma, hatályba lépés dátuma stb.) még nem kerültek kitöltésre. Egy mintaszerződés tehát pusztán ezen adatok feltöltésével véglegesíthető. A GVH által vizsgált, a műsorterjesztők által a műsorszolgáltatókkal kötött és az MKSZ által is véleményezett szerződések ugyanakkor véleménye szerint a fenti meghatározás figyelembe vételével nem tekinthetőek mintaszerződésnek. Ezt a Versenytanács által kifejtettek is alátámasztják, tekintve, hogy hét műsorszolgáltató nem alkalmazta a vizsgált szerződéses kikötéseket, a kedvezmény alapja változatosan került meghatározásra, s a kedvezmény nem csak szövetségi tagoknak járt.
147. Kiemelte továbbá, hogy a vizsgált szerződések nem az MKSZ „mintaszerződésai”. Ezt támasztja alá, hogy általában maguk a műsorszolgáltatók bocsátják rendelkezésre a saját szerződéstervezetüket, amelyet a műsorterjesztők véleményeznek. Ebből egyébként az is következik, hogy a Versenytanács által vizsgált szerződések műsorszolgáltatónként eltérőek, ami ugyancsak azt igazolja, hogy a vizsgált szerződések nem lehetnek mintaszerződések.
148. Az MKSZ emellett kifogásolta, hogy a Versenytanács az előzetes álláspontban írtak alapján nem állapította meg egyértelműen az MKSZ szerepét a vizsgált szerződésekkel kapcsolatosan. Ezt támasztja alá, hogy az előzetes álláspont eltérő fordulatokkal utal az MKSZ szerepére (jóváhagyta, kialakította, letárgyalta, ellenjegyezte, nyugtázta). Éppen ezért nem egyértelmű, hogy a vizsgált szerződésekkel kapcsolatosan a Versenytanács milyen jellegű és mértékű közreműködést állapít meg a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az MKSZ tekintetében, és hogy abból mi alapján következik az állítólagos jóváhagyás formájában történő, jogsértőnek vélt MKSZ-döntés megállapíthatósága.
149. A vizsgált szerződések közül egyeseknél tapasztalható ugyan egyfajta ellenjegyzés az MKSZ részéről, ezt viszont egyedi körülmények indokolták, és semmiképpen sem tekinthető a magyar jogban és gyakorlatban meghatározott személyeknek (pl. ügyvédeknek) fenntartott ellenjegyzési jogosultsággal egyenrangúnak, mivel mindössze szokványon alapul, így nem bír olyan joghatásokkal vagy bizonyító erővel, mint a jogszabályon alapuló ellenjegyzés. A vizsgált szerződések kapcsán alkalmazott

ellenjegyzés azt a célt volt hivatott szolgálni, hogy igazolja, az adott szerződés példány az MKSZ által jelzett, illetve javasolt módosításokat megfelelően tartalmazza. Az így ellenjegyzett példányok kerültek megküldésre a műsorterjesztőknek, hogy azt – a saját maguk által letárgyalt további feltételekkel kiegészítve, esetleg módosítva – saját döntésük alapján aláírják. Mindazonáltal ez a gyakorlat egyáltalán nem jelentette azt, hogy az MKSZ nyugtázta volna az egyes műsorok terjesztésének szövetségi tagokkal szemben érvényesített feltételeit, köztük a kedvezményes felhasználási díjat, illetve számos esetben a kedvezmény mértékét és annak számítási alapját, hiszen ez utóbbi rendelkezéseket az MKSZ nem is véleményezte, észrevételezte. Az MKSZ által a szerződéstervezetek tárgyalása keretében a tagoknak nyújtott szakmai, illetve jogi támogatás során ugyanis a szövetség jellemzően a jogszabályoknak való megfelelés szempontjából véleményezi azokat.

150. Az MKSZ értelmezése szerint jóváhagyás formájában történő döntésről abban az esetben lehetne szó, ha az egyes műsorszolgáltatókkal kötendő szerződések jóváhagyása útján az MKSZ – későbbi eltérést nem engedően – nyugtázná, hogy az adott szerződés milyen tartalommal jön létre. Erről azonban jelen esetben szó sem volt. Nem (volt) azonosítható, illetve nem került azonosításra olyan „döntés” sem (sem közgyűlési, sem elnökségi szinten), amely egy szerződést vagy akár egy „mintaszerződést” jóváhagyott vagy alkalmazni rendelt volna. Ennek oka, hogy a kérdéses szerződések véleményezése az MKSZ-en belül előre meghatározott és rögzített fórumrendszerhez nem kötődik, arra a tagoknak kötetlen formában van lehetőségük, emellett az elnökségi ülésen jelen lévők (elnökségi tagok és az egyéb meghívottak) is adhatnak véleményt.
151. Nem azonosítható a magatartást ténylegesen befolyásoló ajánlás sem, amit jól mutat, hogy a vizsgált kikötéseket nem ültetik át teljes mértékben a gyakorlatba, azok nem érvényesülnek szó szerint. Mindezekre tekintettel az MKSZ nem ért egyet a Versenytanács azon megállapításával, hogy bármilyen módon is nyugtázta volna az egyes műsorok terjesztésének szövetségi tagokkal szemben érvényesített feltételeit. A Versenytanács további, alá nem támasztott feltételezését pedig, hogy „ezen egyedi döntések egy átfogó terv részét képezték” volna, álláspontja szerint semmilyen bizonyíték vagy információ nem igazolja. Ezt maga a Versenytanács is elismeri annak kijelentésével, hogy „e terv megfogalmazására, kialakítására vonatkozó döntés konkrét időpontja, formája a versenyfelügyeleti eljárásban nem vált ismertté”. Erre vonatkozó bizonyíték hiányában ugyanakkor csak egy alá nem támasztott feltételezésről beszélhetünk, amire nem lehet érdemben kifogásokat alapozni, hiszen az a jogállamiság és jogbiztonság alapelveivel, illetve a GVH Tpv. 65. §-ában foglalt, a tényállás tisztázására vonatkozó kötelezettségével lenne ellentétes.
152. A kedvezmények kizárólagossága körében ismételten hivatkozott arra, hogy ha a tagfelvételi gyakorlat nem tekinthető törvénysértőnek, akkor fogalmilag kizárt a kizárólagos jelleg. A kizárólagosságot másrészt az sem támasztja alá, hogy a díjkedvezmények műsorszolgáltatók általi tényleges alkalmazására nem csak a szövetségi tagok esetében kerül sor. Továbbá, a vizsgált kikötéseket nem tartalmazó szerződések aránya 31%, ami azt is jelenti, hogy a vizsgált kikötések a szerződések közel egyharmadában nem szerepeltek. Ez utóbbival összefüggésben az MKSZ kifogásolta, hogy a vizsgálati jelentés, az előzetes álláspont és a kiegészítő előzetes álláspont e körben eltérő adatokat közöl, melynek alapja és oka azonban az eljárás alá vontak számára nem

rekonstruálható, így sérti védekezéshez való jogukat. A fenti tényeket a Versenytanács mégis figyelmen kívül hagyta a vizsgált magatartások értékelésénél, így téves (megalapozatlan és iratellenes) az a megállapítás, hogy a „kizárólagos kedvezmények az eljáró versenytanács értékelése szerint versenykorlátozó jellegűnek minősülnek, tekintettel arra, hogy e kikötések indokolatlanul megakadályozzák, hogy a szövetségeken kívüli műsorterjesztők hasonlóan kedvezményes műsordíjakban állapodjanak meg a műsorszolgáltatókkal”.

153. Az MKSZ szerint ellentmondásosak az előzetes álláspont díjkedvezmények alapjával kapcsolatos megállapításai, s nem helytálló az a feltételezés, hogy „inkább a szövetségi kedvezményes ár minősülhetett a piacon valamiféle kiindulási alapnak”. Az MKSZ szerint a szerződéses rendelkezésekből is jól látható, hogy a kedvezményt a műsorszolgáltatók listaáraiból kapták a szövetségi tagok. Ugyancsak vitatható, hogy a legnagyobb kedvezmény elve elősegítette volna a kikötések kizárólagos jellegét, már csak azért is, mert az de facto soha nem érvényesült, és gyakorlatilag nem is érvényesülhetett, hiszen a műsorszolgáltatók az MKSZ tapasztalatai szerint és a bizonyítékok alapján a legnagyobb előfizetői számot képviselő műsorterjesztőknek egyedi megállapodásokban nyújtott kedvezményeket a többi műsorterjesztőnek nem adták meg.
154. Az MKSZ vitatta továbbá azt, hogy a műsorszolgáltató ne lenne érdekelt a díjkedvezmény adásában, mivel ez a megállapítás figyelmen kívül hagyja, hogy a szövetségek által kifejtett többlet adminisztrációs és véleményezési tevékenység nemcsak a tagok, hanem a műsorszolgáltatók érdekeit is szolgálja, továbbá hogy a műsorszolgáltatók tagi viszony hiányában is megajánlották a szövetségi árakat, amire nyilvánvalóan nem került volna sor, ha az nem állt volna a műsorszolgáltatók érdekében. A megkeresett műsorszolgáltatóknak szóló adatszolgáltatási kérdőívben ráadásul a GVH nem tett fel olyan jellegű kérdést, amelyre adott válasz alapján a műsorszolgáltatók díjkedvezmények alkalmazásában való érdekelttségét, illetve az érdekelttség mértékét egyáltalán megállapíthatná. Ezzel szemben az MKSZ szerint alapvetően logikus és ésszerű piaci magatartás az, ha egy szerződéskötési folyamat során felmerül a díjkedvezmény alkalmazásának lehetősége, amelyet különböző körülmények is indokolhatnak (pl. a megrendelt volumen, azaz jelen esetben az elérhető előfizetők száma, vagy több évre visszanyúló sikeres szerződéses együttműködés stb.). A műsorszolgáltató díjkedvezményben való érdekelttségét véleménye szerint nem befolyásolhatja az, hogy a kedvezmény alkalmazását ő maga vagy a másik tárgyaló fél veti fel a megbeszélések során.
155. Az MKSZ előadta, a tagjai felé folyamatosan és konzekvensen kommunikálta azt, hogy a műsorszolgáltatókkal kötendő szerződések ügyében csak meghatározott mértékig tud a tárgyalásokba bekapcsolódni, továbbá, hogy a tárgyalások az egyedi kereskedelmi feltételekre (pl. ár, időtartam, biztosítékok stb.) nem terjednek ki. Az MKSZ a szerződés-tervezeteket ugyanis elsősorban az általános civiljogi és az iparági jogszabályoknak való megfelelés szempontjából véleményezi.
156. A műsorterjesztők előfizetési díjainak árképzési módszerét illetően kifejtette, hogy az alapvetően költségalapú. E körben kiemelte, hogy az MKSZ által nyújtott szolgáltatások igénybe vétele nem járt külön fizetési kötelezettséggel az azokat igénybe vevő műsorszolgáltatók számára. Azok egyfajta ellentételezéseként ugyanakkor az MKSZ a szövetségi tagok számára – és emiatt nyilvánvalóan csak a tagsági jogviszonyuk idejére – műsordíj-kedvezményt kért. Hozzátette, hogy a mai versenyhelyzetben a költségalapon

számított ár (előfizetési díj) érvényesítése mellett / helyett a versenyár érvényesítése / érvényesülése tapasztalható, ahol a szervezetek elemi érdeke az egyes költségtényezők csökkentése. Ebben jelentős szerepet kap az eljárás alá vont szövetségek – így az MKSZ által is – nyújtott szolgáltatások köre, amelyek ellentételezéseként az MKSZ tagok javára (tagsági jogviszonyuk idejére) díjkedvezményt biztosíthatnak a műsorterjesztők, amely következtében az előfizetési díj kalkulációja során a műsorterjesztő alacsonyabb mértékű, kedvezményes műsordíjat kell, hogy figyelembe vegyen.

157. A versenykorlátozó hatással kapcsolatos számítások tekintetében kifogásolta, hogy az a szövetségi tagok által fizetendő tagdíjat figyelmen kívül hagyja, noha az ugyanolyan költségtényező, mint a műsordíj, hasonlóképpen a működési költség része, amelyet a tagok az áraikban érvényesítenek. Kifogásolta továbbá, hogy az előzetes álláspontban hivatkozott, az üzleti titok védelmére tekintettel az eljárás alá vontak számára csak részlegesen megismerhető számítások nem ellenőrizhetők. Mindazonáltal megjegyezte, a számítások nem lehetnek megalapozottak, mivel a műsordíjaknak az összes költségen belül képviselt arányára vonatkozó adat saját tapasztalatai alapján nem reális (a helyes érték 50%, maximum 60%). Ugyancsak torzítja az eredményeket, hogy a vizsgálatba bevont társaságok a kábelhálózatokon a műsorelosztáson felül további távközlési szolgáltatásokat is végeztek, s a többletszolgáltatások költségelszámolása és árképzése annak idején lehetővé tette, hogy az együttes termékek (kombinált termékek, úgynevezett kombi csomagok) egyedileg megjelölt fogyasztói árait puha korlátok között saját maguk határozzák meg. A konkrét időszakos fogyasztói árak ezért alacsonyak lehettek, így a terjesztési díjak arányai a műsorelosztási fogyasztói árban óhatatlanul magas számot eredményeztek.
158. Kifejtette továbbá, azon tény miatt, hogy a Versenytanács az elosztott csatornák csupán mintegy 1/6-a tekintetében tudott ténylegesen számításokra támaszkodni, az eredmény az MKSZ meglátása szerint korántsem tekinthető reprezentatívnak. Hiányolta továbbá, hogy az öt szövetségen kívüli műsorterjesztő díjakkal kapcsolatos nyilatkozatai nem kerültek semmilyen módon (pl. számlákkal) igazolásra. E körben utalt arra is, hogy e szolgáltatók közül az egyik, az Optanet Kft., amely a versenyhivatali bejelentést tevő OPTICON Holding Group Zrt.-hez kapcsolódó vállalkozás, utóbb az MKHSZ tagjává vált. Álláspontja szerint nem megalapozott a Versenytanács azon következtetése sem, miszerint az eredmények „hangsúlyozottan a tényleges, illetve potenciális hatás minimumaként értelmezendők”, mivel indokolatlanul kizárja annak az elméleti lehetőségét, hogy az eredmények az eljárás alá vontak számára kedvező irányban módosulnának abban az esetben, ha a számítások elvégzéséhez szélesebb körben állnának rendelkezésre adatok. Ezen túlmenően, még ha további számszerű adatok állnának is rendelkezésre, akkor is korlátozott lenne a mozgástér a végeredmény esetleges módosulása tekintetében, hiszen a további számszerűsítés csak a vizsgált szerződések 30-32%-a tekintetében lenne lehetséges, mivel az elosztott csatornák 49-51%-ánál a szerződések a vizsgált kikötéseket nem tartalmazták, vagy alkalmazásukra vonatkozóan nem állt rendelkezésre információ.
159. Az MKSZ azzal sem ért egyet, hogy a vizsgált szerződéses kikötések az esetleges versenytársak költségeinek növelése révén csökkenthetik a versenyt a kiskereskedelmi szinten, hiszen kevesebb forrásuk marad innovációra, hálózatfejlesztésre, vagy a műsorkínálat összeállításakor rákényszerülhetnek alacsonyabb színvonalú, olcsóbb csatornák kiválasztására. A szövetségi tagokon kívüli műsorterjesztők ugyanis nem

szembesülnek olyan költségtételekkel, mint például a tagdíjköltség, és így esetükben a tényleges többletköltség – figyelemmel arra, hogy a tagdíjköltség elmaradása majdnem kiegyenlíti a kedvezmény elmaradását – elhanyagolható mértékű.

160. Az árazási folyamat kapcsán kiemelte, hogy a nagy terjesztőkkel letárgyalt árak véleménye szerint érdemben befolyásolják a többi műsorterjesztő számára elérhető árszínvonalat; a műsorszolgáltatók magyarországi árazásuk kialakításakor elsőképpen az egyedi tárgyalások során állapítanak meg árakat. A műsordíj legfontosabb meghatározója a terjesztő által elért háztartás-szám, illetve a tényleges előfizetős szám, ugyanakkor a terjesztő oldaláról komoly tárgyalást befolyásoló tényező az adott csatorna nézettsége vagy bizonyos tematikus tartalmakhoz való hozzájárulás. A nagyobb terjesztők esetén az árazási folyamat egyszerűen épül fel: a műsorszolgáltató ad egy ajánlatot, és azt a felek a fenti szempontok alapján véglegesítik. A kisebb szolgáltatók ármegállapításánál ez a folyamat egy további elemmel egészül ki: (i) a műsorszolgáltatói árajánlatot követő (ii) alkufolyamat része az, hogy a szövetség kedvezményeket ér el a műsorszolgáltatók számára is biztosított hatékonysági előnyök ellentételezéseként, míg a folyamat harmadik lépéseként (iii) a terjesztők és a műsorszolgáltatók véglegesítik az árakat. A szövetségeknek e körben egyértelműen hatékonyságnövelő szerepe van. A kisebb terjesztők túlélésének egyetlen lehetősége, hogy az előfizetős számuk összeadódjon, és így tudnak bizonyos kedvezményeket és szerződéses feltételeket kialakítani a műsorszolgáltatókkal szemben.
161. A fentiek alapján mind a logikai, mind pedig az időbeli sorrendiség világos: először a teljes ár, majd a kedvezmény mértéke, végül pedig a kedvezményes ár kerül meghatározásra. A kedvezményben nem részesülők által fizetendő díj és a kedvezményes díj közötti különbség pedig nem egyfajta “felár” hanem az alapesetben fizetendő teljes összeg és a bizonyos körülmények esetén nyújtandó kedvezmény különbözete. Az árképzés (helyes) irányára tekintettel tehát a szövetségi tagokon kívüli műsorterjesztők által fizetendő díjak (teljes ár) tekintetében egyáltalán nem beszélhetünk közvetett árrögzítésről, hiszen az árazási folyamat logikájára és időbeliségére tekintettel az fogalmilag kizárt.
162. Más helyütt a magyarországi listaárakra utalva az MKSZ akként nyilatkozott, hogy a szolgáltatást mindig a műsorszolgáltató árazza be, így azt is ő határozza meg, hogy a szövetségen kívüli műsorterjesztőknek mennyiért adja a műsort. Magyar benchmarknak tulajdonképpen a nagyok által kiharcolt ár tekinthető, hiszen ez befolyásolja azt, hogy a kicsikkel, szövetségekkel milyen árszínről indul a tárgyalás. A szövetségi tagok és a szövetségen kívüliek közötti műsordíj-különbség azzal is indokolható, hogy a szövetségen kívüli műsorterjesztők jellemzően kisebb előfizetős számmal rendelkeznek, így bizonyosan nem lesznek képesek olyan műsorterjesztési díjakat elérni a műsorszolgáltatókkal szembeni tárgyalásokon, mint a szövetségi tagok. Álláspontja szerint a Versenytanács tévesen és torzítva értelmezi a kedvezmények és a teljes műsordíj viszonyát is, amikor azt állítja, hogy „ilyen általánosan elfogadott piaci ár a vizsgált időszakban ténylegesen nem is létezett”. Hiszen éppen a műsorszolgáltatók által meghatározott teljes műsordíj („listaár”) volt a – kedvezmény hiányában – érvényesülő és megfizetendő díj.
163. A műsorterjesztők és a műsorszolgáltatók egyedi megállapodása nyomán „kialkudott” műsordíjat a felek között létrejött szerződés tartalmazza, jellemzően melléklet formájában. A szerződések gyakran utalnak a nem-kedvezményes, teljes műsordíjra is, mint a kedvezmény alapjára – a kedvezmény meghatározása igencsak nehézkessé válna,

amennyiben nem állna rendelkezésre a kedvezmény számításának alapja, a teljes díj. Az a tény, hogy a szerződések egy része úgy rendelkezik, hogy a szövetségi tagság elvesztése a kedvezmény elvesztését vonja maga után, a Versenytanács megállapításával ellentétben nem a jogsértést támasztja alá, hanem tökéletesen illeszkedik a műsordíjak meghatározásának fent részletezett menetéhez. Ugyanis valamennyi műsorterjesztő – hacsak valamely, kedvezmény nyújtását alátámasztó körülmény nem áll fenn – a teljes műsordíjat köteles megfizetni. Ebből következik, hogy amennyiben a kedvezmény alapjául szolgáló körülmény (legyen az a terjesztő előfizetői száma, a szövetségi tagsága vagy más elem) már nem áll fenn, a kedvezmény a továbbiakban nem jár.

164. Az MKSZ meglátása szerint a Versenytanács a műsordíjak megállapítása kapcsán tett állításait és feltételezéseit arra a téves feltevésre alapította, hogy az MKSZ-nek a műsordíjak meghatározására bármilyen ráhatása lenne. Emellett, a korábbiakban előadottakra visszautalva az MKSZ szerint jóváhagyásban megnyilvánuló döntés sem állapítható meg, továbbá a közvetett árörögzítést a műsordíjak vonatkozásában a szerződéskötési folyamat fentebb ismertetett menete fogalmilag is kizárja: a kedvezményeket meghatározó kikötés sem logikailag, sem pedig időbeliségét tekintve nem vezetett és nem vezethetett az első lépésben megadott teljes ár meghatározásához. Hozzátette, amennyiben az MKSZ egyebekben konkrét ártárgyalást is folytatott volna (amire elvi okokból nem került sor), úgy az MKSZ a tagjai számára kedvezőbb feltételeket tudott volna elérni az MKHSZ-hez képest viszonyított nagyobb előfizetői száma alapján. Az ártárgyalás ugyanakkor a tagok kizárólagos hatáskörébe tartozik, arra is figyelemmel, hogy az MKSZ nem volt jogosult a műsorterjesztési szerződés vonatkozásában kötelezettségvállalásra, illetve árengedményt biztosító előfizetői szám vállalásra.
165. Az MKSZ vitatta a versenykorlátozó célzatot, hivatkozva arra, hogy ezt a megállapodás / döntés szövege, objektív törekvései, természete, jogi és gazdasági környezete, a felek magatartása és a végrehajtás módja alapján lehetne megállapítani, ezt azonban a Versenytanács elmulasztotta. A megállapodás / döntés szövege, objektív törekvései, természete, jogi és gazdasági környezete vonatkozásában hangsúlyozta, hogy az MKSZ vonatkozásában nem azonosítható a vizsgált szerződések jóváhagyásában megnyilvánuló döntés. A kedvezmények alapja (és egyben célja) a műsorszolgáltatóknál a szövetségi tagokkal történő szerződéskötésből származó hatékonysági előnyök egyfajta „ellentételezése” volt, ami nincs összefüggésben azzal, hogy a (szövetségi tagsági vagy más alapon) kedvezményben nem részesülő műsorterjesztők által fizetendő műsordíjakat a műsorszolgáltatók hogyan határozták meg. A felek magatartása kapcsán ismét utalt arra, hogy a műsordíjak meghatározására az MKSZ-nek semmilyen ráhatása nem volt. Magatartása nem irányult és nem is irányulhatott volna arra, hogy az egyébként a műsorszolgáltatók által az MKSZ-tagok (és egyes nem tagok!) vonatkozásában alkalmazott kedvezményes díjak meghatározását – mind logikailag, mind időben – megelőzően megállapított műsordíjakat („listaárak”) közvetve meghatározza. Végül, mivel álláspontja szerint nem volt az MKSZ részéről a vizsgált szerződések jóváhagyásában megnyilvánuló döntés, annak végrehajtása, illetve a végrehajtás módja sem értelmezhető.
166. A Versenytanács a vizsgált szerződéses rendelkezések alkalmazásának kontextusát, valamint az objektív gazdasági racionalitásokat nem vette figyelembe akkor, amikor versenykorlátozó célúnak minősítette azokat. Közgazdaságilag és játékelméletileg ugyanis teljesen ésszerűtlennek tűnik, és életszerűtlen is az, hogy két olyan szervezet (jelen esetben

az eljárás alá vont MKSZ és MKHSZ), amelyek tagsága a magyarországi előfizetők vizsgált időszakban 80%-át (jelenleg mintegy 98%-át) lefedő műsorterjesztőket ölel fel, ilyen módon próbálná kiszorítani a piacról azt a néhány versenytársat, amelyek az előfizetők elenyésző százalékát érik el. Hiszen még ha ez sikerülne is, ezzel a szövetségek által felölelt tagok szintjén nem lenne semmilyen előny kimutatható egyfelől a szektorban tapasztalható fokozott verseny okán, másfelől pedig azért, mert egy esetlegesen a piacról kiszoruló piaci szereplő helyét – a hálózatos infrastruktúrára tekintettel – ésszerűen egyetlen másik műsorterjesztő vehetné át. Mivel a fentiekből egyértelmű, hogy a versenykorlátozó cél nem állapítható meg, a Versenytanácsnak vizsgálnia kellett volna, hogy az általa jogsértőnek feltételezett magatartásnak volt-e, illetve lehetett-e versenykorlátozó hatása.

167. A kizárólagossággal összefüggésben előadta, hogy az előzetes álláspontban a Versenytanács is megállapította az MKSZ tagfelvételi gyakorlatának jogszerűségét, ami logikailag kizárja a kizárólagosság megállapíthatóságát. E körben kiemelte, hogy a vizsgált időszak óta a két szövetség által lefedett előfizetők aránya 80%-ról 98%-ra változott, ami álláspontja szerint szintén igazolja azt, hogy kizárás vagy a szövetségen kívüliek számára jelentős hátrány nem következhetett be. Alapjaiban ingatja meg a kedvezmények kizárólagos jellegének igazoltságát valamint az MKSZ közrehatását az a körülmény is, hogy a Versenytanács a kedvezmények alkalmazását és a tagfelvételi gyakorlatot – a korábbiakkal szemben – immáron elkülönülten kezelte, elfogadva azt a tényt, hogy a kedvezmények alkalmazása nem köthető egyértelműen a szövetségi tagsághoz. Hangsúlyozta továbbá, hogy egyes műsorelosztóknak a műsorszolgáltatók szövetségi tagi viszony hiányában is (!) megajánlották a kedvezményes műsordíjat, így nem került kétség kívül bizonyításra sem az, hogy a vizsgált kikötések okán a kedvezményekből a nem szövetségi tagok ne részesülhettek volna, sem az, hogy azok indokolatlanul megakadályoznák volna, hogy a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők hasonlóan kedvezményes műsordíjakban állapodjanak meg a műsorszolgáltatókkal, mire tekintettel a nem szövetségi tag műsorszolgáltatók által fizetendő, számukra jelentős versenyhátrányt eredményező „költségtöbblet” sem értelmezhető. Azt pedig különösen téves feltételezésnek tartja, hogy az MKSZ-tagok „a műsorszolgáltatóktól kapott kedvezmények egy részét megtartsák, azaz ne adják át azokat a saját fogyasztóiknak”.
168. Az MKSZ álláspontja szerint a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők nem tekinthetők a szövetségi tag műsorterjesztők tekintetében tényleges versenytársnak, sőt, potenciális versenytársak egységes halmazának sem. Az egyes szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők ugyanis csak meghatározott, azonos földrajzi területen jelen lévő szövetségi tag műsorterjesztőknek – mint párhuzamos kábelhálózatnak – a tekintetében minősülhetnek (potenciális) versenytársnak, ezáltal az egyes szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők csak az ilyen, esetlegesen azonos területen működő szövetségi tag műsorterjesztők vonatkozásában lehetnének alkalmasak érdemi versenynyomás kifejtésére is. Ezáltal a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők által kifejtett, illetve kifejthető versenynyomás nem adódhat össze, és nem tekinthető olyan versenynyomásnak, amely valamennyi szövetségi tag műsorterjesztő tekintetében egységesen érvényesülne, így az, valamint annak esetleges csökkenése is csak elenyésző mértékű lehet. Azt pedig, hogy a magasabb nézettségű csatornák és az alacsonyabb nézettségű csatornák egymásnak sok esetben nem helyettesítői, a Versenytanács anélkül jelenti ki, hogy ebben a tekintetben bármilyen vonatkozó adatot vagy vizsgálatot / elemzést bemutatna, hivatkozna. Azon fordulat pedig,

amely szerint „a jogsértés a (potenciális) versenytársak belépésének, terjeszkedésének megnehezítését, ennek következtében az egyébként várható mértéktől való elmaradását eredményezte”, teljes mértékben érthetetlen, hiszen maga a Versenytanács állapítja meg korábban, hogy az átfedő kábelhálózatok aránya hazánkban egy objektív külső körülményre való tekintettel – ti. a hálózat létesítésével kapcsolatos jelentős költségek miatt – viszonylag alacsony.

169. Az MKSZ kifogásolta, hogy az előzetes álláspont az egyedi mentesülés lehetőségét nem vizsgálta, a GVH az eljárás során ezzel kapcsolatban az eljárás alá vontaktól információt nem kért, vonatkozó álláspontjukat nem ismerte meg. Az MKSZ szerint ugyanakkor, még amennyiben a vizsgált magatartások az EUMSZ 101. cikkébe illetve a Tpv. 11. §-ába ütköznének is, azok az EUMSZ. 101. cikkének (3) bekezdése illetve a Tpv. 17. §-a alapján mentesülhetnek, az alábbiak szerint.
170. A kifogásolt magatartás hozzájárul a termékek gyártásának vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához. E feltétel teljesítéséhez a megállapodással kapcsolatos bármilyen előnynek az általa okozott hátrányoknál többet kell nyomnia a latban. Ilyen előnyök lehetnek tipikusan a méretgazdaságosságból, egyesített kapacitások kihasználásából, illetve a technológiai fejlődésből eredő előnyök. Az Európai Bizottságnak az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikkének a horizontális együttműködési megállapodásokra való alkalmazhatóságáról szóló iránymutatása¹²⁶ (a továbbiakban: Horizontális Iránymutatás) is kifejezetten elismeri, hogy a közös beszerzési egységek jelentős hatékonyságnövekedéssel járhatnak. Költségmegtakarításhoz vezethetnek, tehát elősegítik a méretgazdaságosságot. Az MKSZ tevékenysége, az általa a tagok nevében a műsorszolgáltatókkal folytatott közös tárgyalás és szerződések egyeztetése hatékonyságnövekedést indukál mind a műsorelosztók, mind a műsorszolgáltatók oldalán, és az eljárás alá vontak célja mindvégig a hatékonyságnövelés volt, nem pedig a piackorlátozás. A hatékonyságnövekedést az eljárás során a Versenytanács sem vonta kétségbe. A közös fellépés a kisebb műsorterjesztők tranzakciós költségeit is jelentősen csökkentette, valamint kedvezőbb díjakat tudtak ezáltal elfogadtatni a műsorszolgáltatókkal (erre enélkül aligha lett volna lehetőségük). Nem ért egyet a Versenytanács azon meglátásával, hogy az azonosított „hatékonysági előnyt valamelyest mérsékli, hogy a műsorszolgáltatók és műsorterjesztők közötti egyedi szerződés megkötésére továbbra is szükség van”. Ugyanis tény, hogy a két szövetség csak – informális és a magatartást ténylegesen nem befolyásoló – ajánlásokat tesz a vizsgált szerződések általános civiljogi és az iparági jogszabályoknak való megfelelés szempontjából történő véleményezésével és az egyedi kereskedelmi feltételek érintetlenül hagyásával. A szövetségi tagok pedig – esetlegesen – további tényleges tárgyalásokat folytat(hat)nak. Arra is felhívta a figyelmet, hogy a műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény 6. § (2) és (5) bekezdései előírják a műsorterjesztési szolgáltatás hírközlési hatósághoz történő bejelentésével kapcsolatban a műsorszolgáltatóval kötött vonatkozó szerződés (vagy a műsor terjesztésére vonatkozó jogosultság igazolásának) csatornánkénti benyújtását. Ezért nem látja indokoltnak, hogy az egyedi szerződések megkötésének ténye a hatékonysági előnyöket mérséklő tényezőként kerüljön értékelésre.

¹²⁶ 2011/C 11/01, HL C 11, 2011.01.14., 1. o.

171. A kifogásolt magatartás lehetővé teszi a fogyasztók méltányos részesedését az abból eredő előnyből. A gyakorlat szerint méltányos a részesedés, ha legalább a megállapodással okozott hátrányt ellentételezi. A hatékonyság-javulásból elért előny méltányos része az üzletfelekhez, illetve végső soron a fogyasztókhoz (előfizetőkhez) jut, a hatékonyságnövelésből fakadó megtakarítás ugyanis beépül az adott vállalkozás költségei közé (csökkentve azokat). Az előfizetési díjak kalkulálásánál alacsonyabb mértékű költségeket kell figyelembe venni, amely alacsonyabb előfizetői díjakhoz vezet. Ez a fogyasztóknál megjelenő előny pedig bizonyosan jelentősen és többszörösen meghaladja a vizsgált magatartás által esetlegesen okozott hátrányokat, tekintettel arra, hogy az eljárás alá vontak a magyarországi műsorterjesztők jelentős részét képviselik, amelyek összességében a magyarországi előfizetők vizsgált időszakban 80%-át (jelenleg mintegy 98%-át) látják el, akik ezáltal mind részesülnek az elért díjkezdvezményből fakadó alacsonyabb fogyasztói előfizetői díjakból. Azaz a kedvezményesebb előfizetési díjból esetleg „kiszoruló” fogyasztók aránya a kedvezménnyel érintettekhez képest nagyon alacsony. Az alacsonyabb műsordíjak előnyét elvben nem élvező műsorterjesztők (és az ily módon kedvezőbb előfizetői díjakban nem részesülő fogyasztók) potenciális táborát még tovább csökkenti, hogy valójában számos esetben az eljárás alá vont szövetségeken kívüli műsorterjesztők is a tagokéhoz hasonlóan kedvező műsorterjesztési díjat fizettek a műsorszolgáltatóknak. A kiegészítő előzetes álláspont szerint „a versenykorlátozó hatás nagyrészt a szövetségeken kívül rekedt műsorterjesztők fogyasztóival szemben érvényesült, akik részben olyan területeken, elkülönült földrajzi piacokon (is) tevékenykedtek, amelyeken a szövetségi tagok nem voltak jelen, így ezen fogyasztók az előnyökből nem részesedhettek”. Ezzel kapcsolatosan utalt arra, hogy a szakirodalom¹²⁷ által is elfogadottan a mentesülés körében nem a fogyasztói csoport egyes tagjaira, hanem az érintett piacon levő fogyasztók egészére gyakorolt hatás előnyös jellegét kell figyelembe venni, a negatív hatás nem mérhető össze és nem kompenzálható a nem kapcsolódó piac fogyasztóira gyakorolt pozitív hatással, az pedig nem elvárás, hogy a fogyasztók minden egyes elért hatékonyságból részesüljenek, feltéve, hogy az előnyök összességéből méltányos részt kapnak. Nem helytálló tehát a fogyasztói csoportoknak a szövetségi és a nem szövetségi tag műsorterjesztőkhöz való tartozás alapján, csupán két nagy halmazra történő különválasztása, ezért az egyes szövetségi tagok és ezek tekintetében (potenciális) versenytárs nem szövetségi tagok fogyasztói mint egyazon érintett piachoz tartozó fogyasztók egészére gyakorolt előnyös hatás vizsgálendő. Az így meghatározásra kerülő érintett piac(ok) fogyasztóira gyakorolt pozitív hatás mérhető össze az esetleges negatív hatásokkal.
172. A korlátozásoknak nélkülözhetetlennek kell lenniük e célkitűzések, vagyis a hatékonyságnövekedések eléréséhez. A kifogásolt magatartás, korlátozás megfelel a nélkülözhetetlenség és arányosság kritériumának is. A hivatkozott kizárólagos kedvezményt tartalmazó rendelkezés nélkül ugyanis a tárgyi szerződések az MKSZ közreműködésével egyáltalán nem jöttek volna létre, így az érintett műsorszolgáltatók és műsorterjesztők nem részesülhettek volna a hatékonysági előnyökből, és így az valószínűsíthetően magasabb előfizetői díjakhoz vezetett volna (részben a műsorszolgáltatónál jelentkező többletköltségek műsorterjesztőre való áthárítása útján,

¹²⁷ Richard Whish: Versenyjog (2009, Oxford University Press); a magyar fordítás kiadója a HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2010; 149-159. oldal

részben a műsorterjesztő saját többletköltségei miatt). Ennek oka, hogy a kifogásolt rendelkezés nélkül – elvben – a nem szövetségi tag műsorszolgáltatók is részesülhetnének a díjkedvezményben, ami a közgazdaságtanban jól ismert „potyautas” szindrómához vezetne. Azaz a műsorterjesztők – tudván azt, hogy a szövetségek által letárgyalt kedvezményekből egyébként is részesülhetnek – kilépnének a szövetségekből, nem fizetnének többé tagdíjat a közös érdekű szolgáltatásokért cserébe, azonban az előnyökből (díjkedvezmény) ingyenesen részesülnének. Egy ilyen stratégia közgazdaságilag irracionális lenne, kiüresítené a szövetségek szerepét, és azok megszűnéséhez vezetne. A nélkülözhetetlenség szempontjából a hatékonysági előny eredője a szövetségeknek a vizsgált szerződések létrehozásában játszott szerepére vezethető vissza, a közreműködés tényét és az ennek ellentételezéseként juttatott kedvezményt éppen ezért nem lehet a megállapodás rendelkezéseitől leválasztani. A szerződés-véleményezés ellentételezéseként juttatott kedvezmények pedig akkor működhetnek tényleges (és nem csak névleges / látszat) ellentételezéseként, ha a kedvezmény mint ellentételezés csak olyan szövetségi tag műsorterjesztők tekintetében érvényesülhet, amelyek érdekében az eljárás alá vont szövetségek a szerződés-véleményezést elvégezték. Ezáltal a hatékonyság kifejezetten a vizsgált kikötéshez kapcsolódik (hiszen e „biztosíték” nélkül a szövetségeknek nem érné meg a szerződés-véleményezési tevékenység kifejtése). Megemlítette továbbá, hogy az MKSZ által végzett jelentős beruházás tette lehetővé egy olyan rendszer kiépítését, amely a műsorterjesztőknek a műsorszolgáltatók irányában fennálló adatszolgáltatási kötelezettségének gördülékeny és akadálymentes teljesítését biztosítja. Ez pedig kétség kívül hatékonysági előnyként jelentkezik végső soron az előfizetők mint fogyasztók oldalán is. Összességében, a megállapodásból eredő korlátozások – ti. az, hogy a kérdéses díjkedvezmények csak a szövetségi tagoknak járnak – ésszerűen szükségesek a hatékonyság eléréséhez. Mindezt a vizsgált kikötések a kizárólagosság elérése nélkül teszik lehetővé, hiszen a műsorszolgáltatók a szóban forgó, illetve más kedvezményt ténylegesen a nem szövetségi tagoknak is nyújthatják.

173. A megállapodás nem teheti lehetővé a felek számára, hogy a szóban forgó áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt. Tekintettel arra, hogy az érintett piacon a műsorterjesztők túlnyomó többsége tagja valamelyik eljárás alá vont szövetségnek, és a szövetségeken kívül maradt műsorterjesztők is bizonyítottan részesültek a díjkedvezményekből, így a kifogásolt rendelkezések a piacon legfeljebb elhanyagolható hatást fejthettek ki. Hivatkozott a vizsgálati jelentés azon megállapítására, mely szerint „a vizsgált magatartások ezidáig nem okoztak komolyabb versenyproblémát, azonban a kedvezményekre vonatkozó kikötésekben rejlő potenciál hosszú távon akadályozhatja a versenyt”, illetve utalt a piacon az utóbbi években bekövetkezett fejleményekre, amelyeket a Versenytanács elmulasztott figyelembe venni. Így különösen figyelembe veendő a különböző műsorterjesztési platformok mennyiségi és minőségi fejlődése. Egy esetleges hatásvizsgálat minden bizonnyal kimutatta volna, hogy a vizsgált magatartások ténylegesen nem okoztak hosszabb távon sem versenyproblémákat.
174. Amennyiben a fentiekben kifejtettek ellenére a Versenytanács az MKSZ-szel szemben bírság kiszabását tartja indokoltnak, a bírságösszeg megállapításakor a következő enyhítő körülmények figyelembevételét javasolta. A jogsérelem súlyának értékelésénél, hogy a MKSZ magatartása a versenyt jelentősen nem veszélyeztette. Egy megfelelő és alapos hatásvizsgálat meglátása szerint minden bizonnyal igazolta volna, hogy a vizsgált magatartások ténylegesen nem okoztak versenyproblémákat hosszabb távon sem. A

jogsértés piaci hatásánál azt, hogy a kifogásolt magatartások piaci hatása elhanyagolható volt, mivel a kábelhálózattal rendelkező magyarországi műsorterjesztők csupán egészen kis csoportja nem tagja valamelyik eljárás alá vont szövetségnek, és körükben csak egyes elszigetelt esetekben volt megállapítható az, hogy ezen műsorterjesztők ténylegesen többet kényszerültek fizetni. A jogsértéshez való viszonyulás körében hivatkozott arra, hogy a magatartás az MKSZ-nek nem volt felróható, hiszen tevékenysége kifejezetten arra irányult, hogy magatartását még véletlenül se hangolja össze a másik eljárás alá vontéval, és erre tekintettel az MKSZ nyilvánosan is elhatárolódott a másik eljárás alá vont együttműködési kezdeményezésétől. Figyelembe venni javasolja továbbá, hogy az MKSZ ellen versenyfelügyeleti eljárás korábban még nem folyt, az eljárás során végig jóhiszeműen, a jogszabályokban meghatározott minimumot lényegesen meghaladó mértékben együttműködött, adatszolgáltatási kötelezettségét mindig pontosan, az elvártnál magasabb minőségben és tartalomban teljesítette. A jogsértéssel elért előny megállapítása kapcsán pedig kiemelte, hogy az elért díjkedvezmény a szövetségi tag műsorszolgáltatók működési költségeit csökkentette, amely így a hatékonyan működő piacon jelentős részben a fogyasztóhoz jutott.

175. A Versenytanács által figyelembe venni tervezett bírságalap meghatározásának módja álláspontja szerint a magyar esetjogban példátlan irányba történő elmozdulást jelentene, figyelemmel arra is, hogy a GVH viszonylag ritkán vonja eljárás alá és bírságolja vállalkozások társulását. A Versenytanács pedig azon kevés esetben, amikor ez mégis megtörtént, vagy egyáltalán nem szabott ki bírságot a szövetségekre, vagy csak viszonylag csekélyebb összegű, jellemzően 5 millió forint alatti bírságot alkalmazott. Ezért kérte a GVH-t, hogy – amennyiben a bírságkiszabástól nem tud eltekinteni – a vizsgálati jelentésben előirányzottaknak megfelelően a bírság alapjaként csupán a szövetségek árbevételét vegye figyelembe, ne a tagságát.

V.2. Az MKHSZ álláspontja¹²⁸

176. Előadásában az MKHSZ is akként fogalmazott, hogy a szövetségnél nincs mintaszerződés, keretmegállapodás; a piacra jutás, illetve a piaci részesedés fenntartása, növelése érdekében a tagok felé a műsorszolgáltatók tesznek terjesztési ajánlatot. Ezzel összhangban a díjakat is a műsorszolgáltató jogosult meghatározni; a kedvezményeket sem a szövetség / tag alkudja ki, hanem a műsorszolgáltatók állapítják meg egyoldalúan. Erre tekintettel azt a feltételezést, hogy a kedvezményeket a szövetség fogadtatja el a műsorszolgáltatókkal, kifejezetten és határozottan visszautasította.
177. Az MKHSZ tudomása szerint a kedvezményeket a műsorszolgáltatók arra tekintettel alkalmazzák, hogy a szövetség a szervezési, adminisztratív feladatokban tehermentesíti a műsorterjesztőt, illetve megfelelő eszközökkel rendelkezik a jogellenes magatartást tanúsító tagokkal szemben (etikai vizsgálat, kizárás). Utalt ugyanakkor arra, hogy megítélése szerint a kapott kedvezmény virtuális, mivel a piacon a terjesztési díjak szélsőségesen kerülnek megállapításra,¹²⁹ így nehéz meghatározni a kedvezmények

¹²⁸ Vj/151-188/2009., Vj/151-228/2009., Vj/151-231/2009., Vj/151-247/2009., Vj/151-248/2009.

¹²⁹ Van olyan csatorna, amely ingyenesen terjeszthető; van olyan műsorszolgáltató, aki egyes terjesztőknek fizet a terjesztésért, míg másoktól díjat kér; és van olyan műsor, amelyhez egyes terjesztők az összes többi terjesztőhöz képest 50%-ot meghaladó árelőnnyel juthatnak hozzá.

alapjául szolgáló piaci árat. Előadta továbbá, hogy tudomása szerint a szövetségi tagi ár a piacon elérhető második legrosszabb ár.

178. A MKHSZ észrevételeiben hangsúlyozta, hogy a szövetség a műsorszolgáltatókkal semmiféle szerződést nem köt, ezt egyértelműen mutatja a szövetségi mintaszerződések vagy szerződésminták záró rendelkezései között szereplő kikötés is, amely szerint a szerződés az MKHSZ közreműködésével jött létre a szerződő felek között, aminek bizonyítékaul az MKHSZ azt ellenjegyzí, de kiemelésre kerül az is, hogy az MKHSZ nem minősül szerződő félnek.
179. Utalt arra, hogy a műsorszolgáltatókkal szembeni vertikális viszonyban a szövetség szerepe hatékonyságnövelő, amely az üzleti működés alapjául szolgál több évre vonatkozóan. Ezt a 2010. évi CLXXXV. törvény 8. §-a a médiaszabályozás területén is elismeri, kimondva, hogy a szabályozásban ennek figyelembevételével kell eljárni.
180. A közvetett árrögzítés kapcsán az MKHSZ előadta, hogy a műsorszolgáltató határozza meg az árat a szövetségek tagjai részére – a szövetség által képviselt hatékonysági előnyre tekintettel a saját megítélése szerinti mértékű kedvezményt biztosít a tagok számára. Ez a kedvezmény a szövetségi közreműködésre tekintettel teljesen indokolt, és a tagok részéről a tagdíjfizetésért cserébe tulajdonképpen el is várható. Az MKHSZ kiemelte, hogy a kedvezmények biztosítása a gazdasági életben bevett gyakorlat, önmagában még nem ütközik a versenyjogba. Mindaddig, amíg a kedvezményhez jutás objektív feltételeken alapul, nem sérti a Tpv-t, hiszen a kedvezmény lényegében előre ismert és objektív feltételek alapján – azoknak megfelelő személyek által – igénybe vehető. A tagfelvételi gyakorlat diszkriminatív volta hiányában álláspontja szerint a kedvezmények jogszerűtlensége sem állapítható meg.
181. Az MKHSZ a lehetséges versenykorlátozó hatás kapcsán hivatkozott arra, hogy az a körülmény, hogy a 300-400 műsorterjesztőből mindössze elenyésző számú volt azoknak a száma, akik nem voltak valamelyik szövetségnek a tagjai, mutatja azt, hogy versenykorlátozó hatás kifejtésére a magatartás nem lehetett alkalmas.
182. Az előzetes álláspontban előrevetített bírság álláspontja szerint ellehetetleníti és pénzügyileg felszámolhatja a legrégebbi kábeltelevíziós érdekképviseleti szervezetet.

VI. **Jogi háttér**

183. A Tpv-t. 11. §-ának (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztisztületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre.
184. A (2) bekezdés szerint ez a tilalom vonatkozik különösen:
 - a) a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására.

185. Az EUMSZ. 101. cikke a Tpv-t.-vel azonos szabályozást tartalmaz. Az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdése szerint a közös piaccal összeegyeztethetetlen és ezért tilos minden olyan, vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja, vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen:
- a) a beszerzési, vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése.
186. Az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. és 82. cikkében foglalt versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2004. május 1. napjától hatályos 1/2003/EK tanácsi rendelet¹³⁰ (a továbbiakban: 1/2003/EK rendelet) 3. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy amikor a tagállamok versenyhatóságai az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdése szerinti megállapodásokra, vállalkozások társulásainak döntéseire vagy összehangolt magatartásokra, amelyek az ezen előírás szerinti értelemben befolyásolhatják a tagállamok közti kereskedelmet, nemzeti versenyjogot alkalmaznak, akkor az ilyen megállapodásokra, döntésekre vagy összehangolt magatartásokra az EUMSZ. 101. cikkét ugyancsak alkalmazzák. Ugyanezen cikk (2) bekezdése alapján a nemzeti versenyjog alkalmazása nem vezethet azoknak a megállapodásoknak, vállalkozások társulásai döntéseinek vagy összehangolt magatartásoknak a megtiltásához, amelyek befolyásolhatják ugyan a tagállamok közti kereskedelmet, de a versenyt az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdése szerinti értelemben nem korlátozzák, az EUMSZ. 101. cikke (3) bekezdése feltételei alkalmazásának eleget tesznek vagy valamelyik, az EUMSZ. 101. cikke (3) bekezdésének alkalmazására kiadott rendelet hatálya alá esnek.
187. Az 1/2003/EK rendelet 5. cikke értelmében a tagállamok versenyhatóságai egyedi ügyekben alkalmazhatják az EUMSZ. 101. és 102. cikkét. E célból saját kezdeményezésükre vagy panasz alapján a következő határozatokat hozhatják:
- előírhatják a jogsértő magatartás befejezését,
 - ideiglenes intézkedéseket rendelhetnek el,
 - kötelezettségvállalásokat fogadhatnak el,
 - pénzbírságot, kényszerítő bírságot vagy a nemzeti joguk által biztosított egyéb szankciót szabhatnak ki.
- Amennyiben a birtokukban lévő információk alapján a tilalom feltételei nem teljesülnek, olyan határozatot is hozhatnak, hogy részükről semmilyen intézkedés nem indokolt.
188. A Tpv-t. 1. § (2) bekezdése kimondja, hogy az EUMSZ. 101. cikkének alkalmazása során az e cikkek hatálya alá tartozó piaci magatartásra is a Tpv-t. eljárási rendelkezéseit kell alkalmazni akkor, ha az 1/2003/EK rendelet alapján a GVH eljárásának van helye. Továbbá a Tpv-t. 91/A. § (1) bekezdése szerint az EK-Szerződés 81. cikkének alkalmazása során a Tpv-t. rendelkezéseit a Tpv-t. XVI. fejezetében, illetve az 1/2003/EK rendeletben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

¹³⁰ Hivatalos Lap 2004. évi magyar különkiadás, 8. fejezet, 2. kötet 205. o.

189. Az eljáró versenytanács a Tpv. 77. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését.
190. A Tpv. 78. §-ának (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki e törvény rendelkezéseit megsérti. A vállalkozások társadalmi szervezetével, a köztestülettel, az egyesüléssel és más hasonló szervezettel szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése értelmében a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg. A (6) bekezdés kimondja, hogy ha a vele szemben kiszabott bírságot a vállalkozások társadalmi szervezete, köztestülete, egyesülése vagy más hasonló szervezete önként nem fizeti meg, és a végrehajtás sem vezet eredményre, az eljáró versenytanács külön végzéssel a bírság megfizetésére a jogsértő döntés meghozatalában résztvevő, a határozatban ekként nevesített tagvállalkozást egyetemlegesen kötelezi.

VII. **Jogi értékelés**

VII.1. Alkalmazandó jog: tagállamok közötti kereskedelem érintettsége

191. A fentebb idézett 1/2003/EK rendelet értelmében, ha a tagállamok versenyhatóságai az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdése szerinti magatartásokra nemzeti versenyjogot alkalmaznak, akkor az ilyen megállapodásokra, döntésekre vagy összehangolt magatartásokra az EUMSZ. 101. cikkét ugyancsak alkalmazniuk kell, amennyiben azok befolyásolhatják a tagállamok közti kereskedelmet.
192. A tagállamok közötti kereskedelem fogalmáról szóló bizottsági közlemény¹³¹ (a továbbiakban: TKKÉ közlemény) értelmében a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma egy olyan önálló jogi kritérium, amelyet minden esetben egyedileg kell értékelni. Joghatóság elhatároló kritérium, amely meghatározza a közösségi versenyjog alkalmazásának hatókörét.¹³²
193. A TKKÉ közlemény 13. pontja szerint a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma az EUMSZ. 101. és 102. cikke alkalmazásának hatókörét azokra a megállapodásokra és magatartásokra korlátozza, amelyek alkalmasak arra, hogy az Unión belül legalább minimális szinten határokon átnyúló hatást gyakoroljanak. Az Európai Bíróság

¹³¹ A Bizottság 2004/C 101/07. sz. közleménye: Iránymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról (Hivatalos Lap C 101., 2004.4.27., 81. o.)

¹³² TKKÉ közlemény 12. pontja, 56/64. és 58/64. sz. egyesített ügyek, Consten és Grundig (EBHT 1966., 429. o.), valamint 6/73. és 7/73. sz. egyesített ügyek, Commercial Solvents (EBHT 1974., 223. o.)

megfogalmazása szerint a megállapodás vagy magatartás arra való alkalmasságának, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon, „érzékeny” kell lennie.¹³³

194. A 101. cikk megfogalmazásából, valamint az uniós bíróságok ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának alkalmazásakor különösen három összetevővel kell foglalkozni: a „tagállamok közötti kereskedelem”, a „hatással lehet”, és az „érzékenység” fogalmával.
195. A TKKÉ közlemény alapján a „tagállamok közötti kereskedelem” fogalmába beletartozik minden határokon átnyúló gazdasági tevékenység, azaz nem korlátozódik a határokon átnyúló hagyományos áru- és szolgáltatáscserére. A kereskedelem fogalma olyan eseteket is magában foglal, amelyekben a megállapodás a piaci verseny szerkezetére gyakorol hatást. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának alkalmazása független az érintett földrajzi piacok meghatározásától: a tagállamok közötti kereskedelemre olyan esetben is lehet hatást gyakorolni, ha az érintett piac egyetlen tagállam területe vagy területének egy része.¹³⁴
196. A „hatással lehet” kifejezés arra utal, hogy jogi vagy ténybeli objektív tényezők egy csoportja alapján kellő mértékű valószínűséggel előre láthatónak kell lennie annak, hogy egy megállapodás, illetve magatartás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére. A kereskedelemre gyakorolt hatás értékelése szempontjából az érintett vállalkozások szubjektív szándéka közömbös. Az uniós jog alkalmazhatóságának megállapításához elegendő továbbá, ha a megállapodás alkalmas arra, hogy az Unión belüli verseny szerkezetére hatással legyen, nem szükséges, hogy ténylegesen gyakoroljon ilyen hatást.¹³⁵ A kereskedelemre gyakorolt hatás értékelése számos körülmény alapján történik, amelyek önmagukban nem feltétlenül döntőek, ideértve a megállapodás természetét, a megállapodás tárgyát képező áruk jellegét, és a megállapodást kötő felek piaci helyzetét és súlyát. Mindezeket túl figyelembe kell venni azt a ténybeli és jogi környezetet, amelyben a megállapodás érvényesül. A gazdasági és jogi környezet befolyásolja, hogy a magatartás mennyiben képes hatást gyakorolni a tagállamok közötti kereskedelemre.¹³⁶
197. A tagállamközi kereskedelemre gyakorolt hatásnak „érzékeny” kell lennie. Ha a megállapodás természeténél fogva alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, illetve minél nagyobb a megállapodásban részes vállalkozások piaci súlya, annál nagyobb valószínűséggel tekinthető érzékeny mértékűnek a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás.¹³⁷ Az érzékenység megállapítása során a „kereskedelemre gyakorolt hatás nem érzékeny mértéke” szabály, a NAAT-szabály (non-appreciable affect on trade) az irányadó. A NAAT egy olyan negatív vélelem, amely kimondja, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakorló megállapodások milyen feltételek mellett nem érintik egyébként érzékeny mértékben a tagállamok közti kereskedelmet. A NAAT-szabály alapján amennyiben az érintett

¹³³ 22/71. sz. ügy (Béguelin) EBHT 1971, 949. o.

¹³⁴ TKKÉ közlemény 19-22. pontok

¹³⁵ TKKÉ közlemény 23., 25-27. pontok

¹³⁶ TKKÉ közlemény 28., 32. pontok

¹³⁷ TKKÉ közlemény 44-45. pontok

vállalkozásoknak a megállapodás tárgyát képező termékekkel megvalósított együttes éves közösségi forgalma meghaladja a 40 millió eurót, és a felek együttes piaci részesedése legalább egy, a Közösségen belüli érintett piacon meghaladja az 5%-ot, akkor az érzékelhetőség valószínűsíthető.¹³⁸ Amennyiben egy egész tagállamra vagy több tagállamra kiterjedő megállapodás természeténél fogva alkalmas a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására, az előző két feltétel közül már az egyiknek a teljesülése is arra a következtetésre vezet (megdönthető pozitív vélelemként), hogy a hatás érzékelhető mértékű.¹³⁹

198. Jelen ügyben az eljáró versenytanács megállapította, hogy a vizsgált magatartások tekintetében a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége fennáll, hiszen azok közvetlenül vagy közvetve – számos esetben az Európai Unió valamely Magyarországon kívüli tagállamában honos – műsorszolgáltatók műsorainak terjesztésére, azaz televíziós jogok határokon is átnyúló beszerzésére és felhasználására vonatkoztak. Ilyen esetekben a Bizottság is megállapította a tagállamok közötti kereskedelem érintettségét.¹⁴⁰
199. A szövetségek magatartása emellett – természeténél fogva – alkalmas volt arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közti kereskedelem alakulására, tekintve, hogy mindkét szövetség mintaszerződéseinek vizsgált kikötései az ország teljes területén érvényesültek, és mindkét szövetség esetében közvetlenül és/vagy közvetve befolyásolhatták más EU-tagállamokbeli műsorszolgáltatók magyarországi műsorterjesztőkkel szemben alkalmazott szerződéses feltételeit, illetve más tagállamokbeli piaci szereplők belépési lehetőségeit.
200. A rendelkezésre álló adatok alapján (vö. 26. pont) az eljárás alá vont MKSZ a magyarországi műsorelosztás (előfizetők) 40-50%-át, míg az MKHSZ 30-40%-át lefedő tagsággal bírt a vizsgált időszakban, s a tagság együttes éves kábeltellevíziós szolgáltatásból származó forgalma külön-külön is meghaladta a NAAT-szabályban foglalt forgalmi küszöböt, tekintve, hogy a tagok együttes éves nettó árbevétele – még a legnagyobb, egyedi megállapodásokat kötő műsorelosztó vállalkozások nélkül is – több mint 40 millió euró. Ily módon a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás érzékelhető mértékűnek tekinthető.
201. Mindezek következtében az eljáró versenytanács szerint a kábelszövetségek vizsgált magatartásai hatással lehettek a tagállamok közötti kereskedelemre, vagyis azokra az EUMSZ. 101. cikke – a Tptv. 11. §-a mellett – ugyancsak alkalmazandó.

¹³⁸ TKKÉ közlemény 50-52. pontok

¹³⁹ TKKÉ közlemény 53. pont

¹⁴⁰ IV/32.150 (2000/400/EK) bizottsági határozat, EBU (Eurovision), 81. pont (HL L151., 2000.6.24., 18. o.)

VII.2. Az értékelés keretei

202. A Tpv. és az EUMSZ. megállapodásokra vonatkozó anyagi jogi szabályainak tartalmi egyezőségére és az 1/2003/EK rendelet fent hivatkozott rendelkezéseire tekintettel az eljáró versenytanács a vizsgált magatartásokat együttesen értékelte az EUMSZ. 101. cikke és a Tpv. 11. §-a alapján, amelynek során figyelemmel volt az EUMSZ. és a Tpv. alkalmazása körében kialakult, jelen ügyben releváns hatósági és bírói joggyakorlatra is.
203. Az eljáró versenytanács a rendelkezésére álló bizonyítékokat – a Ket. 50. §-a (6) bekezdésének megfelelően – egyenként és összességükben értékelte.

VII.2.1. Vállalkozás fogalma, vállalkozások függetlensége, vállalkozások társulásai

204. A versenyjogban vállalkozásnak minősül minden gazdasági tevékenységet folytató jogalany, függetlenül jogállásától és finanszírozási módjától.¹⁴¹ Az eljárás alá vont MKSZ és MKHSZ a tagjaik szakmai szövetségei.
205. Az eljárás alá vontak saját nyilatkozatuk szerint műsorterjesztéssel foglalkozó vállalkozások egyesületi formában működő országos érdekvédelmi szervezetének, ekként – a fentiekre is figyelemmel – a Tpv. 11. §-a szerinti értelemben egymástól független vállalkozások társadalmi szervezetének, az EUMSZ. 101. cikke értelmében pedig egymástól független vállalkozások társulásának tekintendők. Az eljárás alá vontak érdekképviselői tevékenységüket a tagok által fizetett tagdíjából finanszírozzák, ugyanakkor vállalkozási jellegű tevékenységeket is folytatnak.
206. A Tpv. 11. § (1) bekezdése alkalmazásában mindazonáltal közömbös, hogy a vállalkozások társadalmi szervezete non-profit módon működik-e; a tagjai érdekében tevékenykedő, őket képviselő vállalkozások társadalmi szervezetének ugyanis magának nem kell piaci magatartást tanúsítania ahhoz, hogy magatartása versenyjogilag értékelhető legyen.¹⁴² Hasonlóképpen, az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazhatóságához nem szükséges, hogy egy szakmai szövetség saját kereskedelmi vagy gazdasági tevékenységgel rendelkezzen;¹⁴³ ebből következik, hogy a hivatkozott rendelkezés akkor is alkalmazható lehet egy szakmai szövetség döntéseire, ha esetleg nem alkalmazható annak megállapodásaira, mivel a szövetség vállalkozásként nem köt megállapodásokat. Kiemelendő ugyanakkor, hogy az EUMSZ. 101. cikke szintén alkalmazandó a szakmai szövetségek társulásai által hozott döntésekre,¹⁴⁴ illetve a társulás mint vállalkozás és más vállalkozások között létrejött megállapodásokra.¹⁴⁵

¹⁴¹ Ld. pl. a C-41/90. sz. Höfner és Elser ügyben 1991. április 23-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-1979. o.] 21. pontját, a C-264/01., C-306/01., C-354/01. és C-355/01. sz. AOK Bundesverband és társai egyesített ügyekben 2004. március 16-án hozott ítélet [EBHT 2004., I-2493. o.] 46. pontját.

¹⁴² Ld. pl. Vj-1/2008. (A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései, 2012, 1.11. pont)

¹⁴³ Ld. pl. T-25/95. sz. ügy (Cimenteries CBR SA kontra Bizottság), EBHT 2000, II-491. o.

¹⁴⁴ Ld. pl. a Bizottság 71/337/EGK sz. döntése (Cematex ügy) HL L 227., 1971, 26. o., illetve a Bizottság 85/76/EGK. sz. döntése (Milchförderungsfonds ügy), HL L 35., 1985, 35. o.

¹⁴⁵ Ld. pl. T-25/95. sz. ügy (Cimenteries CBR SA kontra Bizottság), EBHT 2000, II-491. o.

VII.2.2. Vállalkozások társulásainak döntése

207. A döntés fogalmát mind a magyar, mind az európai versenyjogi gyakorlat tágra értelmezi.
208. A Tpv. 11. § alá nemcsak a formális határozat vagy ajánlás formáját öltő érdekképviseleti aktusok tartoznak, hanem minden olyan magatartás, döntés, ami a tagvállalkozások versenymagatartását korlátozza, torzítja.¹⁴⁶ Ennek megfelelően a Tpv. alkalmazásában a „döntés” kifejezés jelentése nem korlátozódik az alakszerűen meghozott, formális határozatra; ide tartozik minden olyan aktus, melyben az adott szervezet kifejezi akaratát, így pl. a szervezet szabályzatai, határozatai, alapszabálya, vagy a formailag nem kötelező, de a piaci szereplők magatartását ténylegesen befolyásoló ajánlások is.¹⁴⁷ A vállalkozások által létrehozott szakmai érdekképviseleti szervezetek döntései ugyanis (közvetlenül vagy közvetett formában) alkalmasak a vállalkozások (mindenekelőtt, de nem kizárólagosan tagjaik) piaci magatartásának befolyásolására, függetlenül attól, hogy az ajánlásként vagy kötelező jelleggel jelenik meg.¹⁴⁸
209. Kiemelendő továbbá, hogy amint azt a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.129/2009/14. sz. döntésében is hangsúlyozta, a Tpv. 11. §-ának (1) bekezdése a társadalmi szervezet tiltott döntéséről úgy rendelkezik, hogy azt nem köti sem írásbeli, sem más kifejezett formához. Ezért önmagában a formalizált döntés hiánya nem jelenti azt, hogy ilyen döntés ne lett volna, és hogy az ilyen döntést versenyjogi szempontból ne lehetne értékelni.
210. Az EUMSZ. 101. cikke szerinti ügyekben ugyancsak megállapítást nyert, hogy egy szakmai szövetség alapító okirata,¹⁴⁹ a működését szabályozó rendelkezések,¹⁵⁰ a társulás által kötött megállapodások, vagy az általa kibocsátott ajánlások önmagukban is döntésnek tekintendők. Az ajánlások kapcsán az a tény, hogy az nem köti a tagokat, nem akadályozza a 101. cikk (1) bekezdése alkalmazását.¹⁵¹
211. A fentiekre tekintettel a jelen eljárás szempontjából az eljáró versenytanács vállalkozások társulásának döntéseként értékelte az MKSZ, illetve az MKHSZ mintaszerződések jóváhagyásában megnyilvánuló aktusát (mely a 34. és 41. pontokban írtaknak megfelelően az esetek túlnyomó többségében e mintaszerződések ellenjegyzésében öltött testet), amellyel a szövetségek (külön-külön) nyugtázták az egyes műsorok terjesztésének szövetségi tagokkal szemben érvényesített feltételeit, köztük a kedvezményes felhasználási díjat, illetve számos esetben a kedvezmény mértékét és annak számítási alapját. Az eljáró

¹⁴⁶ Ld. pl. Vj-73/2001. (A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései, 2012, 11.6. pont)

¹⁴⁷ Ld. pl. Vj-75/2001. (A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései, 2012, 11.9. pont), illetve Vj-199/2005.

¹⁴⁸ Ld. Vj-1/2008.

¹⁴⁹ Ld. pl. a Bizottság 70/333/EGK sz. döntése (Re ASPA ügy) HL L 148., 1970, 9. o., a Bizottság 80/917/EGK sz. döntése (National Sulphuric Acid Association ügy) HL L 260, 1980, 24. o.

¹⁵⁰ Ld. pl. a Bizottság 91/128/EGK sz. döntése (Sippa ügy) HL L 60., 1991, 19. o., a Bizottság 95/188/EK sz. döntése (Coapi ügy) HL L 122., 1995, 37. o., a Bizottság 2001/782/EK sz. döntése (Visa International ügy) HL L 293., 2001, 24. o.

¹⁵¹ Ld. pl. 8/72. sz. ügy (Vereeniging van Cementhandelaren kontra Bizottság) EBHT 1972, 977. o., 71/74. sz. ügy (Frubo kontra Bizottság) EBHT 1975, 563. o., a Bizottság 96/438/EK sz. döntése (Fenex ügy) HL L 181., 1996, 28. o.

versenytanács az MKSZ-nek a döntés formáját, módját illetően alkalmazott szóhasználat sokféleségére, ellentmondásosságára vonatkozó kifogásait nem tartotta megalapozottnak. A feltárt tényállás alapján ugyanis egyértelmű, hogy a szövetségek a mintaszerződésekkel kapcsolatos tárgyalási folyamatban részt vettek (hiszen ez egyik legfőbb feladatuk, ami mind a terjesztők, mind a műsorszolgáltatók számára értéket képvisel, hatékonysági előnyt hordoz), aminek eredményeképp létrejött egy szerződéses minta. Az a tény, hogy ezt követően ez a tagoknak ajánlásként továbbításra került, jelzi, hogy a szövetség(ek) azt – akár formálisan, akár csak a tárgyalási folyamat lezárásával – jóváhagyták, azok tartalmát nyugtázták, melynek tényét jellemzően ellenjegyzés formájában a tagok számára is egyértelművé tették. A versenyjogi értelemben vett döntés megállapíthatóságához nem szükséges, hogy az formális aktus alakját öltse, vagy hogy előre meghatározott személyek, fórumok vegyenek részt benne. A tárgyalások lezárása, a szerződésminták ellenjegyzése, illetve azok tagok részére történő – műsorszolgáltatók általi – továbbküldése önmagában is bizonyítja a döntés megtörténtét.

212. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy az MKSZ által kifogásolt „kialakítás” kifejezés az ügyindítóból vett idézet része, annyiban azonban helytálló, hogy a tárgyalási folyamat, amelyben a szövetségek nem vitatottan részt vettek, a szerződések tartalmát befolyásolhatta (éppen ez volt a célja), így a szövetségek a mintaszerződések kialakításában aktív szerepet vállaltak, még ha az első tervezetet nem ők maguk készítették, nem ők bocsátották a másik fél rendelkezésére. A fentiek alapján szintén nem tekintette relevánsnak az eljáró versenytanács az MKSZ azon érvelését, miszerint az esetleges ellenjegyzésnek – polgári jogi értelemben – nincs joghatása, mivel ez nem akadályozza, hogy versenyjogi szempontból a döntés megállapítható legyen, illetve hogy ennek keretében az ellenjegyzés aktusa versenyjogilag értékelhető legyen. E körben kiemelendő, éppen az MKSZ ismeri el, az ellenjegyzés lényege, hogy a tagok felé bizonyítsa, a szövetség a tárgyalási folyamatot lezártnak tekinti, a megküldött szerződéstervezet a végleges változat, amely a szövetség által javasolt módosításokat megfelelően tartalmazza.
213. Az MKSZ álláspontja szerint a magatartást ténylegesen befolyásoló ajánlás megállapítása sem lehetséges, ennek azonban önmaga is ellentmond akkor, amikor nyilatkozatában a tagoknak megküldött mintaszerződések ajánlás jellegére (nem kötelező erejére) hivatkozik, lehetővé téve a tagok számára a tárgyalások folytatását, további, egyedi alkuk szerződésbe foglalását. Az eljáró versenytanács ezzel kapcsolatban rámutat, az a körülmény, hogy egyes műsorszolgáltatók szerződéseiben nem szerepelnek a vonatkozó kikötések, nem kérdőjelezi meg a többi műsorszolgáltató mintaszerződéseiben szereplő rendelkezések létét, a szövetségi tagok szempontjából értelmezett ajánlás jellegét. Éppen ellenkezőleg, az a tény, hogy számos mintaszerződésben és az azok alapján kötött egyedi szerződésekben a vizsgált kikötések alkalmazásra kerültek, egyértelműen mutatja, hogy a fentiek szerinti döntés a szövetségi tagok és a műsorszolgáltatók magatartásának befolyásolására alkalmas volt.
214. Az MKSZ a műsordíjakkal kapcsolatos szerepét is vitatta, előadva, hogy a szerződéses tárgyalások során a díjakat nem véleményezte, észrevételezte, beadványaiban más helyütt azonban ennek ellentmondóan a díjkedvezmények elérésében betöltött szerepét hangsúlyozta („műsordíjkedvezményt kért”, a tagok a szövetségen keresztül kedvezőbb díjakat tudtak „elfogadtatni”), s az MKSZ 2007. szeptember 24-i közgyűlésének

jegyzőkönyve (ld. 20. lábjegyzet) szerint a díjak kapcsán megkísérli „a műsorszolgáltatókat az ár-érték arányra figyelemmel önkorlátozásra bírni”. A műsordíjak tekintetében való közreműködés hiányának ellentmondani látszik továbbá az a körülmény is, hogy a Discovery Networks Central Europe helyi értékesítési igazgatója, V. L. 2008. október 3-án egyazon e-mailben mindkét szövetségnek megküldte a két szövetség egységes műsordíj-táblázatát. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy önmagában a műsorszolgáltató által ajánlott műsordíjak elfogadása, nem kifogásolása is a szövetségek műsordíjak kialakításában játszott szerepeként értékelhető.

215. Bár az eljárás alá vontak egybehangzóan hivatkoztak arra, hogy a mintaszerződésekben foglaltak sem a műsorterjesztőkre, sem a műsorszolgáltatókra nézve nem kötelező erejűek, továbbá a szövetségek az azokban foglalt rendelkezések kikényszerítésére, betartásának ellenőrzésére nem képesek, s ezen állításokat a műsorszolgáltatók nyilatkozatai is megerősítették, az eljáró versenytanács a fentebb említett magyar és közösségi joggyakorlat (vö. 208. és 210. pont) alapján e tényezőket a döntéskénti minősítés szempontjából nem tartotta relevánsnak.
216. Ezen egyedi, jóváhagyásban megnyilvánuló döntések az eljáró versenytanács szerint továbbá mindkét szövetség esetében egy átfogó terv, egy korábban hozott döntés megvalósításának részét képezték, amely arra vonatkozott, hogy a vizsgált kikötések a lehető legtöbb szerződésben szerepeljenek. E terv megfogalmazására, kialakítására vonatkozó döntés konkrét időpontja, formája a versenyfelügyeleti eljárásban nem vált ismertté, azonban a magatartás értékeléséhez erre nincs is szükség, hiszen a mintaszerződések letárgyalásában és jóváhagyásában, ellenjegyzésében megnyilvánuló egyedi döntések, a vizsgált szerződéses kikötések alkalmazásának kiterjedtsége mindkét szövetség esetében egyértelműen bizonyítják a korábbi, alapul szolgáló döntés tényét.¹⁵² Ugyancsak az átfogó, a kikötések általános érvényű alkalmazására vonatkozó döntés léte utal a szövetségek azon hivatkozása, mely szerint a vizsgált rendelkezések alkalmazásának oka a „potyautas” jelenség elkerülése volt – ez ugyanis csak akkor lehet eredményes, ha a kikötéseket alkalmazó műsorszolgáltatók száma, mérete elér egy kritikus tömeget, a mindössze néhány csatornát érintő kizárólagos kedvezmény, közvetett árrögzítés nyilvánvalóan nem jelent kellő elrettentő erőt a „potyázással” szemben.

VII.2.3. Versenykorlátozó cél, illetve hatás

217. A Tpv. 11. §-a három, egymástól külön választható magatartást rögzít olyannak, amely versenyjogi jogsértés megállapításának alapjául szolgálhat. Az (1) bekezdés szerint tilos az a vállalkozások közötti megállapodás, összehangolt magatartás, valamint vállalkozások társulásainak döntése, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását, vagy torzítását célozza (első magatartás), vagy ilyen hatást fejthet ki (második magatartás), illetve fejt ki (harmadik magatartás). A törvény tehát egyaránt jogellenesnek minősíti a versenykorlátozás célzatát, az arra való alkalmasságot, vagyis a potenciális hatást, illetve a tényleges hatást.
218. A joggyakorlat alapján versenykorlátozás a célja az olyan magatartásnak, amely természeténél fogva magában hordozza a versenykorlátozás lehetőségét. Ilyen

¹⁵² Hasonló következtetésre jutott a Versenytanács a Vj-51/2005. sz. ügyben hozott határozatában.

magatartásnak minősül például az árörögztés, a piacfelosztás vagy a kibocsátás korlátozása, hiszen ezen magatartások az erőforrások nem megfelelő elosztását eredményezik és csökkentik a fogyasztói jólétet.¹⁵³

219. Számos tényezőtől függ, hogy egy megállapodásnak vagy döntésnek célja volt-e a verseny korlátozása. A megállapodás, döntés célja levezethető annak szövegéből, objektív törekvéseiből, jogi és gazdasági környezetéből, valamint a felek magatartásából, nem a felek szubjektív akaratát kell figyelembe venni.¹⁵⁴ A végrehajtás módja is felfedheti a versenykorlátozó célt, még ha a megállapodás, döntés nem is tartalmaz erre utaló kifejezett rendelkezést.¹⁵⁵ Egy versenykorlátozó céllal rendelkező megállapodás, döntés akkor is tiltott, ha a részes felek vagy azok egyike soha nem szándékozott azt betartani, vagy végrehajtani.¹⁵⁶
220. Az európai uniós és magyar joggyakorlat szerint a versenykorlátozó célzat keretén belül elsősorban a megállapodás, döntés természetét kell vizsgálni, nem pedig a felek szubjektív szándékait bizonyítani. A gazdasági kontextus feltárásának egyik eleme lehet a felek motiváltságának tisztázása. Továbbá az Európai Unió Bírósága ítélezésének elismert tétele szerint az, hogy egy megállapodásnak a versenykorlátozó célzaton túl más, legitim célja is van, nem jelenti azt, hogy a jogsértés célzat alapon ne lenne megállapítható.¹⁵⁷
221. Amennyiben a versenyfelügyeleti eljárás során megállapítást nyer, hogy egy megállapodás létezik, és az a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását akár csak célozza is, a versenyjogi jogsértés megvalósul. Ebben az esetben a jogsértés megállapításához a megállapodás piaci hatásának vizsgálata elvileg szükségtelen.¹⁵⁸ Valószínűsíthetőek ugyanakkor a megállapodás versenyre gyakorolt negatív hatásai, amennyiben a felek önállóan vagy közösen piaci erővel rendelkeznek, vagy piaci erőre tesznek szert, és a kérdéses megállapodás hozzájárul a piaci erő létrejöttéhez,

¹⁵³ Ld. pl. a T-374/94., T-375/94., T-384/94. és T-388/94. sz. egyesített ügyek European Night Services Ltd (ENS), Eurostar (UK) Ltd, korábban European Passenger Services Ltd (EPS), Union internationale des chemins de fer (UIC), NV Nederlandse Spoorwegen (NS) and Société nationale des chemins de fer français (SNCF) kontra Bizottság [EBHT 1998., II-3141. o.] 136. pontját.

¹⁵⁴ Ld. pl. a 96-102, 104, 105, 108 és 110/82 egyesített ügyek IAZ International Belgium NV kontra Bizottság [EBHT 1983. 3369. o.] 22-25. pontját; a 29 és 30/83 egyesített ügyek Compagnie Royale Asturienne des Mines SA és Rheinzink GmbH kontra Bizottság [EBHT 1984. 1679. o.] 25-26. pontjait; a Bizottság 2004. június 24-i 2005/8/EK határozata (COMP/38.549 – Belga Építész Kamara) 80. bekezdését.

¹⁵⁵ Ld. pl. az Európai Bizottságnak az EK Sz. 81 cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló iránymutatásának (a továbbiakban: az EK Sz. 81 cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló iránymutatás) 22. pontját.

¹⁵⁶ C-209-215. és 218/78. sz. egyesített ügyek Van Landewyck kontra Bizottság [EBHT. 1980., 3125. o.]; T-304/02. sz. ügy Hoek Loos NV kontra Bizottság [EBHT. 2006., II-1887. o.]; 56. és 58/64. sz. ügy Consten and Grundig kontra Bizottság [EBHT. 1966., 299. o.]; C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P.-C-252/99. P. és C-254/99. P. sz. egyesített ügyek, Limburgse Vinyl Maatschappij NV (LVM) és mások kontra Bizottság [EBHT 2002., I-8375. o.] 509. pont; T-39/92. és T-40/92. sz. egyesített ügyek, Groupement des cartes bancaires "CB" et Europay International SA kontra Bizottság, [EBHT 1994., II-49. o.] 87. pont; T-18/03. sz. ügy CD-Contact Data GmbH kontra Bizottság [EBHT-ban még nem jelent meg].

¹⁵⁷ 96-102, 104, 105, 108 és 110/82 sz. egyesített ügyek, NV IAZ International Belgium és mások kontra Bizottság [(1983) ECR 3369]

¹⁵⁸ Ld. pl. a Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.058/2009/12. számú végzését, valamint a Fővárosi Ítéletábla 2.Kf.27.650/2010/7. és 2.Kf.27.408/2010/5. számú ítéleteit.

fenntartásához, vagy megerősítéséhez, vagy lehetővé teszi a feleknek a piaci erő kihasználását.¹⁵⁹

VII.3. A mintaszerződések kedvezményekkel kapcsolatos vizsgált kikötéseinek értékelése

VII.3.1. A szövetségi tagoknak biztosított kedvezmények

222. A szövetségek a műsorszolgáltatókkal folytatott tárgyalásaik, az ezek eredményeként létrejövő szerződéses ajánlatok, mintaszerződések tekintetében a kábelszolgáltatók, műsorterjesztők közös beszerzési egységeiként lépnek fel, hiszen az ő megbízásukból tárgyalnak a műsorszolgáltatókkal a terjesztési feltételek és árak közös kialakítása érdekében (vö. IV.1. fejezet). A közös beszerzési megállapodások célja általában a vevők alkuerejének „összeadása”, ezáltal a szállítókkal szembeni erősítése, ami alacsonyabb beszerzési árakat illetve kedvezőbb feltételeket eredményezhet. Ez – bizonyos kivételektől eltekintve – hozzájárulhat a vevők által előállított termékek, szolgáltatások fogyasztói árának csökkentéséhez és/vagy minőségének javulásához, a technológiai fejlődéshez. Mindezekre tekintettel a közös beszerzési társulások gyakran versenybarát jellegűek, azonban egyes esetekben versenykorlátozó célúak és/vagy hatásúak lehetnek. A közös beszerzési megállapodások versenyjogi értékelésének kereteit a Horizontális Iránymutatás 5. fejezete mutatja be részletesen, amit az eljáró versenytanács – az 1/2003/EK rendelet 3. cikkének (2) bekezdésére figyelemmel – a Tpv. alapján történő értékelés szempontjából is irányadónak tekint.
223. Az eljáró versenytanács az MKSZ-nek a mintaszerződés elnevezéssel kapcsolatban megfogalmazott kifogásaira utalva rámutat, hogy mivel ezen szerződések az adott műsorszolgáltató és az adott szövetség tagjai viszonyában meghatározzák az ajánlott terjesztési feltételeket, árakat, így az adott jogviszony(ok) vonatkozásában vitathatatlanul a megkötött szerződések mintájaként funkcionálnak (céljuk is ez), ekként mintaszerződésnek tekinthetőek. Ez független attól, hogy a szövegezést – teljes egészében avagy nagyobb részében – melyik fél végezte, az első tervezetet ki bocsátotta rendelkezésre, és független attól is, hogy műsorszolgáltatóként külön-külön minták kerültek kialakításra. Ennek megfelelően az eljáró versenytanács a továbbiakban (is) egységesen a mintaszerződés elnevezést használja a szövetségek által véleményezett és jóváhagyott, nyugtázott, adott esetben ellenjegyzett szerződések megjelölésére és az egyedi műsorterjesztési szerződésektől való megkülönböztetésre.
224. A jelen eljárásban vizsgált mintaszerződések szövetségi kedvezményekkel kapcsolatos kikötései elsődlegesen rögzítik a szövetség tagjai által fizetendő felhasználási díjakat, amelyek – ajánlás jellegük folytán – azon műsorterjesztőkre érvényesek, amelyek további áralkuba a műsorszolgáltatókkal nem bocsátkoznak, vagy további kedvezmények elérésére már nem képesek. A kedvezményes díjakat a műsorszolgáltatók a szövetségek nyilatkozatai szerint a szövetségek szerződő felek közötti koordinációt elősegítő szerepére, tevékenységére tekintettel nyújtják a tagok részére. Az MKSZ és az MKHSZ közreműködése ugyanis az eljárás alá vontak nyilatkozatai szerint csökkenti a műsorszolgáltatók tranzakciós költségeit, azáltal, hogy a több száz kis műsorterjesztő helyett elegendő a két szövetséggel tárgyalni és megegyezni, akik a tagok megbízásából és

¹⁵⁹ Ld. az EK Sz. 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló iránymutatás 25. pontját.

nevében járnak el. Emellett a szövetségek műsorszolgáltatóknak nyújtott szolgáltatásai kiterjednek az új ajánlatok tagokhoz való eljuttatására, új csatornák megismertetésére, előfizetői létszámjelentési rendszer működtetésére stb., amiket a műsorszolgáltatók ingyenesen vehetnek igénybe.

225. A mintaszerződések kedvezményes szövetségi díjak meghatározására vonatkozó rendelkezéseit (sem a díj szerződésekben való rögzítését, sem a kedvezmény tényét) az eljáró versenytanács önmagában nem kifogásolja. A Horizontális Iránymutatás 206. pontja szerint ugyan a beszerzési árak rögzítését is magukban foglaló megállapodások a 101. cikk (1) bekezdése [és a Tpv. 11. §-a] értelmében versenykorlátozó célúak lehetnek, ez a közös beszerzési társulások tagjai által a közös beszerzés tárgyát képező termékek, szolgáltatások szállítónak fizetendő beszerzési áaira nem vonatkozik, így ilyen esetekben a versenykorlátozó hatás értékelése szükséges. Ezt az értékelést azonban az eljáró versenytanács nem tartotta szükségesnek részleteiben is elvégezni, tekintettel arra, hogy a szövetségek tagjai, akikre a közös beszerzési ár vonatkozik, egy adott szövetségen belül jellemzően nem tényleges versenytársai egymásnak, mivel – a kábeltelevíziós szolgáltatások, illetve a műsorterjesztés jellegzetességei folytán – többnyire elkülönült földrajzi területeken működnek, illetve mivel a mintaszerződések önmagukban (a kedvezményes díj szerződésekben való rögzítésével együtt) nem vitatottan az előző pontban ismertetett hatékonysági előnyökkel járnak.

VII.3.2. A kedvezmények kizárólagos jellege

226. A kedvezményes díjakon túl a mintaszerződések zöme tartalmazza ugyanakkor az adott szövetség tagjai számára biztosított kedvezmény százalékos mértékét és viszonyítási alapját is (az MKSZ esetében 14,¹⁶⁰ az MKHSZ esetében pedig 10 műsorszolgáltató kivételével¹⁶¹). Viszonyítási alapként rendszerint a „magyarországi alap felhasználói díj” vagy az adott szövetség tagjain kívüli személyekkel szemben alkalmazott díj, egy műsorképviselő négy műsoránál pedig az egyik szövetségbe sem tartozó műsorterjesztőkkel szemben érvényesített ár került meghatározásra. A kikötések között számos esetben szerepel továbbá, hogy a szövetségi tagság megszűnése a kedvezmény elvesztését vonja maga után, gyakran rögzítve, hogy ez esetben az alap felhasználói díj vagy a kedvezménnyel növelt összeg fizetendő.
227. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint e rendelkezések összességében az adott vagy mindkét szövetség részére olyan kizárólagos kedvezményt biztosítanak, amelyből a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők nem részesülhetnek. A kedvezmények exkluzív jellege egyértelmű azon esetekben, amikor a kikötés tartalmazza azt, hogy a kedvezményes díjat a műsorszolgáltató csak a szövetség(ek) tagjainak biztosítja,¹⁶² vagy a kedvezmény a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők felé érvényesített díjakhoz képest kerül

¹⁶⁰ Tizenkét műsorszolgáltató szerződésében nincs kedvezményre való utalás ([ÜZLETI TITOK]), kettőben pedig csak az kerül rögzítésre, hogy a díj kedvezményes ([ÜZLETI TITOK]).

¹⁶¹ Hat műsorszolgáltató szerződésében nincs kedvezményre való utalás ([ÜZLETI TITOK]), négyben pedig csak az kerül rögzítésre, hogy a díj kedvezményes ([ÜZLETI TITOK]).

¹⁶² Ilyenek az MKSZ esetében a következő műsorszolgáltatókkal kötött mintaszerződések (4): [ÜZLETI TITOK]; az MKHSZ esetében pedig a következők (5): [ÜZLETI TITOK]

meghatározásra.¹⁶³ Azokban az esetekben, amikor a kedvezmény az alap felhasználói díjhoz képest kerül meghatározásra, és egyidejűleg rögzítésre kerül, hogy a szövetségi tagság megszűnésével a kedvezményre való jogosultság is megszűnik, illetőleg automatikusan az alap felhasználói díj lép hatályba,¹⁶⁴ a szövetség(ek)en kívüli szolgáltatók közvetve szintén ki vannak zárva a meghatározott kedvezményekből, az említett rendelkezések ugyanis a szövetségi tagság megszűnése, azaz tulajdonképpen a „szövetségen kívüli lét” következményeit foglalják szerződésbe. A kizárólagos jellegre ráerősít az a körülmény, hogy a mintaszerződések jelentős részében¹⁶⁵ a legnagyobb kedvezmény elve is kikötésre kerül, mely szerint ha a műsorszolgáltató a mintaszerződésben foglalt díjaknál kedvezőbb árakat / kedvezőbb feltételeket biztosít valamely műsorterjesztőnek, köteles azt a szövetség(ek) tagjai számára is biztosítani, függetlenül attól, hogy ez a nagy műsorterjesztőknek nyújtott kedvezményekre nyilvánvalóan nem került alkalmazásra. Ezen „kivétel” nyilvánvalósága az eljáró versenytanács szerint valójában inkább azt támasztja alá, hogy a legnagyobb kedvezmény elve ugyancsak a szövetség(ek)en kívüliekkel szemben került megfogalmazásra.

228. A kizárólagosság kapcsán az eljáró versenytanács hangsúlyozza, azt a szerződéses rendelkezések szövege, objektív értelmezése, célja alapján lehet megítélni, e körben a felek szubjektív szándéka nem meghatározó. Éppen emiatt irreleváns az is, hogy a tagfelvételi gyakorlat jogszerű-e vagy sem (bár megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy az eljárás alá vontak hivatkozásaival ellentétben a Vj/151-253/2009. számú végzésével az eljárást e tekintetben nem a jogsértés hiányára alapítottan, hanem bizonyítottság hiányában szüntette meg). Ugyancsak közömbös, hogy a műsorszolgáltatók más műsorterjesztőknek is biztosítottak-e ugyanolyan mértékű kedvezményeket, hiszen a szövetségek döntése az ilyen kedvezmények lehetőségének kizárására vonatkozott. A kikötések gyakorlati alkalmazása a versenykorlátozó hatás keretében kerül értékelésre. Szintén nem tekintette reális alternatívának az eljáró versenytanács egy új szövetség, érdekképviselői szervezet létrehozását, mivel az MKSZ által felhozott példák a vizsgált időszakot követő időből származnak, és általában valamely már meglévő szövetség tagjainak részvételével alakultak, ami alátámasztja, hogy ilyen nagyobb műsorelosztók nélkül a szövetségeken kívüli kis szereplők számára nem volt valós lehetőség egy saját érdekvédelmi fórum létrehozása.
229. Az MKSZ, illetve az MKHSZ tagjai számára biztosított kizárólagos kedvezmények az eljáró versenytanács értékelése szerint versenykorlátozó jellegűnek minősülnek, tekintettel arra, hogy e kikötések indokolatlanul megakadályozzák, hogy a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők hasonlóan kedvezményes műsordíjakban állapodjanak meg a műsorszolgáltatókkal. Emiatt ezen – tényleges vagy potenciális versenytársnak minősülő – műsorterjesztők csak számottevően magasabb¹⁶⁶ díj ellenében juthatnak hozzá számos

¹⁶³ Ilyenek az MKSZ esetében a következő műsorszolgáltatókkal kötött mintaszerződések (8): [ÜZLETI TITOK]; az MKHSZ esetében pedig (1): [ÜZLETI TITOK]

¹⁶⁴ Ilyenek az MKSZ esetében a következő műsorszolgáltatókkal kötött mintaszerződések (12): [ÜZLETI TITOK]; az MKHSZ esetében pedig a következők (18): [ÜZLETI TITOK]

¹⁶⁵ Ilyenek az MKSZ esetében a következő mintaszerződések (12): [ÜZLETI TITOK]; az MKHSZ esetében pedig (14): [ÜZLETI TITOK]

¹⁶⁶ Ez a különbség a mintaszerződések szerint 15% és 40% közötti, a legtöbb esetben 25% vagy 30%.

csatornához, melyek összességében a magyarországi televíziós műsorok túlnyomó többségét képviselik. Megállapítható továbbá, hogy a magasabb nézettségű, kurrens csatornák egy vonzó programcsomagból nem nélkülözhetők (hiányukban az adott műsorterjesztő számottevő versenyhátrányt szenvedne el az ezen csatornákat nélkülözni nem kényszerülő versenytárs(ak)hoz képest), az alacsonyabb nézettségűek pedig sok esetben azért nem helyettesíthetőek, mert a kikötések jellemzően az azonos „zsánerű” műsorok esetében hasonlóan érvényesülnek, így a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők kénytelenek megfizetni a magasabb műsordíjakat.

230. Az ennek révén elszenvedett költségtöbblet a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők mint (potenciális) versenytársak számára versenyhátrányt eredményez a szövetségek tagjaihoz képest, ami alkalmas lehet a piacra lépésük, piaci terjeszkedésük akadályozására, csökkentve ezáltal a szövetségi tagokra általuk kifejezhető versenynyomást. Mindez azzal a következménnyel járhat, hogy a műsorterjesztés kiskereskedelmi piacon a kábelszolgáltatók közötti verseny intenzitása, amely a korábbiakban kifejtetteknek megfelelően (vö. 30. pont) és az MKSZ által sem vitatottan érdemibb versenykényszert jelent(ene) a műholdas és IPTV szolgáltatásoknál, elmaradhat attól a szinttől, ahogyan a kikötések hiányában alakulhatna, lehetővé téve ezáltal a szövetségi tagok számára, hogy a műsorszolgáltatóktól kapott kedvezmények egy részét megtartsák, azaz ne adják át azokat a saját fogyasztóiknak vagy csak kisebb mértékben.
231. A kizárólagos kedvezmények versenykorlátozó jellege szempontjából közömbös, hogy azokat csak az egyik vagy mindkét szövetség alkalmazza, mivel mind az MKSZ, mind az MKHSZ külön-külön is az előfizetők egy jelentős hányadát lefedő tagságot tudhatott maga mögött (40-50% vs. 30-40%), s tagjaik – különös tekintettel a kábelszolgáltatókra – az iparág jellegzetességeiből fakadóan saját lokális kiskereskedelmi piacokon jellemzően ugyancsak magas piaci részesedésekkel rendelkeznek. Az a körülmény ugyanakkor, hogy a vizsgált kikötések a Magyarországon terjesztett műsorok jelentős részére kiterjedően mindkét szövetség mintaszerződéseiben szerepeltek, együttesen tovább erősíti a kizárólagos kedvezmények versenykorlátozó hatását. A Horizontális Iránymutatás is elismeri (ld. a 212. pontot), hogy még az elkülönült érintett piacokon tevékenykedő, egymás potenciális versenytársainak sem tekinthető beszerzők társulása is lehet versenykorlátozó hatású, ha a felek beszerzési piacon elfoglalt helyzete lehetővé teszi számukra más szereplők versenyhelyzetének megsértését azok értékesítési piacain.
232. A jelen esetben a kedvezmények kizárólagos jellege a szövetségeken kívüli műsorterjesztők versenyhelyzetét befolyásol(hat)ta, figyelemmel arra, hogy a kedvezményekre vonatkozó korlátozó kitétel a műsorszolgáltatók meghatározó hányadánál megtalálható a mintaszerződésben, miközben a kedvezmények jelentős mértékűek, a műsordíjak pedig a teljes költséghez viszonyítva szignifikáns arányt képviselnek.

VII.3.3. Közvetett árörögztítés

233. A vizsgált kikötések a fentiekén túlmenően közvetve meghatározzák a műsorszolgáltatók által a szövetség(ek)en kívüli szolgáltatókkal szemben érvényesíthető díjakat is, azáltal, hogy a tagságon kívüli műsorelosztók által fizetendő díjhoz kötik a szövetségi kedvezmény mértékét, illetve a szövetségi tagság megszűnése, azaz tulajdonképpen a „szövetségén kívüli lét” következményei között rögzítik a fizetendő díjat.
234. Ebből a szempontból az eljáró versenytanács álláspontja szerint az ún. magyarországi alap felhasználói díjra utalás egyenértékű a szövetség(ek)en kívüli műsorelosztókkal szemben érvényesített árakra való hivatkozással, tekintve, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint és az eljárás alá vontak által is elismerten (vö. 177. pont) ilyen általánosan elfogadott piaci ár a vizsgált időszakban ténylegesen nem is létezett. A műsorszolgáltató szempontjából valójában inkább a nagyobb műsorterjesztők által kialakított kedvező feltételek minősültek egyfajta kiindulási alapnak, az MKSZ megfogalmazása szerint¹⁶⁷ „magyarországi benchmark”-nak, tekintve, hogy ezen műsorterjesztők jelentős előfizetői létszámára figyelemmel a műsorszolgáltatók bevételeinek legjelentősebb részét határozták meg, így a szerződéses tárgyalások során is elsőbbséget élveztek, a műsorszolgáltatók elsőként velük állapodtak meg (a műsordíjról is). Erre utal az MKSZ azon nyilatkozata is, mely szerint a nagyobb műsorterjesztőkkel letárgyalt árak érdemben befolyásolják a többiek (köztük a szövetségek, szövetségi tagok) számára elérhető árszínvonalat, a műsorszolgáltatók magyarországi árazásuk kialakításakor ugyanis elsőképpen az egyedi tárgyalások során állapítanak meg árakat.¹⁶⁸ Éppen ezért az eljáró versenytanács nem osztotta az MKSZ azon – előzőeknek ellentmondó – álláspontját, hogy a tárgyalási folyamat során először a teljes ár, majd a kedvezmény mértéke, végül pedig a kedvezményes ár kerülne meghatározásra, mire tekintettel a közvetett árörögztítés fogalmilag kizárt lenne. A műsorszolgáltató szempontjából ugyanis nem tűnik racionálisnak egy olyan „teljes ár” elsőkénti meghatározása, amely csak a piaci szereplők nagyon kis része tekintetében kerül alkalmazásra, így árbevételre gyakorolt hatása nem túl jelentős, szinte elhanyagolható. A mintaszerződések szerinti megfogalmazás tehát, amely a hipotetikus piaci árhoz viszonyított kedvezmények mértékét határozta meg, a gyakorlatban – elfogadott piaci ár vagy egyéb viszonyítási alap híján – azt a felárat határozta meg, amennyibe a kábelszövetségén kívüli műsorterjesztés kerül.

VII.3.4. A versenykorlátozások kapcsolódó jellege

235. Az Európai Bizottságnak a Szerződés 81. cikk (3) bekezdése alkalmazásáról szóló iránymutatásának¹⁶⁹ (a továbbiakban: Mentésülési Iránymutatás) 2.2.3. alfejezete szerint ha a vizsgálat tárgyát képező alap (fő) megállapodás nem ütközik az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdésébe, akkor az ahhoz kapcsolódó versenykorlátozások (ún. „ancillary restraints”) is jogszerűek. Kapcsolódó versenykorlátozásnak a joggyakorlat azokat a versenykorlátozó kikötéseket tekinti, amelyek közvetlenül kapcsolódnak az alapvető, nem versenykorlátozó megállapodáshoz, szükségesek annak megvalósításához, és arányosak azzal.

¹⁶⁷ Ld. az MKSZ 2013. február 6-i tárgyaláson tett nyilatkozatát (Vj/151-231/2009., vö. 162. pont)

¹⁶⁸ Vj/151-229/2009., ld. 160. pont

¹⁶⁹ 2004/C 101/08, HL C 101, 2004.04.27., 97.o.

236. A jelen eljárásban vizsgált kikötések közül a szövetségen kívüli tagok felé érvényesített árak (közvetett) rögzítése az eljáró versenytanács álláspontja szerint nyilvánvalóan nem szükséges az alap megállapodás működéséhez, hiszen ahhoz, hogy a mintaszerződés alapján a szövetségi tagok szerződést tudjanak kötni a műsorszolgáltatóval, csupán a szövetségi tagok felé érvényesített (kedvezményes) díjak tekinthetők elengedhetetlennek. A közvetett árrögzítés kapcsolódó jellegére egyébként az eljárás alá vontak sem hivatkoztak.
237. A kizárólagosság kapcsán ugyanakkor – az egyedi mentesülés feltételei körében – az MKSZ előadta,¹⁷⁰ hogy az a közgazdaságtanban „potyautas” jelenségként ismert helyzet megakadályozásához elengedhetetlenül szükséges, ennek hiányában ugyanis a műsorterjesztők – tudván azt, hogy a szövetségek által letárgyalt kedvezményekből egyébként is részesülhetnek – kilépnének a szövetségekből, nem fizetnének többé tagdíjat a közös érdekű szolgáltatásokért cserébe, azonban az előnyökből (díjkedvezmény) ingyenesen részesülnének. Ez végeredményben a szövetségek szerepének kiüresítéséhez és azok megszűnéséhez vezetne. Az MKSZ szerint az előzőek alapján belátható, hogy a kizárólagos kedvezményt tartalmazó rendelkezés nélkül a tárgyi szerződések az MKSZ közreműködésével létre sem jöttek volna, ami álláspontja szerint azt is alátámasztja, hogy a kérdéses korlátozások nem haladják meg a szükséges legkisebb mértéket.
238. Az eljáró versenytanács nem osztja az MKSZ előző pontban ismertetett érvelését, mivel a kizárólagosság – értékelése szerint – nem szükséges a „potyautas” jelenség elkerüléséhez. Egyrészt, a szövetségi tagság előnye mindkét eljárás alá vont által hangsúlyozottan nemcsak a kedvezményes műsordíjakban, hanem a műsorszolgáltatókkal folytatott szerződéses tárgyalások egyszerűsítésében, ezáltal a kábelszolgáltatók tranzakciós költségeinek csökkentésében is áll, amelyből a szövetségeken kívüli műsorterjesztők nyilvánvalóan nem profitálhatnának, ami a szövetségekből való kilépésük elleni ösztönzőként hathat. Szintén a kilépéssel szembeni ellenérdekeltségre utal, hogy a szövetségi tagdíj mértéke a rendelkezésre álló információk szerint egy előfizetőre vetítve igen csekély összeget jelent,¹⁷¹ amit a kapott műsordíj-kedvezmények messze ellentételeznek. Végül, bár a műsorszolgáltatók a vizsgált időszakban bizonyos esetekben a szövetségeken kívüli műsorterjesztőknek is elérhetővé tették a kedvezményes díjakat (ami egyben azt is bizonyítja, hogy a kizárólagosság szerződésbe iktatása – ellenőrzési és büntetési mechanizmus hiányában – egyébként sem feltétlenül alkalmas a „potyautas” jelenség megakadályozására), a műsorszolgáltatók nyilván nem biztosítanák széles körben ezt a lehetőséget, ha a szövetségeken kívüli műsorterjesztők száma érdemben megnőne, hiszen az a tranzakciós költségelőnyeik elvesztéséhez vezetne, ami mind az eljárás alá vontak, mind pedig a műsorszolgáltatók szerint a szövetségi kedvezmények egyik legfőbb motívuma.
239. A fentiekre tekintettel az eljáró versenytanács nem értett egyet az MKSZ azon álláspontjával sem, mely szerint a kedvezmény szövetségi tagsággal együtt történő

¹⁷⁰ Vj/151-229/2009.

¹⁷¹ A 6., 8., 11., 13. pontokban szereplő tagdíjbevételek és előfizetőszámok alapján 2,3 – 4,3 Ft/hó/előfizető, ami a KSH által közölt átlagos előfizetési díjnak, azaz a kábelszolgáltató előfizetőnkénti és havonkénti bevételének (ld. 122. lábjegyzet) mindössze kb. 0,1-0,2%-a.

megszűnése nem támasztja alá a jogsértést, hanem abból következik, hogy a kedvezmény alapja, oka a szövetség közreműködése, amely a tagság megszűnésével már nem áll fenn.

VII.3.5. Versenykorlátozó cél

240. Az árak közvetett meghatározása a TpvT.-ben és az EUMSZ.-ben is nevesítetten tiltott, mire tekintettel ennek kapcsán nem szükséges külön vizsgálni a kikötések versenykorlátozó jellegét, hiszen a törvényi nevesítésből az következik, hogy a törvény eleve feltételezte hátrányos versenykövetkezmények bekövetkezhetőségét.¹⁷²
241. Mindezekre tekintettel a mintaszerződéseknek a szövetségi tagokon kívüli műsorterjesztők felé felszámítandó árra vonatkozó kikötései céljukban versenykorlátozóak. Az árak rögzítését célzó megállapodások a legsúlyosabb versenyjogi jogsértések közé tartoznak, mivel közvetlenül befolyásolják a versenyfolyamat végeredményét, így természetüknél fogva korlátozzák a versenyt. E körben a Horizontális Iránymutatás korábban már idézett 206. pontja sem szolgálhat releváns hivatkozási alapként, mivel az kizárólag a közös beszerzési társulás tagjai által fizetendő beszerzési árak vonatkozásában írja elő a hatás-alapú értékelést, miközben a jelen esetben kifogásolt rendelkezésekkel a szövetségi tagokon kívüli műsorterjesztők által fizetendő árak közvetett rögzítésére (is) kerül sor.
242. Az MKSZ előadta, hogy a cél szerinti versenykorlátozás sem a megállapodás / döntés szövegéből, sem annak objektív törekvéseiből, természetéből, sem jogi-gazdasági környezetéből, sem a felek magatartásából, sem pedig a végrehajtás módjából nem vezethető le, mivel nem azonosítható a szövetség részéről semmiféle döntés, a kedvezmények alapját a műsorszolgáltatók határozzák meg, a műsordíjakra az MKSZ-nek nincs ráhatása, sőt, a kedvezmények nélküli („lista”)árak befolyásolása logikailag, időbelileg is kizárt lett volna, végezetül a szerződések ellenőrzésére sem szándéka, sem lehetősége nem volt. Mindezen felvetéseket azonban az eljáró versenytanács a korábbiakban már tételesen cáfolta, illetve utóbbiak esetében azok jogsértés megállapíthatósága szempontjából való irrelevanciáját bemutatta.
243. A versenykorlátozó célú magatartások esetében a versenykorlátozó hatás vizsgálata szükségtelen, megjegyzi mindazonáltal az eljáró versenytanács, hogy a tényleges vagy legalább potenciális hatás bekövetkezte alappal valószínűsíthető, tekintve, hogy volt olyan műsorszolgáltató, aki a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztőkkel szemben a mintaszerződés szerinti magasabb díjat alkalmazta (részletesen ld. alább).

VII.3.6. Versenykorlátozó hatás

244. A GVH a fenti 230-232. és 243. pontokban írt versenykorlátozó hatás mértékének becslésére számításokat végzett, melyek alapján megállapítható, hogy a vizsgált kikötések alkalmasak a versenykorlátozó hatás kifejtésére, hiszen átlagosan minimum 3,9-5,2%-kal növelhetik egy nem szövetségi tag műsorterjesztő összköltségét (vö. 133. pont), amennyiben a kikötések – mind a kizárólagosság, mind a közvetett árrögzítés tekintetében – maradéktalanul alkalmazásra kerülnek. Hangsúlyozandó ugyanakkor, hogy a becslési módszer erőteljesen konzervatív jellege miatt a potenciális hatás ennél vélhetően

¹⁷² Ld. pl. az 56/64. és 58/64. sz. Etablissements Consten and Grundig Verkaufs GmbH kontra Európai Bizottság [EBHT 1966., 429. o.] ügyeket.

jelentősebb volt, tekintve, hogy a kikötésekkel érintett csatornáknak csak kevesebb mint 40%-ánál állt rendelkezésre a becsléshez szükséges egyértelmű információ. A vizsgált szerződéses kikötések az esetleges versenytársak költségeinek növelése révén így csökkenthetik a versenyt a kiskereskedelmi szinten, hiszen kevesebb forrásuk marad innovációra, hálózatfejlesztésre, vagy a műsorkínálat összeállításakor rákényszerülhetnek alacsonyabb színvonalú, olcsóbb csatornák kiválasztására. A verseny hiánya, gyengülése továbbá enyhíti a szövetségi tag műsorterjesztők azon ösztönzöttségét, hogy az elért kedvezményeket a fogyasztóknak továbbadják, ami végeredményben magasabb fogyasztói árakban képeződhet le.

245. A versenykorlátozó hatás körében kiemelendő azonban, hogy a kedvezményeket néhány műsorszolgáltató valóban kizárólag a kábelszövetségek tagjai számára biztosította, míg mások részlegesen tartották be a mintaszerződéses rendelkezéseket (azaz egyes műsorelosztóknak tagi viszony hiányában is megajánlották a szövetségi árat, másoknak azonban nem). Ez a szövetségeken kívül rekedt műsorterjesztőknek átlagosan legalább 1,6-2,1%-os tényleges összköltség-növekedést jelentett (ld. 133. pont). Itt is kiemeli ugyanakkor az eljáró versenytanács, hogy a számítási módszertan fentebb ismertetett jellegzetességei folytán ez szintén csak egy alsó becslésnek tekinthető, a valós költség-többlet ennél valószínűsíthetően nagyobb volt.
246. Az MKSZ hivatkozott arra, hogy a szövetségi tagok az általuk fizetendő tagdíj miatt magasabb költségekkel szembesülnek, ami a GVH által kimutatott csekély hatást még tovább mérsékli. Az eljáró versenytanács ellenben rámutat, hogy a tagdíj mértéke a vizsgált időszakban a havi előfizetési díjnak mindössze 0,1-0,2%-át tette ki (vö. 171. lábjegyzet), ami a fentebb bemutatott költség-többletnek csupán töredéke. Az MKSZ előadta továbbá, elméletileg nem zárható ki, hogy ha a GVH szélesebb körben végezte volna el a számításokat, akkor kisebb is lehetne a különbség, azaz az eredményeknek a hatások minimumaként történő értelmezése vitatható. Az eljáró versenytanács szerint azonban ez csak olyan esetben fordulhatna elő, ha egyes csatornákat más, a szélesebb körű vizsgálódás során figyelembe vett szolgáltatók nem osztanának el (mivel további csatornák felvétele a számítások körébe – ceteris paribus – csak növelheti a különbséget), ez ugyanakkor ezen műsorterjesztők kínálatának versenyképességét befolyásolhatná, ezáltal pedig nem a kikötések által okozott költség-többlet, hanem az esetlegesen kevésbé vonzó programcsomagok miatt kerülhetnének versenyhátrányba.
247. Az MKSZ észrevételeiben arra is utalt, hogy a szektorban tapasztalható verseny miatt közgazdaságilag és játékelméletileg is ésszerűtlen és életszerűtlen az előfizetők néhány százalékát elérő műsorterjesztők kiszorítására irányuló magatartás, különös tekintettel arra, hogy a már kiépített infrastruktúra használatával a kiszorított szereplők helyére új(ak) léphet(nek). Ezen érvelés azonban az eljáró versenytanács szerint szintén nem megalapozott, mivel a legjelentősebb versenykényszert éppen egy párhuzamos kábelszolgáltató jelentené, melynek adott földrajzi piaci szerepe független attól, hogy országosan az előfizetők mekkora hányadát képviseli. Nem helytálló az az érvelés sem, hogy a kábeltelevíziós piacra a belépés könnyű lenne, ugyanakkor a jogsértés megállapíthatóságának nem feltétele a piac versenytárs általi elhagyása, a korlátozó magatartás megnyilvánulhat a további (földrajzi) piacokra való belépéstől való elrettentésben is.

VII.3.7. Összegzés

248. Mindezekre tekintettel az eljáró versenytanács szerint a mintaszerződéseknek a szövetségi tagok számára kizárólagos kedvezményt biztosító rendelkezései versenykorlátozó hatás kifejtésére alkalmasak, a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők felé érvényesített árakat közvetve rögzítő rendelkezései pedig versenykorlátozó célúak voltak.
249. A fentiek fényében az eljáró versenytanács szerint az MKSZ a tagjai által a műsorszolgáltatókkal kötendő műsorterjesztési szerződések alapjául szolgáló mintaszerződésekkel kapcsolatos döntésével 2006 és 2009 között megsértette a Tptv. 11. § (1) bekezdését, különösen annak (2) bekezdése a) pontját, valamint az EUMSZ. 101. cikkét, különösen annak (1) bekezdése a) pontját, mivel azok
- versenykorlátozó hatás kifejtésére alkalmas kizárólagos kedvezményeket és
 - a szövetségeken kívüli műsorterjesztőkkel szemben alkalmazott árak versenykorlátozó célú közvetett rögzítését
- eredményező kikötéseket tartalmaztak.
250. Hasonlóképpen, az MKHSZ a tagjai által a műsorszolgáltatókkal kötendő műsorterjesztési szerződések alapjául szolgáló mintaszerződésekkel kapcsolatos döntésével 2005 és 2009 között megsértette a Tptv. 11. § (1) bekezdését, különösen annak (2) bekezdése a) pontját, valamint az EUMSZ. 101. cikkét, különösen annak (1) bekezdése a) pontját, mivel azok
- versenykorlátozó hatás kifejtésére alkalmas kizárólagos kedvezményeket és
 - a szövetségeken kívüli műsorterjesztőkkel szemben alkalmazott árak versenykorlátozó célú közvetett rögzítését
- eredményező kikötéseket tartalmaztak.

VII.4. Csekély jelentőségű megállapodásokra vonatkozó szabály alkalmazásának kizártsága

251. A Tptv. 13. §-a szerint nem esik tilalom alá a megállapodás, ha csekély jelentőségű. Csekély jelentőségű a megállapodás, ha a megállapodást kötő feleknek és az azoktól nem független vállalkozásoknak az együttes részesedése az érintett piacon a tíz százalékot nem haladja meg, kivéve, ha az a) a vételi vagy az eladási árak versenytársak közötti közvetlen vagy közvetett meghatározására, vagy b) a piac versenytársak által történő felosztására vonatkozik.
252. Az uniós szabályozás szerint is a 101. cikk nem alkalmazandó a kisebb jelentőségű megállapodásokra, mivel azok céljuknál vagy hatásuknál fogva nem alkalmasak a verseny érzékelhető korlátozására. Ennek részletes szabályait az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikke (1) bekezdése szerint a versenyt érzékelhetően nem korlátozó, csekély jelentőségű megállapodásokról (de minimis) szóló bizottsági közlemény¹⁷³ (a továbbiakban: De minimis Közlemény) tartalmazza.

¹⁷³ HL C 368., 2001.12.22., 13. o.

253. A De minimis Közlemény 7. pontjának a) alpontja alapján a vállalkozások közötti olyan megállapodások, amelyek a tagállamok közötti kereskedelmet befolyásolják, a 101. cikk (1) bekezdése értelmében nem korlátozzák érzékelhetően a versenyt, ha a megállapodás részes feleinek együttes piaci részesedése nem haladja meg a 10%-ot a megállapodás által érintett piacok egyikén sem, amennyiben a megállapodás olyan vállalkozások között jött létre, amelyek e piacok bármelyikén egymásnak tényleges vagy potenciális versenytársai. Ugyanakkor a De minimis Közlemény 11. pontjának 1. alpontja szerint a 7. pont nem alkalmazandó azokra a megállapodásokra, melyek nagyon súlyos korlátozást tartalmaznak. Ilyen korlátozásnak tekinthetők azok, amelyeknek a célja, közvetlenül vagy közvetve, önmagukban vagy más, a felek ellenőrzése alatt álló tényezőkkel együttesen az a) alpont értelmében az árak rögzítése a termékek harmadik személyeknek történő értékesítése során; a b) alpont szerint a kibocsátás vagy az értékesítés korlátozása; a c) alpont értelmében pedig a piacok vagy a vevők elosztása.
254. A fentiek alapján az eljárás alá vontak közvetett árrögzítésre vonatkozó döntései olyan súlyos versenykorlátozásnak minősülnek, amelyek tekintetében mind a Tpv-t., mind az uniós jog alapján kizárt a versenykorlátozó megállapodásokra vonatkozó tilalom alóli mentesülés lehetősége a csekély jelentőségre való hivatkozással.
255. Ami a kizárólagos kedvezmények alkalmazását illeti, e tekintetben a Tpv-t. és a De Minimis közlemény 10%-os részesedéshez köti a csekély jelentőségre tekintettel történő mentesülés kedvezményét. Az eljáró versenytanács korábban már utalt arra (ld. 231-232. pont), hogy a kifogásolt kikötések a magyarországi műsorszolgáltatók jelentős részével kötött mintaszerződésekben alkalmazásra kerültek, miközben az eljárás alá vontak a műsorelosztási piac 40-50%-át, illetőleg 30-40%-át tömörítik, tagjaik pedig a műsorterjesztés sajátosságaira tekintettel saját lokális piacokon ugyancsak jelentős részesedésekkel rendelkeznek. Mindezek alapján az eljáró versenytanács szerint megállapítható, hogy a szövetségek kizárólagos kedvezmények alkalmazására vonatkozó döntése nem tekinthető csekély jelentőségűnek, így nem mentesülhet a Tpv-t. 11. §-ában, illetve az EUMSZ. 101. cikkében megfogalmazott tilalom alól.

VII.5. Egyedi mentesülés lehetősége

256. Az eljáró versenytanács szerint az eljárás alá vontak mintaszerződésekben rögzített kikötésekkel kapcsolatos – horizontális – magatartása nem tartozik egyetlen csoportmentességi rendelet hatálya alá sem, s erre az eljárás alá vontak sem hivatkoztak.
257. A Tpv-t. 17. §-a értelmében mentesül a 11. §-ban foglalt tilalom alól a megállapodás, ha
- a) az hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, vagy a műszaki vagy a gazdasági fejlődés előmozdításához, vagy a környezetvédelmi helyzet vagy a versenyképesség javulásához;
 - b) a megállapodásból származó előnyök méltányos része a fogyasztóhoz, illetve az üzletfélhez jut;
 - c) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg; és
 - d) nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.

258. Az EUMSZ. 101. cikkének (3) bekezdése szerint az (1) bekezdés rendelkezéseinek alkalmazásától el lehet tekinteni az olyan esetekben, amikor
- vállalkozások közötti megállapodás vagy megállapodások csoportja;
 - vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy döntések csoportja;
 - összehangolt magatartás vagy összehangolt magatartások csoportja
- hozzájárul az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, ugyanakkor lehetővé teszi a fogyasztók méltányos részesedését a belőle eredő előnyből anélkül, hogy:
- a) az érintett vállalkozásokra olyan korlátozásokat róna, amelyek e célok eléréséhez nem nélkülözhetetlenek;
 - b) lehetővé tenné ezeknek a vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt.
259. A Tpv. 20. §-a alapján annak bizonyítása, hogy a megállapodás a tilalom alól a 17. § alapján mentesül, azt terheli, aki a mentesülésre hivatkozik. Hasonlóképpen, az 1/2003/EK rendelet 2. cikke szerint az a vállalkozás vagy a vállalkozások azon társulása, amely az EUMSZ. 101. cikke (3) bekezdésében foglalt kedvezményt igénybe kívánja venni, köteles bizonyítani, hogy a bekezdésben foglalt feltételek teljesülnek.
260. Az MKSZ álláspontja szerint a vizsgált magatartások megfelelnek az egyedi mentesítés feltételeinek, mivel
- az MKSZ tevékenysége, az általa a tagok nevében a műsorszolgáltatókkal folytatott közös tárgyalás és szerződések egyeztetése hatékonyságnövekedést indukál mind a műsorelosztók, mind a műsorszolgáltatók oldalán, ami a közös tárgyalásokból fakadó tranzakciós költségek csökkentésében, valamint a közös beszerzéssel elérhető díjkedvezményben valósult meg, melynek létét az eljáró versenytanács sem kérdőjelezte meg, s amelynek létjogosultságát a Horizontális Iránymutatás 217. pontja is elismeri;
 - az előző bekezdésben ismertetett előnyök méltányos része a fogyasztókhoz jut, mivel az alacsonyabb tranzakciós költségek és a műsordíjkedvezmények beépülnek a műsorterjesztők költségei közé (csökkentve azokat), ami a költség-alapú árképzésre és a szolgáltatók közötti árversenyre tekintettel alacsonyabb előfizetési díjakban ölt testet, ami bizonyosan jelentősen és többszörösen meghaladja a vizsgált magatartás által esetlegesen okozott hátrányokat, figyelembe véve, hogy az eljárás alá vontak a magyarországi műsorterjesztők jelentős részét (kb. 80%) képviselik, s az említett kedvezményekből esetlegesen kiszoruló fogyasztók táborát tovább csökkenti az a körülmény, hogy számos esetben a szövetségeken kívüli műsorterjesztők is a tagokéhoz hasonlóan kedvező műsorterjesztési díjat fizettek a műsorszolgáltatóknak;
 - a vizsgált magatartás, korlátozás megfelel a nélkülözhetlenség és arányosság kritériumának is, a kizárólagos kedvezményt tartalmazó rendelkezés nélkül ugyanis a tárgyi szerződések az MKSZ közreműködésével létre sem jöttek volna (egyben azt is alátámasztva, hogy a kérdéses korlátozások nem haladják meg a szükséges legkisebb mértéket), hiszen a kifogásolt rendelkezés hiányában – elvben – a nem szövetségi tag műsorterjesztők is részesülhetnének a kedvezményekből, ami a közgazdaságtanban

„potyautas” jelenséggént ismert helyzetet eredményezne, kiüresítve a szövetségek szerepét, ami végül azok megszűnéséhez vezetne;

- nem zárja ki a versenyt az áruk jelentős része tekintetében, mivel az érintett piacon a műsorterjesztők túlnyomó többsége (kb. 80%) tagja valamelyik eljárás alá vont szövetségnek, és a szövetségeken kívül maradt műsorterjesztők is bizonyítottan részesültek a díjkedvezményekből, vagy legfeljebb néhány százalékos költségtöbbletet szenvedtek el, így a kifogásolt rendelkezések a piacon legfeljebb elhanyagolható hatást fejthettek ki, akár rövid, akár hosszú távon, amit az azóta eltelt időszak piaci fejleményei is igazolnak.

261. Előjáróban szükséges leszögezni, hogy a joggyakorlat szerint elméletileg ugyan bármely megállapodás mentesülhet a Tpv. 17. §-a, illetve az EUMSZ. 101. cikkének (3) bekezdése alapján, így a versenykorlátozó céllal rendelkező magatartások is, azonban minél súlyosabb korlátozást jelent a versenyre egy magatartás, annál kisebb a valószínűsége annak, hogy a magatartás képes teljesíteni a tilalom alóli mentesülés valamennyi feltételét.¹⁷⁴ Szintén kiemelendő, hogy az egyedi mentesülés feltételei mind a Tpv., mind az EUMSZ. alkalmazásában kumulatívak, azaz bármely feltétel nem teljesülése esetén az egyedi mentesség kedvezménye nem alkalmazható. Ennek megfelelően a gyakorlatban az egyes feltételek elemzésének szükségessége, jelentősége eltérő lehet, az adott ügy körülményei által meghatározott módon.
262. A hatékonysági előnyök kapcsán az eljáró versenytanács nem vonja kétségbe, hogy a szövetségek szerepe a műsorszolgáltatókkal folytatott tárgyalások során mind a műsorterjesztők, mind a műsorszolgáltatók számára értéket képvisel, a tranzakciós költségek csökkentése révén elősegítve a műsorok hatékonyabb forgalmazását, elosztását. Ennek egyik elemét képezik a jelen eljárás tárgyát képező mintaszerződések mint a műsorelosztó és műsorszolgáltató közötti egyedi megállapodás alapját képező ajánlások. Az ezekből származó hatékonysági előnyt valamelyest mérsékli ugyanakkor, hogy a műsorszolgáltatók és műsorterjesztők közötti egyedi szerződés megkötésére továbbra is szükség van, függetlenül annak okától, azaz attól, hogy az egyedi szerződések megkötésének szükségessége részben jogszabályi előírásokon alapul. Ugyancsak hatékonysági előnyként értékelhető mindazonáltal, hogy a szövetségi tagok a közös beszerzés eredményeként kedvezményes áron juthatnak hozzá a műsorokhoz, ami változó költségeik csökkenését eredményezi.
263. A fogyasztók előnyökből való méltányos részesedése azonban az eljáró versenytanács álláspontja szerint a jelen esetben nem teljesül, arra az eljárás alá vontak is csak hivatkoztak, ám nem támasztották alá bizonyítékokkal. Bár a változó költségek csökkenését eredményező hatékonysági előnyök esetén nagyobb eséllyel lehet számítani azok fogyasztóknak történő átadására, a jelen eljárásban ennek akadályát képezte a kábelszolgáltatók érintett piacokon betöltött szerepe. A műsorterjesztési piacon ugyanis a kábelszolgáltatók hagyományosan erős piaci pozíciókkal rendelkeznek saját szolgáltatási területükön (ld. III.2. fejezet), s az új szereplők megjelenése, a műholdas és IPTV-platform

¹⁷⁴ Lásd például a T-17/93. sz. Matra Hachette kontra Bizottság ügy [EBHT II-595. o.] 85. pontját, illetve az Európai Bizottság gyakorlatában a COMP/39.396 sz., az acél- és a gáziparban használt kalcium-karbid- és magnéziumalapú reagensek ügyben hozott döntés 203. pontját, valamint a COMP/B-1/39.401 sz. E.ON/GDF ügyben hozott döntés 264-268. pontjait.

térnyerése ezen nem változtatott oly mértékben, ami a kábelszövetségi tagok piaci erejét teljes mértékben erodálta volna a vizsgált időszakban, különös figyelemmel arra, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint az új platformok vélhetően inkább a kábelhálózatok által le nem fedett területeken hódíthattak, tekintve, hogy a kábeltelevíziós előfizetések számát érdemben nem befolyásolták negatív irányban (ld. 24-25. pontok). Emellett a versenykorlátozás hatása nagyrészt a szövetségeken kívül rekedt műsorterjesztők fogyasztóival szemben érvényesült, akik részben olyan területeken, elkülönült földrajzi piacokon (is) tevékenykedtek, amelyeken a szövetségi tagok nem voltak jelen, így ezen területek mint elkülönült földrajzi piacok fogyasztói az előnyökből bizonyosan nem részesedhettek.

264. A versenykorlátozások nélkülözhetetlenségét illetően az eljáró versenytanács kiemeli, hogy az MKSZ által hivatkozott érvek (különösen a „potyautas” jelenség veszélye) nem az egyedi mentesülés kérdésének, hanem a megállapodás versenykorlátozó jellegének vizsgálata keretében értékelendők, amint azt az eljáró versenytanács a fenti 235-239. pontokban el is végezte. A Mentesülési Iránymutatás 74. pontja szerint e körben a döntő kérdés az, hogy a versenykorlátozó megállapodás, illetve az abban foglalt egyes korlátozások lehetővé teszik-e vagy sem a szóban forgó tevékenység hatékonyabb ellátását annál, ahogyan erre a kérdéses versenykorlátozó megállapodás, illetve az egyes korlátozások hiányában sor kerülne. A kérdés tehát nem az, hogy a korlátozás hiányában a megállapodás létrejött volna-e vagy sem, hanem az, hogy azokkal nagyobb hatékonyságot lehet-e elérni, mint hiányukban. Ez egyrészt annak vizsgálatát igényli, hogy az azonosított hatékonyság(ok) az adott megállapodásra nézve specifikus(ak), azaz más, kevésbé korlátozó módon nem lenné(nek) elérhető(ek). Ezt követően elemzendő, hogy a megállapodás egyes versenykorlátozó kikötései ésszerűen szükségesek-e e hatékonyságok érvényesüléséhez. A csoportmentességi rendeletek hatálya alól kizárt (ún. „feketelistás”) vagy különösen súlyosnak minősített (ún. „hardcore”) versenykorlátozások esetében kevésbé valószínű, hogy nélkülözhetetlenek minősülnének. Ezzel kapcsolatban az eljárás alá vontak nem terjesztették elő érveiket, megjegyzi azonban az eljáró versenytanács, hogy bár a szövetségek mint közös beszerzési egységek és a közreműködésükkel létrejött mintaszerződések vitathatatlanul hatékonyságnövelőek, álláspontja szerint sem a kizárólagossági kikötés, sem a közvetett áröngzítés nem járul hozzá a hatékonyság előmozdításához, illetve nem arányos az elérni kívánt célokkal, a hatékonysági előnyök (azaz alacsonyabb működési költségek) ugyanis a mintaszerződésekben foglalt díjkedvezményeknek, illetve a szövetségek mintaszerződések létrehozásában játszott, tranzakciós költségeket csökkentő szerepének, nem pedig a kifogásolt kikötéseknek köszönhetőek. Kiemelendő továbbá, hogy a (közvetett) áröngzítés egyébként is különösen súlyos versenykorlátozásnak minősül, így nélkülözhetlensége eleve megkérdőjelezhető.
265. A verseny kizárása körében az eljáró versenytanács ismételten utal a műsorterjesztési szolgáltatás azon jellegzetességére (ld. III.2. fejezet), hogy a verseny nem országosan, hanem az egyes szolgáltatási területeken folyik, amelyeken pedig a kábelszolgáltatók hagyományosan erős pozíciókkal rendelkeznek. A kifogásolt rendelkezések közvetett hatása éppen ezen pozíciók védelme lehetett, azáltal, hogy a szövetségeken kívül rekedt műsorterjesztők mint (potenciális) versenytársak piacra lépését, piaci terjeszkedését nehezítették. A verseny teljes kizárását ugyanakkor vélhetően nem tették lehetővé, mivel az egyéb platformok (különösen az országosan egységes feltételekkel elérhető előfizetéses műholdas szolgáltatások) bizonyos mértékű versenynyomást mindenképpen jelenthettek.

266. Az előzőekre tekintettel az eljáró versenytanács értékelése szerint sem a fogyasztók előnyökből való méltányos részesedése, sem pedig a korlátozások nélkülözhetetlensége nem nyert bizonyítást, mire tekintettel az egyedi mentesülés kedvezménye a jelen eljárásban nem alkalmazható.

VII.6. Összegzés

267. A korábban részletesen kifejtettek alapján az eljáró versenytanács szerint az eljárás alá vontak a tagjaik által a műsorszolgáltatókkal kötendő műsorterjesztési szerződések alapjául szolgáló mintaszerződésekkel kapcsolatos döntésükkel külön-külön megsértették a Tpvt. 11. § (1) bekezdését, különösen annak (2) bekezdése a) pontját, valamint az EUMSZ. 101. cikkét, különösen annak (1) bekezdése a) pontját, mivel azok

- versenykorlátozó hatás kifejtésére alkalmas kizárólagos kedvezményeket és
 - a szövetségeken kívüli műsorterjesztőkkel szemben alkalmazott árak versenykorlátozó célú közvetett rögzítését
- eredményező kikötéseket tartalmaztak.

VII.7. A jogsértés szankciói

268. A Tpvt. 77. § (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács – egyebek mellett – megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését, a Tpvt. 78. §-ának (1) bekezdése szerint bírságot szabhat ki a törvény megsértőivel szemben. A kiszabandó bírságnak egyrészt arányosnak kell lennie az elkövetett jogsértéssel, másrészt elrettentő erőt is kell hordoznia. A vállalkozások társadalmi szervezetével, a köztestülettel, az egyesülettel és más hasonló szervezettel szemben kiszabott bírság összege legfeljebb a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet. A (3) bekezdés rögzíti, hogy a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

269. A bírság kiszabásának szempontjait – a törvényi kereteken belül – a Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa elnökének a Tpvt. 11. és 21. §-a, illetve az EUMSZ. 101. és 102. cikke szerinti tilalmakba ütköző magatartások esetén a bírság megállapításának összegéről szóló 1/2012. sz. közleménye (a továbbiakban: Bírságközlemény) tartalmazza részletesen. A Bírságközlemény a 48. pontjában foglaltak értelmében azon eljárásokban alkalmazandó, amelyekben a Tpvt. 73. §-a szerinti előzetes álláspont a Bírságközlemény közzétételkor még nem került a feleknek megküldésre.

270. Az eljáró versenytanács az előzőek figyelembevételével bírságot szabott ki az eljárás alá vont szövetségekkel szemben. A bírság kiszabása során az eljáró versenytanács a Bírságközlemény értelmében alapösszegként a szövetségek tagsága által az érintett piacon elért becsült forgalomból indult ki. A becslés során az eljáró versenytanács a szövetségek tagsága által képviselt előfizetőszám és az átlagos nettó műsorterjesztési díj szorzataként

határozta meg a releváns forgalmat a jogsértéssel érintett évekre vonatkozóan. Az előfizetős számok tekintetében ugyanakkor az eljáró versenytanács figyelmen kívül hagyta a legnagyobb, egyedi szerződésekkel rendelkező műsorterjesztők adatait, mivel azok nem a szövetségi mintaszerződések alapján állapodtak meg a műsorszolgáltatókkal, így a jogsértés által nem érintettek. Átlagos előfizetési díjként az eljáró versenytanács a KSH Távközlés, internet, kábeltelevízió című kiadványának 2008. és 2009. évi kiadásában szereplő adatokat¹⁷⁵ használta fel.

271. Az eljáró versenytanács az MKSZ indítványa ellenére nem látta indokoltnak az alapösszeg meghatározása során a szövetségek tagdíjbevételének alapul vételét a tagok által elért forgalom helyett, tekintettel arra, hogy a Bírságközleménytől való eltérésre – annak 6. pontja értelmében – csak kivételesen indokolt esetben kerülhet sor, az MKSZ azonban ilyet nem tudott felmutatni. Az a körülmény ugyanis, hogy ezen módszer alkalmazásával „túlságosan magas” alapösszeg adódik, nem szolgálhat megfelelő indokként az eltérésre; a bírság összegének az eljárás alá vontak teherviselő képességéhez, a speciális és generális prevenció céljához való igazítására ugyanis nem e körben, hanem egy későbbi lépésben kerülhet sor.
272. Az alapösszeg a releváns forgalom 10%-ának a jogsérelem súlya és a jogsértéshez való viszony függvényében meghatározott részeként adódik, amelynek korrekciójára a Bírságközleményben is nevesített további szempontok figyelembevételével kerülhet sor.
273. A jogsértés súlya körében az eljáró versenytanács az alábbi körülményekre volt figyelemmel:
- a verseny veszélyeztetettségét illetően arra, hogy a mintaszerződések alkalmazása az eljáró versenytanács által sem vitatottan hatékonysági előnyökkel jár, ugyanakkor az abban foglalt kikötések két szempontból is versenykorlátozónak, a (potenciális) versenytársak piacra lépését, piaci terjeszkedését akadályozónak minősültek, melyek egymás hatását erősítették, s amelyek közül a közvetett árörögztetés különösen súlyos jogsértésnek minősül (12-12 pont);
 - a piaci hatás tekintetében pedig arra, hogy az eljárás alá vontak az előfizetők jelentős részét lefedő tagsággal bírnak, akik saját szolgáltatási területeiken mint elkülönült érintett földrajzi piacokon jellemzően bizonyos mértékű piaci erővel rendelkeznek, nem feledve ugyanakkor, hogy a kikötések a legnagyobb, egyedi szerződésekkel rendelkező műsorterjesztők szerződéseiben nem szerepeltek,
 - illetve ugyancsak a piaci hatás keretében arra, hogy a jogsértő kikötések csak a mintaszerződések egy részében szerepeltek, és a gyakorlatban a szövetségeken kívüli műsorterjesztőkkel szemben csak részlegesen érvényesültek, így tényleges hatásuk kisebb volt (együttesen 5-5 pont).
274. A jogsértéshez való viszony kapcsán az eljáró versenytanács az alábbi szempontokat vette figyelembe:

¹⁷⁵ A 2008. évi kiadvány szerint egy kábeltelevíziós programcsomag átlagos díja 2008 végén 3.252 Ft volt, ami majdnem 5%-kal haladta meg 2007 hasonló adatát, miközben 2007 végén 2006-hoz képest alig 1%-os növekedést lehetett megfigyelni. A 2009. évi kiadvány alapján 2009 végén egy programcsomag átlagos díja 3.367 Ft volt. (A 2005. évet illetően az eljáró versenytanács azzal feltételezéssel élt, hogy az előfizetési díjak 2006-ra 10%-kal emelkedtek.)

- a felróhatóság és a jogsértésben betöltött szerep körében azt, hogy a jogsértés az eljárás alá vontaknak felróható volt, nem felelt meg a társadalom értékítéletének (5-5 pont);
 - tevőleges jóvátételre, illetve az adatszolgáltatáson túlmutató együttműködésre utaló körülményt az eljáró versenytanács nem azonosított (0 pont);
 - az eljárás alá vontak magatartásának alakítását befolyásoló külső körülmény ugyancsak nem jutott az eljáró versenytanács tudomására (0 pont).
275. Az eljáró versenytanács ismétlődés hiányában nem látja szükségesnek súlyosabb szankció alkalmazását, a jogsértéssel elért előny számszerűsítése pedig a jelen eljárásban nem volt lehetséges, mivel a jogsértés a (potenciális) versenytársak belépésének, terjeszkedésének megnehezítését, ennek következtében az egyébként várható mértéktől való elmaradását eredményezte.
276. A speciális és generális prevenció szempontja alapján az eljáró versenytanács szükségesnek látta az alapösszeg korrekcióját, mivel az elrettentést álláspontja szerint – figyelemmel az eljárás alá vontak teherviselő-képességére, illetve a tagok közvetlen felelőssége megállapíthatóságának hiányára is, minek következtében a jelen eljárásban a Tpv. 78. §-ának (6) bekezdése alkalmazásának nincs helye – a jelen ügyben egy, a fentiek alapján kalkulálható – milliárdos nagyságrendű – bírságnál kisebb összegű szankció is megfelelően biztosíthatja. Mindezekre tekintettel a bírság összegét az eljáró versenytanács az MKSZ esetében 8.000.000 Ft-ban, az MKHSZ esetében pedig 3.000.000 Ft-ban állapította meg.
277. A Tpv. által meghatározott felső határ a vállalkozások társadalmi szervezetével, a köztestülettel, az egyesüléssel és más hasonló szervezettel szemben kiszabott bírság esetén a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének 10%-a, amelyet az előzőek alapján kiszabott bírságösszeg nyilvánvalóan nem halad meg, hiszen a legnagyobb tagok nettó árbevétele az MKSZ esetében önmagában is több tízmilliárd forint, és – taglétszámának csökkenése ellenére – az MKHSZ esetében is milliárdos nagyságrendű.

VIII.

Eljárási kérdések

VIII.1. Eljárási kifogások

278. A Tpv. 81. §-a értelmében az ügyfél a vizsgálati eljárás szabálytalanságát a szabálytalannak tartott intézkedéstől számított három napon belül írásban kifogásolhatja. A kifogás figyelmen kívül hagyását az eljáró versenytanács az eljárást befejező döntésében köteles megindokolni. Az eljáró versenytanács az eljárás alá vont által előterjesztett eljárási kifogásokat (vö. 138-142. pontok) figyelmen kívül hagyta, mivel azok az alábbiak szerint nem voltak megalapozottak. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy a vizsgálati kifogások ezen túlmenően elkésettek is, mivel benyújtásukra a törvényben előírt három napos határidőt követően került sor (tipikusan az előzetes álláspontra adott észrevételek keretében).
279. Az eljárás elhúzódásával, az eljárási határidő túllépésével kapcsolatban az eljáró versenytanács elsődlegesen rámutat, hogy a jelen ügyben irányadó eljárási szabályok – így

különösen a Tpv. 63. §-ának (2), (5) és (6) bekezdései, valamint a Ket. 33. §-ának (3) bekezdése – alapján az elintézési határidő hivatkozott mértékű túllépése nem áll fenn. Kiemeli továbbá, hogy sem a Tpv., sem a Ket. nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely az elintézési határidőt jogvesztő jellegűvé tenné, illetve a hatóság hatáskörét ilyen összefüggésben időbeli korláthoz kötné. Mindezt megerősíti, hogy az elintézési határidő túllépését a bírói gyakorlat nem tekinti az ügy érdemére kiható szabálysértésnek, mivel a közigazgatási szerv esetleges mulasztása nem lehet ok arra, hogy a jogi normák betartatlanul maradjanak, vagy a jogsértések jogkövetkezményei alól a jogsértők mentesüljenek.¹⁷⁶

280. Az eljárás elhúzódása a később bekövetkezett piaci változások, fejlemények fényében sem eredményezi az eljárás jogszerűtlenségét, tekintettel arra, hogy az MKSZ által hivatkozott események a tényállást, a jogsértés múltbeli elkövetését nem befolyásolják, legfeljebb annak hosszú távú hatásai megítélése körében vehetők figyelembe. A jelen eljárásban azonban az eljáró versenytanács erre nem látott módot, így a későbbi piaci helyzet, fejlemények részletes vizsgálatától eltekintett, figyelemmel arra, hogy a mintaszerződésekben foglalt vizsgált kikötések hosszú távú hatásainak felmérését, elemzését az MKHSZ általi későbbi tagfelvételek ellehetetlenítették, továbbá mivel a jogsértés a versenykorlátozó célzat illetőleg a versenykorlátozásra való alkalmasság alapján megállapítható volt.
281. Az előzetes álláspont súlybeli aránytalanságaival, az érdemi indokolás elmaradásával kapcsolatos érveket az eljáró versenytanács szintén nem osztotta. Egyrészt az eljáró versenytanács vitatja, hogy ne végzett volna tényleges versenyjogi értékelést már az előzetes álláspontban, mindazonáltal a jelen határozatában ezt az eljárás alá vontak észrevételeire reagálva ki is egészítette. Éppen ez mutatja, hogy az eljáró versenytanács az eljárás alá vontak érveit komolyan megfontolta, azok figyelmen kívül hagyását minden esetben részletesen indokolta, azaz az eljárás alá vontak védekezéshez való joga nem sérülhetett.
282. A vizsgálati jelentésben és az előzetes álláspontban az eljárás alá vontak részére nem betekintheső, a számításokat érintő információk vonatkozásában az eljáró versenytanács ugyancsak biztosította a védekezéshez való jog megfelelő érvényesülését, azáltal, hogy – az üzleti titok sérelme nélkül – a számítások módját, menetét részletesen ismertette, és a képletezett számításokat az eljárás alá vontak rendelkezésére bocsátotta, akik így annak módszertanát, helyességét ellenőrizhették.
283. A vizsgálati jelentés és az előzetes álláspont közti, a tényállást érintő különbségek kapcsán az eljáró versenytanács rámutat, hogy annak oka elsődlegesen az volt, hogy míg a vizsgálati jelentés alapvetően az eljárás alá vontak adatszolgáltatásaira alapítottan állapította meg a mintaszerződések tartalmát, addig az eljáró versenytanács ezt kiegészítette a műsorszolgáltatók által rendelkezésre bocsátott információkkal is. További eltérést okozhat a választott viszonyítási alap esetleges eltérése, azaz hogy a megállapítások megtétele műsorszolgáltatókra vagy csatornákra vonatkoztatva történt-e. Az Optanet szövetségen kívüli terjesztőként való figyelembevétel a vizsgált időszakra tekintettel volt indokolt, hiszen MKHSZ-be történt felvételére a vizsgált időszakot követően került sor. A későbbi piaci fejlemények értékelése kapcsán pedig az eljáró

¹⁷⁶ Lásd például a Kúria Kf.IV.27.929/1998/4., illetve a Fővárosi Ítéletábrla 2.Kf.27.280/2008/7. számú ítéleteit.

versenytanács visszautal a fenti 280. pontban kifejtettekre. Kiemelendő továbbá, hogy a vizsgált magatartások megítélése, versenyjogi értékelése kapcsán a vizsgálati jelentés esetlegesen eltérő megközelítése irreleváns, az eljárás alá vontaknak alapvetően az előzetes álláspont alapján kell védekezésüket előterjeszteni, amire a jelen eljárásban is sor került. Megjegyzi a versenytanács, hogy a versenyjogi értékelés mindazonáltal még a versenytanácsi szakban is változhat, ennek kizártsága ugyanis alapjaiban kérdőjelezné meg az eljárás alá vontak védekezésének, érveinek figyelembe vehetőségét.

284. Végezetül, az MKSZ azon kifogása kapcsán, mely szerint a GVH a jelen eljárás tárgyát képező gyakorlatot, bár ismerte, korábban nem kifogásolta, az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy ilyen következtetés az MKSZ által példaként felhozott versenyfelügyeleti eljárások alapján nem vonható le, hiszen azok tárgya a jelen ügytől teljesen eltérő volt. Ugyancsak kiemelendő, hogy az eljáró versenytanács a jelen eljárás keretében sem a szövetségek műsorszolgáltatókkal szembeni tárgyalások során betöltött szerepét vagy a kedvezmények tényét kifogásolja, hanem a kedvezmények kizárólagos jellegét, illetve a közvetett árörögzítést. Ezek pedig a hivatkozott média ágazati vizsgálat során sem váltak a GVH előtt ismertté, arról csak az ágazati vizsgálat lezárását követően érkezett piaci jelzésből szerzett tudomást a versenyhatóság.

VIII.2. Egyéb eljárási kérdések

285. A bíróságot a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül kell megfizetni, függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő. A bíráságnak a GVH 10032000-01037557-00000000 számú bíráságbevételei számlája javára történő befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő

- az eljárás alá vont neve,
- a versenyfelügyeleti eljárás száma,
- a befizetés jogcíme (bírság).

286. A Ket. 132. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótléket köteles fizetni. A (2) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.

287. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 332. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint a keresetlevél benyújtásának a végrehajtásra nincs halasztó hatálya, a felperes azonban a keresetlevélben a végrehajtás felfüggesztését kérheti. A végrehajtás a kérelem elbírálásáig nem foganatosítható.

288. A bíráság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a GVH megindítja a határozat végrehajtását. Az eljáró versenytanács tájékoztatja a kötelezetteket, hogy a Tpv. 90/A. §-ának (1) bekezdése alapján a GVH által kiszabott, teljesítési határidőben meg nem fizetett bírság (valamint a meg nem fizetett bírság után felszámítandó és meg nem fizetett késedelmi pótlék) behajtása iránt a GVH a végrehajtási eljárás megindítását követően haladéktalanul megkeresi az adóhatóságot.

289. A Ket. 140. §-ának (1) bekezdése értelmében a végrehajtást megindító hatóság vagy a bíróság függesztheti fel a végrehajtást. A Ket. 140. §-ának (3) bekezdése szerint a végrehajtást megindító hatóság a kötelezett kérelmére kivételesen akkor függesztheti fel a

végrehajtást, ha a kötelezett a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülményt igazolta, és a kötelezettet a végrehajtási eljárás során korábban nem sújtották eljárási bírsággal.

290. Az eljárást befejező döntést a Tpvt. 63. §-a (2) bekezdésének b) pontja szerint a vizsgálat elrendelésétől számított hat hónapon belül kell meghozni; az ügyintézési határidő azonban ugyanezen szakasz (6) bekezdése szerint indokolt esetben két alkalommal, egyenként legfeljebb hat hónappal meghosszabbítható. A Ket. 33. §-a (3) bekezdésének c) pontja alapján a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő az ügyintézési határidőbe nem számít be. Mindezekre tekintettel a jelen eljárásban az ügyintézési határidő 2012. január 17-én telt le.
291. A GVH hatásköre az EUMSZ. 101. cikke tekintetében az 1/2003/EK rendelet 5. és 35. cikkén, valamint a Tpvt. 33. § (3) bekezdésén, míg a Tpvt. 11. §-a tekintetében a Tpvt. 45. §-án alapul. A GVH illetékessége a Tpvt. 46. §-a alapján az ország egész területére kiterjed.
292. A jogorvoslati jogot a Tpvt. 83. §-ának (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2013. augusztus 7.

Váczai Nóra s.k.
előadó versenytanács tag

dr. Berki Ádám s.k.
versenytanács tag

Dr. Tóth András s.k.
a Versenytanács elnöke
versenytanács tagként eljárva